

בנק מזרחי טפחות

תמצית דוחות כספיים רבעוניים
ליום 30 בספטמבר 2022

תוכן העניינים הראשי

10	דוח תמציתי של הדירקטוריון וההנהלה
11	סקירה כללית, יעדים ואסטרטגיה
19	הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי
50	סקירת הסיכונים
81	מדיניות ואומדנים חשובנאיים קריטיים, בקרות ונהלים
82	הצהרות לגבי גילוי בתמצית הדוחות הכספיים
84	דוח סקירה של רואי החשבון המבקרים
85	תמצית הדוחות הכספיים
195	ממשל תאגידי, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו
202	נספחים לתמצית הדוחות הרבעוניים
209	מילון ואינדקס מונחים שנכללו בתמצית הדוחות הרבעוניים

בנק מזרחי טפחות

דוח הדירקטוריון וההנהלה

תוכן העניינים

10	פתח דבר
10	מידע צופה פני עתיד
11	סקירה כללית, יעדים ואסטרטגיה
11	מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים של קבוצת הבנק
16	סיכונים עיקריים
16	יעדים ואסטרטגיה עסקית
16	התפתחויות במבנה ההון
16	התפתחויות במקורות המימון
17	התפתחויות משמעותיות בנייהול הפעילות העסקית
17	התפתחויות משמעותיות בתחום ההון האנושי והמינהל
18	נושאים נוספים
19	הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי
19	מגמות, תופעות, התפתחויות ושינויים מהותיים
19	אירועים מהותיים בעסקי קבוצת הבנק
19	הסביבה הכללית והשפעת גורמים חיצוניים על קבוצת הבנק
22	סיכונים מובילים ומתפתחים
22	אירועים לאחר תאריך המאזן
22	שינויים במדיניות חשבונאית קריטית ובאומדנים חשבונאיים קריטיים
23	התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברווח הכולל האחר
23	ניתוח ההתפתחות בהכנסות, בהוצאות וברווח הכולל האחר
29	ניתוח ההתפתחות של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון
29	נכסים והתחייבויות
35	הון, הלימות הון ומינוף
39	פעילות חוץ מאזנית אחרת
39	מידע כספי לפי מגזרי פעילות
49	חברות מוחזקות עיקריות
50	סקירת הסיכונים
50	התפתחויות בסיכונים ואופן ניהולם
53	חומרת גורמי הסיכון
54	סיכון אשראי
74	סיכון תפעולי
76	סיכון שוק וריבית
78	סיכון נזילות ומימון
79	סיכונים אחרים
79	סיכון ציות ורגולציה
79	סיכון חוצה גבולות
80	סיכון הלבנת הון
80	סיכון מימון טרור
80	סיכון מוניטין
80	סיכון אסטרטגי-עסקי
81	מדיניות ואומדנים חשבונאיים קריטיים, בקרות ונהלים
81	מדיניות ואומדנים חשבונאיים קריטיים
81	בקרות ונהלים

רשימת טבלאות (לוחות) הנכללים במסגרת הדוח התמציתי של הדירקטוריון והנהלה

11	דוח רווח והפסד - סעיפים עיקריים
14	מאזן - סעיפים עיקריים
14	יחסים פיננסיים עיקריים (באחוזים)
20	פרטים על שערי החליפין היציגים ושיעור השינוי בהם
21	השינויים במדדי המניות העיקריים בישראל (באחוזים)
21	השינויים במדדי איגרות החוב העיקריים בישראל (באחוזים)
21	השינויים במדדי המניות העיקריים בעולם (באחוזים)
23	ניתוח התפתחות הכנסות המימון מפעילות שוטפת
24	פירוט הכנסות המימון לפי מגזרי פעילות פיקוחיים
24	היתרות הממוצעות של הנכסים המאזניים נושאי הריבית המיוחסים לפעילות בישראל, במגזרי ההצמדה השונים
25	פערי הריבית (ההפרש בין שיעור הכנסות הריבית על הנכסים ובין שיעור הוצאות הריבית על ההתחייבויות) על בסיס יתרות ממוצעות, המיוחסים לפעילות בישראל, במגזרי ההצמדה השונים
25	פירוט התפתחות ההוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
26	פירוט ההוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי לפי מגזרי פעילות פיקוחיים בקבוצה
26	פירוט העמלות לפי סוגי עמלות עיקריים
27	נתוני Cost-Income Ratio
28	התפתחות תשואת רווחי הקבוצה על ההון, יחס הון עצמי רוברד 1 לרכיבי סיכון, יחס כיסוי הנזילות יחס המינוף בתום הרבעון
28	נתוני הרווח והדיבידנד למניה
29	התפתחות בסעיפי המאזן העיקריים של קבוצת הבנק
29	נתונים על היקפי האשראי לציבור, נטו, לפי בסיסי הצמדה
29	נתונים על היקפי האשראי לציבור, נטו, לפי מגזרי פעילות פיקוחיים
30	פירוט של סיכון אשראי בעייתי ונכסים שאינם מבצעים לפני הפרשה להפסדי אשראי, בהתאם להוראות למדידה וגילוי של חובות לא צוברים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי
31	מדדי ניתוח איכות האשראי לציבור, ההוצאות וההפרשה להפסדי אשראי (באחוזים)
32	ההתפתחות בסעיפים חוץ מאזניים עיקריים של קבוצת הבנק
32	התפלגות ניירות הערך של הקבוצה לפי התיקים השונים
33	התפלגות תיק ניירות הערך של הקבוצה לפי מגזרי הצמדה
33	התפלגות תיק ניירות הערך של הקבוצה לפי סוגי מנפיקים
34	התפלגות פיקדונות הציבור לפי מגזרי הצמדה
34	נתונים על התפלגות פיקדונות הציבור לפי מגזרי פעילות פיקוחיים
34	התפתחות התפלגות פיקדונות הציבור בקבוצה לפי גודל מפקיד
35	הרכב ההון העצמי
36	נתונים על ההון הפיקוחי ונכסי הסיכון
37	התפתחות יחס ההון לרכיבי סיכון בקבוצה
37	התפלגות נכסי סיכון ודרישות ההון בגין סיכון אשראי לפי קבוצות חשיפה
37	נכסי הסיכון ודרישות ההון בגין סיכון שוק, סיכון CVA וסיכון תפעולי
38	יחס המינוף של הבנק
38	פרטים בדבר הדיבידנדים שחולקו על ידי הבנק החל משנת 2020
39	התפתחות ביתרות הנכסים הכספיים החוץ מאזניים המוחזקים בעבור לקוחות קבוצת הבנק, לגביהם מספקת קבוצת הבנק שרותי ניהול, תפעול ו/או משמורת
39	תמצית התוצאות הכספיות של מגזרי הפעילות הפיקוחיים
40	תוצאות הפעילות במגזר משקי הבית
42	תוצאות הפעילות במגזר בנקאות פרטית
43	תוצאות הפעילות במגזר עסקים זעירים וקטנים
44	תוצאות הפעילות במגזר עסקים בינוניים
45	תוצאות הפעילות במגזר עסקים גדולים
46	תוצאות הפעילות במגזר גופים מוסדיים
47	תוצאות הפעילות במגזר ניהול פיננסי

48	תוצאות הפעילות בחוץ לארץ
53	חומרת גורמי הסיכון
55	החלוקה הענפית של 6 הלווים הגדולים בקבוצה
56	אשראי למטרת עסקאות הוניות
56	אשראי לחברות ממונפות
56	תמצית נתוני סיכון האשראי הבעייתי הכולל ונכסים שאינם מבצעים לפני הפרשה להפסדי אשראי, בהתאם להוראות למדידה וגילוי של חובות לא צוברים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי
56	מדדי סיכון עיקריים הנוגעים לאיכות אשראי
57	נתונים עדכניים בדבר פעילות הבנק לסייע ללקוחות על רקע משבר הקורונה
58	ניתוח התנועה ביתרת חובות לא צוברים וחובות לא צוברים בארגון מחדש
59	ניתוח התנועה ביתרת הפרשה להפסדי אשראי
59	מדדי סיכון עיקריים הנוגעים להפרשה להפסדי אשראי
60	פרטים על סיכון אשראי לאנשים פרטיים - יתרות ומאפייני סיכון שונים
61	פילוח לפי גודל חבות הלווה
61	התפלגות אשראי מאזני לפי גובה ההכנסה הקבועה בחשבון
61	התפלגות אשראי מאזני לפי התקופה הנותרת לפירעון
61	פרטים על סיכון אשראי בעייתי לאנשים פרטיים לפני הפרשה להפסדי אשראי
62	שיעור ההוצאות בגין הפסדי אשראי לאנשים פרטיים
63	פרטים על סיכון אשראי בענף משק בינוי ונדל"ן בישראל לפי סוג ביטחון הנדל"ן
64	פרטים על סיכון האשראי בענף משק בינוי ונדל"ן בישראל לפי מצב הנכס
64	פרטים על סיכון האשראי בענף משק בינוי ונדל"ן בישראל לפי סיווג החוב
65	סיכון אשראי לפי ענפי משק
68	חשיפה למדינות זרות
69	נתוני חשיפת הבנק למוסדות פיננסיים זרים
71	היקפי מתן המשכנתאות במגזר משקי הבית
72	פרטים בדבר מאפייני סיכון שונים בתיק ההלוואות לדיוור
76	ערך ה-VAR של קבוצת הבנק
76	השפעת תזוזה מקבילה של העקום ב-2% על השווי הכלכלי של התיק הבנקאי במונחי EVE
77	שווי הווגן נטו מותאם של המכשירים הפיננסיים של הבנק וחברות מאוחדות שלו
77	השפעת תרחישים של שינויים בשיעורי הריבית על השווי הווגן נטו מותאם של הבנק וחברות מאוחדות שלו
77	השפעת תרחישים של שינויים בשיעורי הריבית על הכנסות ריבית נטו ועל הכנסות מימון שאינן מריבית
78	ניתוח רגישות הון קבוצת הבנק לשינויים בשערי חליפין עיקריים ובמדד המחירים לצרכן,

דוח תמציתי של הדירקטוריון והנהלה לדוחות הכספיים ליום 30 בספטמבר 2022

פתח דבר

בישיבת הדירקטוריון של בנק מזרחי טפחות בע"מ שהתקיימה ביום 28 בנובמבר 2022 (ד' בכסלו התשפ"ג), הוחלט לאשר ולפרסם את דוח הדירקטוריון והנהלה, דוח סיכונים וגילויים פיקוחיים נוספים ואת תמצית הדוחות הכספיים המאוחדים של בנק מזרחי טפחות בע"מ והחברות המאוחדות שלו ליום 30 בספטמבר 2022.

דוח הדירקטוריון והנהלה, דוח סיכונים וגילויים פיקוחיים נוספים של הבנק ערוכים בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים והנחיותיו. תמצית הדוחות הכספיים ערוכה בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ובהתאם להוראות הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים והנחיותיו.

בעיקר הנושאים, הוראות הפיקוח על הבנקים כאמור מבוססות על כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית (ראה גם ביאור 1 לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2021 וביאור 1 לתמצית דוחות כספיים אלה).

בהתאם למבנה הדוחות שנקבע על ידי הפיקוח על הבנקים, נכלל מידע נלווה נוסף לדוחות הכספיים באתר האינטרנט של הבנק:

www.mizrachi-tefahot.co.il << אודות הבנק >> קשרי משקיעים << מידע כספי

מידע נלווה נוסף זה כולל:

- דוח סיכונים מפורט בהתאם לדרישות הגילוי של הנדבך השלישי של באזל ובהתאם להמלצות נוספות של הוועדה לציבות פיננסית (ה-FSB).
- פרטים על מכשירי ההון שהנפיק הבנק.
- קובץ של הדוחות הכספיים בפורמט XBRL.

בהתאם לתקנות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות (התאמת נגישות לשירות), תשע"ג-2013 כולל האתר גם דוחות מונגשים.

מידע צופה פני עתיד

חלק מהמידע המפורט בדוח הדירקטוריון והנהלה, שאינו מתייחס לעובדות היסטוריות, מהווה מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח - 1968 (להלן: "החוק").

תוצאות הבנק בפועל, עשויות להיות שונות מהותית מאלו שנכללו במסגרת המידע צופה פני עתיד, כתוצאה ממספר רב של גורמים, לרבות, בין היתר, כתוצאה משינויים בשוקי ההון בארץ ובעולם, שינויים מאקרו כלכליים, שינויים גיאופוליטיים, שינויי חקיקה ורגולציה ושינויים אחרים שאינם בשליטת הבנק ואשר עשויים להביא לאי התממשות הערכות ו/או לשינוי בתוכניות העסקיות.

מידע צופה פני עתיד מאופיין במילים או בביטויים כגון: "אנו מאמינים", "צפוי", "חזוי", "מעריכים", "מתכוונים", "מתכננים", "מתעתד", "עשוי להשתנות" וביטויים דומים להם, בנוסף לשמות עצם כגון: "תוכנית", "יעדים", "רצון", "צריך", "יכול", "יהיה". ביטויים צופי פני עתיד אלו, כרוכים בסיכונים ובחוסר וודאות משום שהם מבוססים על הערכות הבנק הנוכחיות לגבי אירועים עתידיים, אשר כוללות בין היתר: תחזיות להתפתחות הכלכלית בארץ ובעולם, ובמיוחד למצב הכלכלי במשק, כולל השפעת תנאים מאקרו כלכליים וגיאופוליטיים; צפי לשינויים ולהתפתחויות בשוקי המטבע ובשוקי ההון; תחזיות הקשורות בגורמים שונים נוספים המשפיעים על החשיפה לסיכונים פיננסיים; תחזיות לשינויים באיתנות הפיננסית של לווים, להעדפות הציבור, לשינויים בחקיקה ובהוראות של רשויות פיקוחיות, להתנהגות המתחרים, למצבו התדמיתי של הבנק, להתפתחויות טכנולוגיות ולהתפתחויות בנושאי הון אנושי.

המידע המוצג להלן נסמך, בין היתר, על פרסומי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, משרד האוצר, נתוני בנק ישראל וגורמים אחרים המפרסמים נתונים והערכות לגבי שוקי ההון בארץ ובעולם ועל תחזיות והערכות לעתיד בנושאים שונים, כאמור לעיל, באופן שקיימת אפשרות שאירועים או התפתחויות, שנחזו כצפויים, לא יתממשו כלל או בחלקם.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 בספטמבר 2022

סקירה כללית, יעדים ואסטרטגיה

פרק זה מתאר התפתחויות משמעותיות בבנק ובתחומי פעילותו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2022, לרבות התפתחויות בביצועים, בסיכונים אליהם הוא חשוף, ביעדים ובאסטרטגיה. ככל הנדרש, יש לעיין בפרק זה ביחד עם פרק סקירה כללית, יעדים ואסטרטגיה שנכלל בדוחות הכספיים השנתיים המבוקרים לשנת 2021.

מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים של קבוצת הבנק

		2021				2022		
		רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי
		במיליוני שקלים חדשים						
דוח רווח והפסד - סעיפים עיקריים								
	הכנסות ריבית, נטו	1,691	2,035	2,001	1,958	2,144	2,453	2,691
	הכנסות מימון שאינן מריבית	189	66	63	83	117	176	263
	עמלות והכנסות אחרות	543	544	551	596	952	574	579
	סך ההכנסות	2,423	2,645	2,615	2,637	3,213	3,203	3,533
	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	13	(240)	(36)	(15)	79	107	155
	הוצאות תפעוליות ואחרות	1,341	1,333	1,339	1,555	1,388	1,442	1,529
	מזה: משכורות והוצאות נלוות	870	843	863	960	909	924	1,002
	רווח לפני מיסים	1,069	1,552	1,312	1,097	1,746	1,654	1,849
	הפרשה למיסים על הרווח	358	540	442	390	569	572	635
	רווח נקי⁽¹⁾	676	988	845	679	1,154	1,053	1,178

		שנת		תשעה חודשים
		2021	2021	2022
		במיליוני שקלים חדשים		
דוח רווח והפסד - סעיפים עיקריים				
	הכנסות ריבית, נטו	7,685	5,727	7,288
	הכנסות מימון שאינן מריבית	401	318	556
	עמלות והכנסות אחרות	2,234	1,638	2,105
	סך ההכנסות	10,320	7,683	9,949
	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	(278)	(263)	341
	הוצאות תפעוליות ואחרות	5,568	4,013	4,359
	מזה: משכורות והוצאות נלוות	3,536	2,576	2,835
	רווח לפני מיסים	5,030	3,933	5,249
	הפרשה למיסים על הרווח	1,730	1,340	1,776
	רווח נקי⁽¹⁾	3,188	2,509	3,385

(1) בכל מקום בדוח הדירקטוריון בו מוזכר "רווח נקי" או "הון", הכוונה לרווח הנקי ולהון המיוחסים לבעלי מניות הבנק.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 30 בספטמבר 2022

הרווח הנקי של הקבוצה הסתכם בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2022 ב-3,385 מיליוני שקלים חדשים לעומת 2,509 מיליוני שקלים חדשים אשתקד, גידול בשיעור של 34.9%. רווח זה מבטא תשואה על ההון, במונחים שנתיים, בשיעור של 20.6% לעומת תשואה על ההון בשיעור של 16.8% בתקופה המקבילה אשתקד ו-15.8% בשנת 2021 כולה. ללא השפעת רווחי ההון, נטו, ממימוש נכסים, מגיעה תשואת הרווח הנקי על ההון בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2022 ל-18.9%.

הרווח הנקי של הקבוצה הסתכם ברבעון השלישי של שנת 2022 ב-1,178 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 845 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, גידול בשיעור של 39.4%. רווח זה מבטא תשואה על ההון, במונחים שנתיים בשיעור של 20.8%, לעומת תשואה על ההון של 16.2% ברבעון המקביל אשתקד.

להלן הגורמים המרכזיים שהשפיעו על רווחי הקבוצה בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2022 בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד:

- הכנסות המימון בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2022 גדלו בשיעור של 30% לעומת התקופה המקבילה אשתקד, בעיקר כתוצאה מגידול של 17.1% ביתרת האשראי לציבור לעומת 30 בספטמבר 2021, מהשפעת העלייה בשיעור של 4.4% במדד המחירים לצרכן בתשעת החודשים הראשונים של השנה לעומת עלייה בשיעור של 2.2% בתקופה המקבילה אשתקד, ומעליית ריבית בנק ישראל (החל מחודש אפריל 2022) וריבית הבנק המרכזי בארצות הברית (החל מחודש מרץ 2022).
לפרטים ראה ניתוח התפתחות הכנסות המימון מפעילות שוטפת להלן.
- סך ההכנסות מעמלות בתשעת החודשים הראשונים של השנה גדלו בשיעור של 9.0%, לעומת התקופה המקבילה אשתקד כתוצאה מגידול בנפח הפעילות.
- ההכנסות האחרות בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2022 כוללות רווחי הון ממימוש נכסים (אשר נרשמו ברבעון הראשון של שנת 2022) בסך של 371 מיליוני שקלים חדשים. לפרטים נוספים ראה פרק אירועים מהותיים בעסקי קבוצת הבנק להלן.
- ההוצאות בגין הפסדי אשראי בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2022 הסתכמו ב-341 מיליוני שקלים חדשים, בעיקר עקב גידול בהפרשה הקבוצתית כתוצאה מצמיחה בתיקי האשראי המסחרי והאשראי לדיור של הבנק, ותוך מתן ביטוי בהפרשה הקבוצתית לעליית הריבית במשק. בתקופה המקבילה אשתקד נרשמה הכנסה בגין קיטון בהפרשות להפסדי אשראי בסך 263 מיליוני שקלים חדשים, כתוצאה מירידה בהפרשה הקבוצתית על רקע השיפור בנתוני המאקרו במשק והירידה בהיקף האשראי אשר ניתנה בגינו דחיית תשלומים בשל משבר הקורונה.
- סך ההוצאות התפעוליות והאחרות גדלו ב-8.6%, והושפעו בעיקר מהתאמת סעיפי תגמול משתנים בהוצאות השכר, על רקע התוצאות הכספיות של הבנק.
ראה הסבר לשינויים בכל אחד מרכיבי ההוצאות התפעוליות, להלן.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 30 בספטמבר 2022

ליום							מאזן - סעיפים עיקריים
31.3.2021	30.6.2021	30.9.2021	31.12.2021	31.3.2022	30.6.2022	30.9.2022	
במיליוני שקלים חדשים							
370,410	374,370	379,563	392,271	394,045	416,969	429,767	סך כל המאזן
249,539	254,236	259,742	271,428	282,917	298,233	304,104	אשראי לציבור, נטו
91,392	94,337	96,365	95,267	84,666	81,330	95,596	מזומנים ופיקדונות בבנקים
19,529	17,539	14,749	15,033	16,967	22,384	14,379	ניירות ערך
1,702	1,678	1,667	1,734	1,400	1,421	1,410	בניינים וציוד
293,766	294,391	303,921	307,924	312,653	327,884	345,339	פיקדונות הציבור
33,335	35,594	32,664	38,046	36,045	35,173	31,352	איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
4,293	5,945	6,801	6,992	6,850	8,515	7,725	פיקדונות מבנקים
19,422	20,444	20,831	20,770	21,199	22,166	22,989	הון עצמי ⁽¹⁾

ההתפתחות בסעיפי המאזן מצביעה על צמיחה עקבית בפעילות הבנק, כאשר:

- סך כל המאזן ליום 30 בספטמבר 2022 הסתכם ב-429.8 מיליארדי שקלים חדשים, גידול של 50.2 מיליארדי שקלים חדשים בהשוואה ליום 30 בספטמבר 2021, גידול של 13.2%.
- האשראי לציבור, נטו ליום 30 בספטמבר 2022 הסתכם ב-304.1 מיליארדי שקלים חדשים, גידול של 44.4 מיליארדי שקלים חדשים בהשוואה ליום 30 בספטמבר 2021, גידול של 17.1%.
- פיקדונות הציבור ליום 30 בספטמבר 2022 הסתכמו ב-345.3 מיליארדי שקלים חדשים, גידול של 41.4 מיליארדי שקלים חדשים בהשוואה ליום 30 בספטמבר 2021, גידול של 13.6%.
- ההון העצמי ליום 30 בספטמבר 2022 הסתכם ב-23.0 מיליארדי שקלים חדשים, גידול של 2.2 מיליארדי שקלים חדשים בהשוואה ליום 30 בספטמבר 2021, גידול של 10.4%. ראה להלן גם פרק הלימות ההון.

(1) בכל מקום בדוח הדירקטוריון בו מוזכר "רווח נקי" או "הון", הכוונה לרווח הנקי ולהון המיוחסים לבעלי מניות הבנק.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 בספטמבר 2022

יחסים פיננסיים עיקריים (באחוזים)

2021				2022			
רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	
14.1	19.8	16.2	12.9	(8)21.9	19.4	20.8	מדדי ביצוע עיקריים
1.34	1.92	1.62	1.26	2.07	1.82	1.96	תשואת הרווח הנקי ⁽¹⁾⁽²⁾
0.74	1.06	0.90	0.70	1.17	1.04	1.11	תשואת הרווח הנקי לנכסי סיכון ⁽¹⁾⁽²⁾⁽³⁾
117.7	115.8	117.0	113.4	110.5	109.9	113.6	תשואה לנכסים ממוצעים ⁽²⁾
10.15	10.53	10.44	10.04	10.01	10.00	9.92	פיקדונות הציבור לאשראי לציבור, נטו
5.16	5.36	5.37	5.18	5.31	5.23	5.26	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון
133	132	126	125	120	120	119	יחס המינוף ⁽⁴⁾
-	-	-	119	116	114	116	יחס כיסוי הנזילות (רבעוני) ⁽⁵⁾
2.65	2.84	2.77	2.73	3.27	3.16	3.34	יחס מימון יציב נטו
55.3	50.4	51.2	59.0	(8)43.2	45.0	43.3	יחס הכנסות לנכסים ממוצעים ⁽²⁾
2.65	3.87	3.30	2.65	4.50	4.11	4.59	יחס יעילות - הוצאות תפעוליות לסך ההכנסות ⁽⁶⁾
							(Cost Income Ratio)
							רווח נקי בסיסי למניה (בשקלים חדשים)
							מדדי איכות אשראי עיקריים
0.96	0.86	0.83	0.77	0.89	0.88	0.91	שיעור יתרת הפרשה להפסדי אשראי מתוך האשראי לציבור
1.07	0.95	0.91	0.85	0.94	0.91	0.94	שיעור יתרת הפרשה להפסדי אשראי, הכוללת אומדן הפסדי אשראי הגלומים ביתרת האשראי לציבור של בנק אגוד, מתוך האשראי לציבור
1.23	1.07	1.06	0.98	1.13	1.20	0.99	שיעור חובות שאינם צוברים או חובות בפיגור של 90 ימים או יותר מתוך האשראי לציבור
0.02	(0.38)	(0.06)	(0.02)	0.11	0.14	0.20	הוצאות בגין הפסדי אשראי לתקופה לסך האשראי לציבור, נטו ⁽²⁾
0.06	0.04	0.03	0.09	0.03	0.06	0.05	שיעור מחיקות חשבונאיות נטו מאשראי ממוצע לציבור ⁽²⁾
87.14	100.40	109.00	120.00	125.20	115.50	125.50	נתונים נוספים
-	-	189	293	106	-	123	מחיר מניה (בשקלים חדשים) בתום הרבעון
1.85	2.19	2.12	2.03	2.18	2.42	2.54	דיבידנד למניה (באגורות) ⁽⁷⁾
0.52	0.50	0.50	0.55	0.53	0.50	0.49	יחס הכנסות ריבית, נטו לנכסים ממוצעים ⁽²⁾
							יחס עמלות לנכסים ממוצעים ⁽²⁾

שנת	תשעה חודשים		
	2021	2022	
			מדדי ביצוע עיקריים
15.8	16.8	(8)20.6	תשואת הרווח הנקי ⁽¹⁾⁽²⁾
1.53	1.63	1.95	תשואת הרווח הנקי לנכסי סיכון ⁽¹⁾⁽²⁾⁽³⁾
0.85	0.90	1.11	תשואה לנכסים ממוצעים ⁽²⁾
2.75	2.76	3.25	יחס הכנסות לנכסים ממוצעים ⁽²⁾
54.0	52.2	(8)43.8	יחס יעילות - הוצאות תפעוליות לסך ההכנסות ⁽⁶⁾
12.47	9.82	13.26	(Cost Income Ratio)
			רווח נקי בסיסי למניה (בשקלים חדשים)
			מדדי איכות אשראי עיקריים
(0.10)	(0.13)	0.15	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי לתקופה
0.05	0.04	0.05	לסך האשראי לציבור, נטו ⁽²⁾
			שיעור מחיקות חשבונאיות נטו מאשראי ממוצע לציבור ⁽²⁾
			נתונים נוספים
482	189	229	דיבידנד למניה (באגורות) ⁽⁷⁾
2.05	2.06	2.38	יחס הכנסות ריבית, נטו לנכסים ממוצעים ⁽²⁾
0.52	0.51	0.51	יחס עמלות לנכסים ממוצעים ⁽²⁾

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 30 בספטמבר 2022

היחסים הפיננסיים מצביעים כי:

- תשואת הרווח הנקי הגיעה בתשעת החודשים הראשונים של השנה ל-20.6%, זאת כתוצאה מגידול בנפח הפעילות, מעליית מדד המחירים לצרכן, ומעלייה בריבית בנק ישראל.
- יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון הגיע לשיעור של 9.92%. שיעור היחס המזערי לו מחויב הבנק הינו 9.61%.
- יחס היעילות, בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2022, הגיע ל-43.8%.

סעיפי רווח והפסד, סעיפי המאזן והיחסים הפיננסיים השונים מנתחים באופן מפורט בדוח הדירקטוריון והנהלה לפי העניין, בפרק "הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי", ובפרק "סקירת הסיכונים".

-
- (1) בכל מקום בדוח הדירקטוריון בו מוזכר "רווח נקי" או "הון", הכוונה לרווח הנקי ולהון המיוחסים לבעלי מניות הבנק.
 - (2) מחושב על בסיס שנתי. בהתאם לחוזר של בנק ישראל, עודכנה שיטת החישוב להצגת תשואה לתקופות ביניים. מספרי השוואה עודכנו בהתאם. תשואת הרווח הנקי בשנת 2021 בהתאם לשיטה הישנה הייתה: לתשעת החודשים הראשונים 17.1%, לרבעון הראשון 14.9%, לרבעון השני 21.3%, לרבעון השלישי 17.3%, לרבעון הרביעי 13.5%.
 - (3) רווח נקי לסך נכסי הסיכון הממוצעים.
 - (4) יחס המינוף (Leverage Ratio) - היחס בין הון רובד 1 (לפי כללי באזל) לסך החשיפות. יחס זה מחושב בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 218.
 - (5) יחס כיסוי הנזילות (Liquidity Coverage Ratio) - סך הנכסים הנזילים באיכות גבוהה לתזרים המזומנים היוצא נטו. יחס זה מחושב בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 221, במונחים של מוצעים פשוטים של תצפיות יומיות במשך הרבעון המדווח.
 - (6) סך ההוצאות התפעוליות ואחרות לסך כלל ההכנסות התפעוליות והמימוניות לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי.
 - (7) שיעור הדיבידנד למניה מחושב לפי סכום הדיבידנד שחולק בפועל בתקופה המדווחת.
 - (8) בנסרול השפעת רווחי הון, נטו, ממימוש נכסים, מגיעה תשואת הרווח הנקי על הון בתשעת החודשים הראשונים וברבעון הראשון של שנת 2022 ל-18.9% ו-16.6%, ויחס היעילות (Cost Income Ratio) מגיע ל-45.5% ול-48.8%, בהתאמה.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 30 בספטמבר 2022

סיכונים עיקריים

במסגרת תהליך למיפוי הסיכונים של הבנק נקבעה רשימה של סיכונים שהעיקריים בהם: סיכון אשראי (ורכזיות אשראי), סיכון שוק, סיכון ריבית (בפרט סיכון הריבית בתיק הבנקאי), סיכון נזילות, סיכון תפעולי, לרבות סיכון אבטחת מידע וסייבר, סיכון טכנולוגי המידע וסיכון משפטי, סיכון ציות ורגולציה, סיכון חוצה גבולות והלבנת הון, סיכון מוניטין וסיכון אסטרטגי-עסקי. הבנק בוחן באופן שוטף את מיפוי הסיכונים על מנת לוודא שהוא מקיף את כלל פעילות העסקית, תנאי השוק ודרישות הרגולציה. לפרטים נוספים ראה פרק סיכונים עיקריים בדוח הדירקטוריון והנהלה לשנת 2021. מידע על התפתחויות בסיכונים לרבות השפעת משבר הקורונה, מוצג בפרק סקירת הסיכונים להלן, וכן בדוח הסיכונים באתר האינטרנט של הבנק. ראה להלן עדכונים להערכת פוטנציאל ההשפעה של גורמי הסיכון השונים על קבוצת הבנק, בפרק סקירת הסיכונים.

יעדים ואסטרטגיה עסקית

התוכנית האסטרטגית

לפרטים בדבר יעדי הבנק והאסטרטגיה העסקית שלו לשנים 2021 עד 2025, ראה פרק יעדים ואסטרטגיה עסקית בדוח הדירקטוריון והנהלה לשנת 2021.

התפתחויות במבנה ההון

השקעות בהון הבנק ועסקאות במניות

לפרטים בדבר הנפקת מניות במסגרת תוכנית אופציות לעובדים ראה דוח על השינויים בהון העצמי בדוחות הכספיים.

גיוס מקורות הוניים

במסגרת תוכנית העבודה של הבנק, הנקבעת על ידי הדירקטוריון וכוללת יעדים לגידול בתחומי הפעילות השונים, מתבצעת הערכה של השפעת העמידה ביעדים על היקף נכסי הסיכון של הבנק, וכתוצאה מכך על יחס הלימות ההון. בהתאם לכך, נקבעת, במקביל ליעדים העסקיים וליעדי הרווחיות, תוכנית לגיוס מקורות הוניים לצורך שמירה על הלימות ההון, בהתאם להנחיות שקבע הדירקטוריון בדבר הלימות ההון.

התפתחויות במקורות המימון

מקורות המימון של הקבוצה כוללים פיקדונות מהציבור ומגופים בנקאיים, הנפקת אגרות חוב לסוגיהן והון עצמי. הבנק בוחר את תמהיל מקורות המימון על בסיס יעדיה העסקיים, ובוחן בכלל זה יעדי רווחיות, תשואה על ההון, נזילות, גיוון מקורות בישראל ובחוץ לארץ ובמטבעות שונים, הלימות הון ומיטוף, בכפוף למגבלות הסטטוטוריות החלות על התאגידים הבנקאיים ובהתאם למצב שוק ההון בארץ ובעולם ותחזיות ההנהלה באשר להתפתחויות בהם.

פיקדונות

הבנק מבחין בין סוגי המקורות השונים לפי תקופת הפיקדון וסוגי לקוחות. הבנק בוחן את מידת הריכוזיות של המפקידים, ובמסגרת זו קבעו הדירקטוריון והנהלה מגבלות וקווים מנחים בתחום סיכון הריכוזיות בהתייחס למפקיד בודד, אמצעים נזילים ביחס למפקידים גדולים/מוסדיים ומבנה המקורות. כמו כן, הוגדרו אינדיקטורים איכותיים וכמותיים למעקב שוטף, האומדים את השינויים בסיכון הריכוזיות, כל זאת כחלק ממערך ניהול סיכונים הנזילות. פיקדונות הציבור בקבוצה ליום 30 בספטמבר 2022 הסתכמו ב-345.3 מיליארדי שקלים חדשים, לעומת כ-307.9 מיליארדי שקלים חדשים בסוף שנת 2021, גידול בשיעור של 12.2%. פיקדונות הציבור במגזר השקלי הלא צמוד גדלו בשנת 2022 בשיעור של 11.7%, הפיקדונות במגזר הצמוד למדד גדלו בשיעור של 7.8% והפיקדונות במטבע חוץ והצמודים למטבע חוץ גדלו בשיעור של 16.0%. לפרטים נוספים, ראה פרק ניתוח ההתפתחויות של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון להלן.

גיוס כתבי התחייבות, איגרות חוב ושטרי הון מורכבים

הבנק פועל לגיוס מקורות ארוכי טווח באמצעות הנפקות, בין היתר, באמצעות מזרחי טפחות חברה להנפקות בע"מ (להלן: "טפחות הנפקות"), חברה בת בבעלות מלאה של הבנק. במהלך השנים הנפיקה טפחות הנפקות תעודות התחייבות לציבור על פי תשקיפים שפורסמו.

ביום 1 באוגוסט, 2022 פרסמה טפחות הנפקות תשקיף מדף להנפקת תעודות התחייבות.

בנוסף לפעילות טפחות הנפקות, קיים לבנק עצמו תשקיף מדף שפורסם ביום 3 בדצמבר 2019 (נושא תאריך 4 בדצמבר 2019). ביום 29 בנובמבר 2021, החליטה רשות ניירות ערך, בהמשך לבקשת הבנק, להאריך את התקופה להצעת ניירות ערך על פי תשקיף המדף ב-12 חודשים נוספים, דהיינו עד ליום 3 בדצמבר 2022.

סך איגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים ליום 30 בספטמבר 2022 הסתכמו ב-31.4 מיליארדי שקלים חדשים, לעומת 38.0 מיליארדי שקלים חדשים ליום 31 בדצמבר 2021.

מתוכם, כתבי התחייבות נדחים מותנים מסוג CoCo (Contingent Convertibles) הכוללים מנגנון חוזי לספיגת הפסדים באמצעות מחיקת קרן (עומדים בתנאי הכשירות של באזל III ומוכרים על ידי הפיקוח על הבנקים כהון רוברד 2 של הבנק), שהסתכמו ליום 30 בספטמבר 2022 ב-6.2 מיליארדי שקלים חדשים, לעומת 6.1 מיליארדי שקלים חדשים ליום 31 בדצמבר 2021.

לפרטים בדבר דירוג האשראי של הבנק ושל תעודות ההתחייבות שלו ראה פרק ממשל תאגידי, ביקורת ופרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו.

גיוס מקורות ופדיונות

בהמשך לאישור המפקח על הבנקים, ביצע הבנק פדיון מוקדם של שטר ההון הנדחה (סדרה א') בתחילת חודש ינואר 2022 תמורת 2.1 מיליארדי שקלים חדשים. שטר ההון הנדחה, אשר הונפק על ידי הבנק, לא היה כשיר להכרה כהון הפיקוחי לפי הוראות באזל III והופחת בהדרגה.

ביום 11 באפריל 2022 הנפיקה טפחות הנפקות שתי סדרות אגרות חוב חדשות, סדרות 63 ו-64, שקלית וצמודה למדד בסכום של כ-1.2 מיליארדי שקלים ערך נקוב כל אחת, תמורת סך כולל של כ-2.4 מיליארדי שקלים חדשים.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 30 בספטמבר 2022

בהמשך לאישור המפקח על הבנקים, ביצעה טפחות הנפקות פדיון מוקדם של כתיב התחייבות נדחים מותנים מסוג CoCo (סדרה 56, שהיו מוכרים על ידי הפיקוח על הבנקים כחון רובד 2 של הבנק) ביום 10 בספטמבר 2022 תמורת כ-0.3 מיליארד שקלים חדשים. בחודש אוגוסט 2022 פדה בנק יחב בפידיון מוקדם מלא, לאחר קבלת אישור מבנק ישראל, כתיב התחייבות נדחים בסכום של כ-129 מיליון שקלים חדשים.

התפתחויות משמעותיות בניהול הפעילות העסקית

התפשטות נגיף הקורונה

לפרטים בדבר פעילות הבנק במסגרת שגרת הקורונה ראה פרק מגמות, תופעות, התפתחויות ושינויים מהותיים להלן.

מיזוג בנק אגוד

ביום 30 בספטמבר 2020 הושלמה הצעת רכש חליפין למניות בנק אגוד, במסגרתה נרכשו 100% מהון המניות המונפק והנפרע של בנק אגוד ומזכויות ההצבעה בבנק אגוד.

במהלך שנת 2022 נמשך תהליך מיזוגו של בנק אגוד אל תוך הבנק. בין היתר, נמשכה בבנק קליטת הלקוחות של בנק אגוד, נסגרו כל סניפי אגוד למעט ארבעה (4) (עד לתאריך פרסום הדוחות הכספיים), אשר צפויים להיסגר עד סוף השנה, וכן הועברו פעילויות נוספות למזרחי טפחות, ובהן פעילות הנוסטרו של בנק אגוד.

תהליך המיזוג הינו מהותי, בהיקף נרחב ובעל מורכבות רבה, ונושא בחובו מגוון רחב של סיכונים. תהליך המיזוג מבוצע באמצעות מספר צוותי עבודה נרחבים משותפים לבנק מזרחי טפחות ולבנק אגוד ובניהול מקיף של ועדת היגוי בראשות המנהל הכללי של הבנק, מנהלות לביצוע תוכנית המיזוג, ועדת דירקטוריון ייעודית שהוקמה על מנת לעקוב אחר התהליך. תהליך הסבת הלקוחות אשר החל ברבעון השני של שנת 2021, התבצע בהדרגה, ובמסגרתו הועבר לבנק חלק הארי של החשבונות.

לאחר תאריך המאזן, הושלמה בהצלחה הסבה מיכונית של הפעילות הבנקאית ממערכות אגוד למערכות מזרחי טפחות, לרבות אותם חשבונות אשר לא הועברו קודם לכן, כמתואר לעיל, במסגרת הליך ההסבה שנערך בהדרגה. במסגרת זו הוסבו בחודש אוקטובר תיק ההלוואות לדיור ופעילות האשראי הצרכני של אגוד, ובמחצית השנייה של חודש נובמבר הוסבו חשבונותיהם של יתר לקוחות אגוד למזרחי טפחות. תהליכי ההסבה הממוכנים בוצעו תוך בקרה הדוקה שוטפת, הן על ידי קווי ההגנה של הבנק - החטיבה לבקרת סיכונים והביקורת הפנימית - והן על ידי מומחים חיצוניים שנשכרו לביצוע בקרה, בדגש על הבטחת שלמות ההסבה של כל ההיבטים הנוגעים ללקוחות.

הבנק ממשיך לנהל את פרויקט המיזוג באופן מופרד מעסקי השוטפים ובצורה מדורגת, במטרה לאפשר עמידה ביעדי תוכנית העבודה במקביל לתהליך המיזוג.

ביום 5 בספטמבר 2022, הגיש הבנק לרשם החברות הצעת מיזוג. לפרטים ראה דיווח מידי מיום 5 בספטמבר 2022 (113842-01-2022). המיזוג הסטטוטורי של אגוד לתוך מזרחי טפחות צפוי לחול ביום 29 בדצמבר 2022.

ביום 1 באוגוסט 2022 הושלם תהליך של מיזוג סוכנויות הביטוח של בנק אגוד, עם ולתוך טפחות סוכנות לביטוח בע"מ, מקבוצת בנק מזרחי טפחות. לפרטים בדבר הסכמים למכירת השקעה של בנק אגוד בחברה לפיתוח חוף התכלת וכן 24 נכסי מקרקעין מניבים, ראה פרק אירועים מהותיים בעסקי קבוצת הבנק להלן.

לפרטים בדבר תוכנית הפרישה לעובדי בנק אגוד, ראה להלן בפרק התפתחויות משמעותיות בתחום המשאב האנושי והמינהל.

לפרטים בדבר הסכם בין אגוד מערכות בע"מ וחטיבת הטכנולוגיה של מזרחי טפחות בע"מ לבין ועד עובדי אגוד מערכות, במסגרתו הוסדרה קליטתם של עובדי אגוד, ראה להלן בפרק התפתחויות משמעותיות בתחום המשאב האנושי והמינהל.

מידע זה הינו מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968, המידע מתבסס על הנחות, עובדות ונתונים (להלן ביחד: "הנחות") שהובאו בפני דירקטוריון הבנק. ההנחות עלולות שלא להתממש בשל גורמים שאינם בשליטת הבנק בלבד.

התפתחויות משמעותיות בתחום ההון האנושי והמינהל

התפתחויות ביחסי עבודה

הסכם קיבוצי מיוחד בבנק אגוד

ביום 25 במרץ 2021 נחתם הסכם קיבוצי מיוחד בין בנק אגוד ושתי חברות בנות שלו, לבין הסתדרות העובדים הכללית החדשה/הסתדרות המעו"ף/חטיבת עובדי הבנקים וחברות האשראי, וכן ועד עובדי אגוד וארגון המנהלים ומורשי החתימה באגוד (בפיסקה זו, "ההסכם"). ההסכם מסדיר את תנאי הפרישה של עובדים קבועים בבנק אגוד, עובדים מסוימים בניסיון העומדים בתנאי ההסכם ועובדים מסוימים נוספים של החברות הבנות ("העובדים הפורשים"), בעקבות מיזוג בנק אגוד עם ולתוך הבנק ("תוכנית הפרישה"). בהתאם להסכם, הציע בנק אגוד לעובדים הרלוונטיים שיסיימו עבודתם עקב המיזוג, תוכנית פרישה שתנאיה הם על פי המפורט בהסכם (להלן: "תוכנית הפרישה"). תוכנית הפרישה נועדה להסדיר פרישתם של 340 מקרב העובדים הרלוונטיים כהגדרתם לעיל. בהתאם לתוכנית הפרישה, יתאפשר לעובדים הפורשים לפרוש מבנק אגוד במסגרת זמן קצובה. ההטבות שהוצעו, כתלות בגיל ובוותק של העובדים, כוללת פנסיה גישור או פיצויים מוגדלים, מענקי פרישה והטבות נוספות הרלוונטיים לקבוצות עובדים מסוימות. פרישת העובדים על פי התוכנית תהא מדורגת ותשתרע על פני התקופה שעד סוף 2022, לפי הכללים, התקופות והמועדים שנקבעו בהסכם. ביום 21 ביוני 2021 נחתמה תוספת להסכם, לפיה, מספר העובדים הפורשים יגדל ל-480. כמו כן, עודכנו התקופות והמועדים לפרישת העובדים, והכל במהלך התקופה שעד סוף 2022. להערכת בנק אגוד כמות הפורשים הסופית תהיה קרובה לכמות שנקבעה כאמור. במועד בו נחתמה

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 30 בספטמבר 2022

תוספת ההסכם, העריך בנק אגוד את עלות תוכנית הפרישה מעבר להפרשות האקטואריות לפרישה בתנאי הטבה, בסכום של כ-430 מיליוני שקלים חדשים (במונחי רווח נקי, כ-283 מיליוני שקלים חדשים). ככל שתגדל כמות הפורשים בהסכמת הבנק, תגדל עלות הפרישה בהתאמה. יציין כי אומדן עלות הפרישה נכלל בחישוב יחס הלימות ההון של הבנק ליום 30 בספטמבר 2022, ובהתאם לאישור המפקח על הבנקים מיוחס ישירות ליתרת הזכות הנדחית שרשם הבנק בעקבות רכישת בנק אגוד, ולא נרשם כהוצאה.

נושאים נוספים

שינויים בהנהלת הבנק

ביום 11 באוקטובר 2021 החליט דירקטוריון הבנק למנות את הגברת שבי שמר כסמנכ"לית, מנהלת החטיבה הקמעונאית, במקום מר אנגל, והיא החלה את תפקידה ביום 1 באפריל 2022. כסמנכ"ל בנק אגוד, מינה דירקטוריון בנק אגוד את מר חיים פרייליכמן (אשר כיהן בעבר בתפקיד זה), וזאת החל מיום 1 באפריל 2022.

שינויים בדירקטוריון הבנק

ביום 4 ביולי 2022, התקבל אישור מאת המפקח על הבנקים, אשר לפיו, אין לו התנגדות למינויו של מר יוסף פלוס, כדירקטור חיצוני לפי חוק החברות התשנ"ט-1999 ולפי הוראת ניהול בנקאי תקין 301 (לפרטים נוספים ראו דיווח מידי שפרסם הבנק מיום 4 ביולי 2022 מספר אסמכתא: 2022-01-083230).
ביום 9 באוגוסט 2022 התקיימה אסיפה כללית אשר בה הוחלט למנות (מחדש) את מר יוסף פלוס כדירקטור חיצוני לפי חוק החברות, לתקופת כהונה נוספת של שלוש שנים (תקופת כהונה שניה), החל מיום 20 באוגוסט 2022.

מיטב דש השקעות החל להיות בעל עניין

ביום 31 בינואר 2022 דיווח הבנק כי מיטב דש השקעות החל להיות בעל עניין בבנק (לפרטים נוספים ראו דיווח מידי מיום 31 בינואר 2022, מספר אסמכתא: 2022-01-013135).

מגדל אחזקות ביטוח ופיננסים בע"מ

ביום 1 באוגוסט 2022 דיווח הבנק כי מגדל אחזקות ביטוח ופיננסים בע"מ החל להיות בעל עניין בבנק (לפרטים נוספים ראו דיווח מידי מיום 1 באוגוסט 2022, מספר אסמכתא: 2022-01-097450).

ביום 18 באוגוסט 2022 דיווח הבנק כי מגדל אחזקות ביטוח ופיננסים בע"מ חדל להיות בעל עניין בבנק (לפרטים נוספים ראו דיווח מידי מיום 18 באוגוסט 2022, מספר אסמכתא: 2022-01-105688).

ביום 28 באוגוסט 2022 דיווח הבנק כי מגדל אחזקות ביטוח ופיננסים בע"מ החל להיות בעל עניין בבנק (לפרטים נוספים ראו דיווח מידי מיום 28 באוגוסט 2022, מספר אסמכתא: 2022-01-109309).

ביום 29 בספטמבר 2022 דיווח הבנק כי מגדל אחזקות ביטוח ופיננסים בע"מ חדל להיות בעל עניין בבנק (לפרטים נוספים ראו דיווח מידי מיום 29 ספטמבר 2022, מספר אסמכתא: 2022-01-233665).

הליכים משפטיים

לשינויים מהותיים בהליכים משפטיים שהבנק צד להם ראה ביאור 10 ב.ב(2-3) לדוחות הכספיים.

הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי

פרק זה כולל תיאור של מגמות, תופעות, התפתחויות ושינויים מהותיים הנוגעים לתוצאות ולמצב העסקי, לרבות ניתוח ההתפתחות בהכנסות, בהוצאות וברווחים. כמו כן, מתוארות תוצאות מגדרי הפעילות הפיקוחיים של הבנק, ותוצאות הפעילות בהחזקה בחברות עיקריות.

מגמות, תופעות, התפתחויות ושינויים מהותיים

אירועים מהותיים בעסקי קבוצת הבנק

השפעות התפשטות נגיף הקורונה

במהלך שנת 2020 נקט הבנק בצעדים על מנת לתת מענה לצרכי הלקוחות כתוצאה מהמצב. בין יתר הפעולות שביצע הבנק, אושרו דחיות בתשלומים השוטפים ללקוחות משכנתא שנזקקו לכך, עקב קושי זמני בגין המשבר, והוענקו הלוואות בערבות מדינה במסגרת קרנות בערבות המדינה, כחלק מהתוכנית הכלכלית לסייע למשק שפרסמה המדינה.

בשנת 2022, על מנת לסייע ללקוחותיו, הציע הבנק ללקוחותיו מתווה וולונטרי לדחייה ופריסה של הלוואות של משקי הבית ובנוסף, אפשרות להקטין את ההחזר החודשי לתשלומי המשכנתא ב-50%. נוסף על כך, הבנק השתתף באופן פעיל ומשמעותי בהעמדת הלוואות לעסקים, במסגרת הקרנות בערבות מדינה, ואפשר לעסקים הקטנים דחייה של קרן הלוואה לתקופה של 12 חודשים.

היחידות העסקיות ממשיכות להימצא בקשר הדוק ושוטף עם הלקוחות, במטרה לסייע למגזר העסקי בהתמודדות עם הקשיים והאתגרים הנובעים מהמשבר.

נכון ליום 30 בספטמבר 2022 יתרת האשראי שהעמיד הבנק במסגרת הקרנות בערבות המדינה הינה בסך של כ-3.7 מיליארדי שקלים חדשים. כנגד האשראי שניתן, בהתאם למתווה של בנק ישראל, השתתף הבנק וקיבל הלוואה מוניטרית ייעודית מבנק ישראל ל-3 שנים בריבית קבועה בשיעור של 0.1%, שיתרתה ליום 30 בספטמבר 2022 כ-4.9 מיליארדי שקלים חדשים.

לפירוט נוסף של ההלוואות הנמצאות בדחיית תשלומים, ושל האשראי שהועמד במסגרת קרנות המדינה, ראה להלן בפרק סקירת הסיכונים – סיכון אשראי. לפרטים נוספים בדבר פעילות הבנק לסייע ללקוחות על רקע משבר הקורונה ראה פרק סיכון אשראי להלן.

מכירת נכסי מקרקעין של קבוצת הבנק

- ביום 30 בינואר 2022 התקשרו הבנק וחברות בנות של הבנק (להלן: "המוכרות") בהסכמים למכירת מלוא הזכויות ב-24 נכסי מקרקעין מניבים ברחבי ישראל בעלי יעודים שונים (להלן: "הנכסים"), משרדים ומסחר, וביניהם: בניין הנהלה של בנק אגוד ברחוב אחוזת בית בתל אביב-יפו, בניין משרדים ברחוב לינקולן בתל אביב-יפו, סניף תל אביב ראשי של בנק אגוד ברחוב אחד העם בתל אביב-יפו ומספר נכסים ב"מתחם הבורסה" ברמת גן. התמורה עבור מכירת הזכויות בנכסים מסתכמת לסך של 531.6 מיליוני שקלים חדשים בתוספת מע"מ (להלן: "התמורה", ו-"העסקה", בהתאמה).

ביום 9 בפברואר 2022 התקבל אישור הממונה על התחרות, בכך התקיים התנאי המתלה בעסקה, ולפיכך העסקה הושלמה. עיקר הנכסים יושכרו למוכרות לתקופות משתנות החל מחודש פברואר 2022, בהתאם להוראות הסכמי שכירות שנחתמו, בין המוכרות לחברה הרוכשת.

בגין מכירת הנכסים רשם הבנק, ברבעון הראשון של שנת 2022, רווח נקי בסך של כ-179 מיליוני שקלים חדשים. לפרטים נוספים ראה דיווחים מיום 14 בספטמבר 2021 (מספר אסמכתא: 2021-01-146793), 31 בינואר 2022 (מספר אסמכתא 2022-01-013000) ו-9 בפברואר 2022 (מספר אסמכתא: 2022-01-017011).

- ביום 26 בינואר 2022 נחתם על ידי בנק אגוד הסכם למכירת השקעה בחברה לפיתוח חוף התכלת, תמורת 190 מיליוני שקלים חדשים בצירוף מע"מ. בגין המכירה נרשם ברבעון הראשון של שנת 2022 רווח נקי בסך של כ-100 מיליוני שקלים חדשים.

הסביבה הכללית והשפעת גורמים חיצוניים על קבוצת הבנק

התפתחויות עיקריות בענף הבנקאות בארץ ובעולם

למידע נרחב בדבר מגמות של השנים האחרונות בענף הבנקאות בארץ ובעולם ראה פרק הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי בדוח הדירקטוריון והנהלה לשנת 2021.

התפתחויות במשק בישראל ובכלכלה העולמית בשנת 2022

המשק בישראל

התפתחויות ריאליות

הכלכלה הישראלית שמרה על רמת פעילות גבוהה במהלך הרבעון השלישי של שנת 2022. זאת, על אף ההאטה בכלכלה העולמית אשר הושפעה מהמלחמה באוקראינה, מהטלת סגרים בסין בשל התפרצויות גלי תחלואה ומעליית קצב האינפלציה.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 30 בספטמבר 2022

התוצר בישראל צמח בשלושת הרבעונים הראשונים של שנת 2022 בשיעור שנתי של 5.5%, לאחר צמיחה גבוהה של 8.6% בשנת 2021, והתכווצות בשיעור של 1.9% בשנת 2020. צמיחת התוצר בשלושת הרבעונים הראשונים הושפעה בעיקר מהתרחבות הצריכה הפרטית, יצוא הסחורות והשירותים, והשקעה בנכסים קבועים.

המדד המשולב למצב המשק של בנק ישראל עלה מתחילת השנה ועד לחודש ספטמבר בשיעור שנתי של 1.3%, לאחר עלייה של 2.6% בשנת 2021, ולירידה של 0.1% בשנת 2020. שיעור האבטלה הרחב - המורכב מהבלתי מועסקים, המועסקים שנעדרו מעבודתם בגלל התפשטות נגיף הקורונה ואלו שיצאו מכוח העבודה בשל פיטורים או סגירת מקום העבודה - עמד בחודש ספטמבר 2022 על 5.0%, לעומת 6.0% בחודש דצמבר 2021. מספר המשרות הפנויות במשק מצוי נכון לחודש ספטמבר ברמה גבוהה של 152.3 אלף משרות.

על פי תחזית חטיבת המחקר בבנק ישראל מחודש אוקטובר 2022, התוצר בישראל צפוי לצמוח בשנת 2022 בשיעור של 6.0% ובשיעור של 3.0% בשנת 2023. התחזית צופה כי שוק העבודה יוסיף להיות הדוק, אך רמת האבטלה תעלה במעט.

אינפלציה ושערי חליפין

במהלך תשעת החודשים הראשונים של השנה עלה מדד המחירים לצרכן בשיעור של 4.3%, לעומת עלייה בשיעור של 2.5% בתקופה המקבילה אשתקד. בשנה האחרונה עלה המדד בשיעור של 4.6% - מעל לטווח היעד של בנק ישראל. עליית המדד הושפעה בעיקר מהשתחררות ביקוש כבוש והסרת המגבלות על הפעילות הכלכלית במשק, וכן מהתייקרות מחירי האנרגיה והסחורות בעולם. נרשמה עלייה בכל רכיבי המדד פרט לרכיבים הלבשה והנעלה וירקות ופירות.

במהלך תשעת החודשים הראשונים של השנה נחלש השקל בכ-13.9% מול הדולר, בהשפעת רכישות מט"ח של גופים מוסדיים על רקע הירידות בשווקים הפיננסיים בעולם. הפיחות בשקל הגביר את לחצי האינפלציה.

להלן פרטים על שערי החליפין היציגים ושיעור השינוי בהם:

שיעור השינוי (באחוזים)	31 בדצמבר 2021	30 בספטמבר 2022
שער החליפין של: דולר של ארצות הברית (בשקלים חדשים)	3.110	3.543
אירו (בשקלים חדשים)	3.520	3.486
13.9		
(1.0)		

ביום 23 בנובמבר 2022 עמד שער החליפין של השקל מול הדולר על 3.453 - ייסוף של 2.5% מיום 30 בספטמבר 2022. שער החליפין של השקל מול האירו עמד באותו היום על 3.565 - פיחות של 2.3% מיום 30 בספטמבר 2022.

מדיניות מוניטרית

בעקבות העלייה בסביבת האינפלציה והתייקרות מחירי הדיור, ולאור איתנות הפעילות הכלכלית ושוק העבודה ההדוק, המשיך בנק ישראל בתהליך הדרגתי של העלאות ריבית. ריבית בנק ישראל בסוף חודש נובמבר תעמוד על שיעור של 3.25%, לעומת 0.10% בסוף שנת 2021. בהחלטת הריבית מחודש נובמבר ציינה הוועדה המוניטרית כי קצב העלאות הריבית ייקבע בהתאם לנתוני הפעילות והתפתחות האינפלציה. תחזית חטיבת המחקר של בנק ישראל מחודש אוקטובר 2022 מעריכה כי הריבית הממוצעת ברבעון השלישי של שנת 2023 תעמוד על 3.5%.

מדיניות פיסקלית

בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2022 נרשם בתקציב הממשלה עודף תקציבי מצטבר בסך של 33.3 מיליארדי שקלים חדשים, לעומת גירעון של 51.6 בתקופה המקבילה אשתקד. העודף התקציבי ביחס לתוצר המקומי הגולמי ב-12 החודשים שהסתיימו בחודש ספטמבר 2022 עמד על 0.9%. בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2022 נרשם קיטון של 7.2% בהוצאות משרדי הממשלה לעומת התקופה המקבילה אשתקד, כאשר בנטרול הוצאות המיוחסות להתמודדות עם משבר הקורונה חל גידול של 5.0% בהוצאות הממשלה. גביית המסים גדלה בשיעור נומינלי של 21.0% לעומת התקופה המקבילה אשתקד.

בנייה למגורים ושוק המשכנתאות

על פי נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, הסתכמה הכמות המבוקשת לדירות חדשות (דירות שנמכרו ודירות שנבנו שלא למטרת מכירה, נתונים מנוכי עונתיות) במהלך תשעת החודשים הראשונים של שנת 2022 בכ-47.1 אלף דירות, ירידה של 11.6% לעומת התקופה המקבילה אשתקד, ועלייה של 18.8% לעומת התקופה המקבילה בשנת 2020. במהלך תשעת החודשים הראשונים של שנת 2022 ניתנו לציבור הלוואות לדיור בסך של 96.9 מיליארדי שקלים חדשים, לעומת 82.8 מיליארדי שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, ו-57.3 מיליארדי שקלים חדשים בתקופה המקבילה בשנת 2020, עלייה של 17%-16.9%, בהתאמה.

על פי נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, מחירי הדיור בבעלות עלו, במהלך 12 החודשים שהסתיימו בחודש ספטמבר 2022, בשיעור של 19.8% לאחר עלייה בשיעור של 11.5% בשנת 2021 כולה ושל 4.0% בשנת 2020.

שוק ההון

המסחר בשוק המניות בארץ במדדים המרכזיים ברבעון השלישי של שנת 2022 התנהל במגמה מעורבת, בשונה למגמה השלילית שהתנהלה בבורסות בארצות הברית ובעולם.

בחודש אפריל 2022 התחילו ירידות השערים בשוקי חוץ לארץ ובשוק המניות המקומי. ירידות אלו נגזרות מהשפעות שליליות של שלושה גורמים עיקריים: המלחמה באוקראינה והשלכותיה המסיגות על הפעילות הכלכלית הגלובלית מחד, ועל הזינוק במחירי הסחורות מנגד, מדיניות אפס סובלנות לקורונה בסין, המשביתה זמן ממושך את נמל שנחאי החשוב ותורמת אף היא ללחץ על מחירי הסחורות, ומעבר של בנקים מרכזיים חשובים בעולם, וה-Fed בראשם, ממדיניות מרחיבה מאוד למדיניות מרסנת, תוך העלאות מהירות של הריביות (שחלקן כבר בוצעו וחלקן צפויות להתבצע בהמשך השנה ובשנת 2023). שילוב של הגורמים הללו פוגע בפעילות הכלכלית ובסנטימנט המשקיעים. הפגיעה מתבטאת במלוא חריפותה במניות חברות הצמיחה (ובראשן מניות הטכנולוגיה), שמאבדות חלקים משמעותיים מהעליות החדות שקדמו למשבר הנוכחי.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 בספטמבר 2022

להלן השינויים במדדי המניות העיקריים בישראל (באחוזים):

מדד	2022			2021		
	רבעון שלישי	רבעון שני	רבעון ראשון	רבעון רביעי	רבעון שלישי	רבעון שני
תל-אביב 35	0.5	(9.5)	2.2	6.7	7.1	4.9
תל-אביב 125	-	(10.2)	2.0	7.5	5.4	6.0
תל-אביב 90	(1.7)	(11.6)	2.3	10.4	1.8	8.7

מחזור המסחר היומי הממוצע במניות ובניירות ערך המרים הסתכם ברבעון השלישי של שנת 2022 ב-2.2 מיליארדי שקלים חדשים, לעומת 1.8 מיליארדי שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד. מחזור המסחר היומי הממוצע הסתכם בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2022 ב-2.4 מיליארדי שקלים חדשים, לעומת 1.8 בתקופה המקבילה אשתקד ו-1.9 מיליארדי שקלים חדשים בשנת 2021.

להלן השינויים במדדי איגרות החוב העיקריים בישראל (באחוזים):

מדד	2022			2021		
	רבעון שלישי	רבעון שני	רבעון ראשון	רבעון רביעי	רבעון שלישי	רבעון שני
All-Bond כללי	(2.2)	(2.3)	(3.4)	1.4	1.3	1.0
אג"ח ממשלתי צמוד מדד	(2.5)	(3.0)	(3.9)	3.1	2.6	1.2
אג"ח ממשלתי לא צמודות	(2.3)	(2.1)	(4.5)	0.9	(0.2)	-
תל בונד 20	(2.5)	(3.8)	(3.0)	1.5	2.6	2.2
תל בונד 40	(1.9)	(2.8)	(2.5)	1.1	2.6	1.9

כלכלה עולמית

התוצר העולמי התכווץ במהלך הרבעון השני של השנה. זאת, בעיקר בשל השפעות המלחמה באוקראינה והטלת סגרים בסין אשר הובילו לקשיים בשרשרת האספקה העולמית ולעליית קצב האינפלציה נוכח התייקרות מחירי האנרגיה והסחורות. לפי תחזית קרן המטבע הבינלאומית מחדש אוקטובר 2022, האינפלציה העולמית תעמוד על 8.8% בשנת 2022 ועל 6.5% בשנת 2023. צמיחת התוצר העולמי על פי התחזית צפויה להסתכם בשנת 2023 בשיעור של 2.7% - נמוך ב-0.2 נקודות האחוז מהתחזית הקודמת מחדש יולי 2022.

כלכלת ארצות הברית צמחה בשלושת הרבעונים הראשונים של שנת 2022 בשיעור שנתי של 1.4%, לעומת צמיחה של 5.9% בשנת 2021 כולה. קצב האינפלציה האיץ לשיעור של 8.2% ב-12 החודשים האחרונים שהסתיימו בחודש ספטמבר. בעקבות זאת, ה-FED המשיך במדיניות מרסנת והעלה בתחילת חודש נובמבר את הריבית המוניטרית לשיעור 4.0%. מדד מנהלי הרכש בענפי השירותים מצביעים על התרחבות מהירה בעוד שמדד מנהלי הרכש לענפי התעשייה ירד לאורך השנה וכעת הוא מצביע על התרחבות איטית. התגברות האינפלציה ועליית הריבית הביאה לירידה בהשקעה בבנייה למגורים ולהאטה בענף הנדל"ן אשר באה לידי ביטוי בירידה בהיקף העסקאות ובמחירי הדירות. שיעור האבטלה בחודש ספטמבר 2022 עמד על 3.7%, בדומה לרמתו ערב המשבר. במהלך חודש נובמבר נערכו בחירות האמצע לקונגרס ולסנאט. מתוצאות הבחירות עולה כי המפלגה הדמוקרטית שמרה על שליטתה בסנאט, בעוד שהמפלגה הרפובליקנית השיגה רוב דחוק בקונגרס.

התוצר בגוש האירו צמח בשלושת הרבעונים הראשונים של שנת 2022 בשיעור שנתי של 3.1%, לעומת צמיחה של 5.3% בשנת 2021 כולה. שיעור האינפלציה האיץ לרמה של 10.7% ב-12 החודשים שהסתיימו באוקטובר. במטרה להאט את קצב האינפלציה, ה-ECB העלה במהלך השנה את הריבית המוניטרית על פקדונות ב-2.0 נקודות האחוז לרמה של 1.5% בתחילת חודש נובמבר. מדדי מנהלי הרכש בענפי התעשייה והשירותים מצויים במגמת ירידה מתחילת השנה ומצביעים על התכווצות בפעילות.

הכלכלה הסינית צמחה בשלושת הרבעונים של שנת 2022 בשיעור שנתי של 2.8%, לעומת צמיחה של 8.1% בשנת 2021 כולה. קצב הצמיחה של הפעילות נפגע על רקע התפרצות גל תחלואה אשר הוביל להטלת סגרים והפסקת הפעילות במפעלים רבים. על רקע ההאטה בכלכלה ודשדוש ענף הנדל"ן, הבנק המרכזי בסין הוריד את הריבית המרכזית והפחית את דרישות הרזרבה מהבנקים. בחודש אוקטובר זכה הנשיא הנוכחי, שי, בכהונה נוספת.

להלן השינויים במדדי המניות העיקריים בעולם (באחוזים):

מדד	2022			2021		
	רבעון שלישי	רבעון שני	רבעון ראשון	רבעון רביעי	רבעון שלישי	רבעון שני
דאו ג'ונס	(6.7)	(11.3)	(4.6)	7.4	(1.9)	4.6
S&P 500	(5.3)	(16.5)	(5.0)	10.7	0.2	8.2
נאסד"ק 100	(4.6)	(22.5)	(9.1)	11.1	0.9	11.2
DAX	(5.2)	(11.3)	(9.3)	4.8	(1.7)	3.5
FTSE 100	(3.8)	(4.6)	1.8	5.1	0.7	4.8
CAC	(2.7)	(11.1)	(6.9)	9.8	0.2	7.3
Nikkei	(1.7)	(5.1)	(3.4)	0.1	2.3	(1.3)

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 30 בספטמבר 2022

סיכונים מובילים ומתפתחים

הפעילות העסקית של הבנק חושפת אותו לשורה של סיכונים המהווים פוטנציאל לפגיעה בתוצאותיו העסקיות ובתדמיתו. הסיכונים המובילים והמתפתחים נגזרים מהסביבה העסקית של הבנק המושפעת מהסביבה המאקרו-כלכלית, מסיכונים הקשורים לרגולציה ולחקיקה, לשינויים החלים במודל העסקי ולמגמות חברתיות וצרכניות. בשנים האחרונות, לנוכח שינויים בסביבה התחרותית, בסביבת הצרכן, בסביבה הרגולטורית ובסביבה הטכנולוגית, ניכרת מגמת התפתחות בסיכונים שאינם פיננסיים.

במסגרת התהליך למיפוי וזיהוי הסיכונים, בוחן הבנק את הסיכונים המובילים, סיכונים קיימים או חדשים הנובעים מההתפתחויות בסביבה העסקית של הבנק, העשויים להתממש בשנה הקרובה והינם בעלי פוטנציאל להשפעה מהותית על תוצאותיו הפיננסיות ויציבותו של הבנק. כמו כן, מזוהים הסיכונים המתפתחים, סיכונים העשויים להתממש בטווח הארוך יותר וקיימת אי וודאות באשר לאופיים והיקף השפעתם על הבנק. מבין סיכונים אלה ניתן לאפיין סיכונים סביבתיים וסיכונים אקלים, סיכונים אבטחת מידע וסייבר וטכנולוגית המידע. כאמור, מיפוי הסיכונים נבחן באופן שוטף כדי לוודא שהוא מקיף את כלל פעילותו העסקית של הבנק, תנאי השוק ודרישות הרגולציה.

לפרטים נוספים הכוללים את ניתוח הסיכונים העיקריים שהבנק חשוף אליהם וסקירה של אופן ניהולם והתפתחותם בתקופה המדווחת לרבות השפעת משבר הקורונה, ראה פרק סקירת הסיכונים להלן, דוח הסיכונים לרבעון השלישי של שנת 2022 וכן דוח הסיכונים לשנת 2021 באתר האינטרנט של הבנק:

www.mizrahi-tefahot.co.il < אודות בנק > קשרי משקיעים < מידע כספי.

אירועים לאחר תאריך המאזן

לפרטים בדבר חלוקת דיבידנד בגין רווחי הרבעון השלישי של שנת 2022 ראה פרק "ניתוח ההתפתחויות של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון" להלן, וכן דוח על השינויים בהון העצמי וביאור אירועים לאחר תאריך המאזן במסגרת תמצית דוחות כספיים אלה.

שינויים במדיניות חשבונאית קריטית ובאומדנים חשבונאיים קריטיים

כמפורט בביאור 1.1.1, בעקבות אימוץ עדכונים לכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית – הפרשות להפסדי אשראי והוראות נוספות (CECL), עודכן, בין היתר, אופן חישוב האומדן של ההפרשה להפסדי אשראי, לאומדן ההפסד הצפוי לאורך חיי האשראי חלף ההפסד שנגרם וטרם זוהה. לצורך כך פיתח הבנק מודלים לאומדן ההפרשה להפסדי אשראי. לצורך פיתוח המודלים נדרש הבנק להשתמש בשיקול דעת, בהערכות, אומדנים והנחות אשר משפיעים על נתונים כספיים. יובהר כי התוצאות בפועל עלולות להיות שונות מאומדנים אלה. הכללים החדשים לחישוב ההפרשה להפסדי אשראי חלים על אשראי (לרבות הלוואות לדיר) איגרות חוב המוחזקות לפדיון וחשיפות אשראי חוץ מאזניות מסוימות.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 בספטמבר 2022

התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברווח הכולל האחר

הרווח הנקי של הקבוצה הסתכם בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2022 ב-3,385 מיליוני שקלים חדשים לעומת 2,509 מיליוני שקלים חדשים אשתקד, גידול בשיעור של 34.9%. רווח זה מבטא תשואה על ההון, במונחים שנתיים, בשיעור של 20.6% לעומת תשואה על ההון בשיעור של 16.8% בתקופה המקבילה אשתקד ו-15.8% בשנת 2021 כולה. ללא השפעת רווחי ההון, נטו, ממימוש נכסים, מגיעה תשואת הרווח הנקי על ההון בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2022 ל-18.9%.

הרווח הנקי של הקבוצה הסתכם ברבעון השלישי של שנת 2022 ב-1,178 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 845 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, גידול בשיעור של 39.4%. רווח זה מבטא תשואה על ההון, במונחים שנתיים בשיעור של 20.8%, לעומת תשואה על ההון של 16.2% ברבעון המקביל אשתקד.

ניתוח ההתפתחות בהכנסות, בהוצאות וברווח הכולל האחר

הכנסות הריבית, נטו והכנסות המימון שאינן מריבית ⁽¹⁾ בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2022 הסתכמו ב-7,844 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 6,045 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של 29.8%.

הכנסות הריבית, נטו והכנסות המימון שאינן מריבית ⁽²⁾ ברבעון השלישי של שנת 2022 הסתכמו ב-2,954 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 2,064 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, גידול של 43.1%.

הכנסות הריבית, נטו והכנסות המימון שאינן מריבית ⁽¹⁾ מפעילות שוטפת בתשעת החודשים של שנת 2022, כפי שמפורט להלן הסתכמו ב-6,415 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 4,845 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של 32.4%.

הכנסות הריבית, נטו והכנסות המימון שאינן מריבית ⁽²⁾ מפעילות שוטפת ברבעון השלישי של שנת 2022, כפי שמפורט להלן הסתכמו ב-2,547 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 1,671 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, גידול של 52.4%.

הגידול בהכנסות מפעילות שוטפת בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2022 נובע בעיקר מגידול בנפח הפעילות, לרבות עליה של 17.1% ביתרת האשראי לציבור ושל 13.6% ביתרת פיקדונות הציבור לעומת התקופה המקבילה אשתקד, וכן מעליות הריבית בארץ ובעולם.

להלן ניתוח התפתחות הכנסות המימון מפעילות שוטפת (במיליוני שקלים חדשים):

שיעור השינוי ב-%	2021				2022			
	רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי
	1,691	2,035	2,001	1,958	2,144	2,453	2,691	2,691
	189	66	63	83	117	176	263	263
סך הכנסות מימון	1,880	2,101	2,064	2,041	2,261	2,629	2,954	2,954
בניכוי:								
השפעת מדד המחירים לצרכן	19	251	173	41	228	379	267	267
הכנסות מגביית ריבית בגין חובות בעייתיים	11	14	14	18	13	20	22	22
רווחים (הפסדים) ממימוש איגרות חוב וניירות ערך זמינים למכירה ורווחים (הפסדים) מאיגרות חוב למסחר, נטו	62	13	13	27	21	(3)	34	34
השפעת רישום חשבונאי של נגזרים לפי שווי הוגן ואחרות ⁽²⁾	228	209	193	214	184	180	84	84
סך הכל השפעות שאינן מפעילות שוטפת	320	487	393	300	446	576	407	407
סך הכנסות מימון מפעילות שוטפת	1,560	1,614	1,671	1,741	1,815	2,053	2,547	2,547
שיעור השינוי (באחוזים)	תשעה חודשים							
	2021	2022						
29.8	6,045	7,844						
	1,200	1,429						
סך הכנסות מימון מפעילות שוטפת	4,845	6,415						

(1) הכנסות מימון שאינן מריבית כוללות השפעת שווי הוגן ואחרות, וכן הכנסה (הוצאה) בגין הפרשי הצמדה על נגזרי מדד שההכנסה (ההוצאה) המקבילה להן נרשמת על פי הכללים החשבונאיים כהכנסות ריבית.

(2) השפעת הרישום החשבונאי של נגזרים לפי שווי הוגן נובעת מההבדל בין הטיפול החשבונאי במכשירים מאזניים הנרשמים בדוח רווח והפסד על בסיס צבירה (ריבית), הפרשי הצמדה, והפרשי שער בלבד, לבין נגזרים הנמדדים לפי שווי הוגן. השפעות אחרות כוללות גם את השפעת החיסוי שמבצע הבנק כנגד חשיפת המס בגין ההשקעות בחוץ לארץ באמצעות העמדת מקורות מימון עודפים כנגד השקעות אלו.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 בספטמבר 2022

להלן פירוט הכנסות המימון לפי מגזרי פעילות פיקוחיים (במיליוני שקלים חדשים):

מגזר פעילות	רבעון שלישי		שיעור השינוי (באחוזים)
	2022	2021	
אנשים פרטיים:			
משקי בית- הלוואות לדיור	611	580	5.3
משקי בית- אחר	603	362	66.6
בנקאות פרטית	49	20	-
סך הכל אנשים פרטיים	1,263	962	31.3
פעילות עסקית:			
עסקים קטנים וזעירים	496	354	40.1
עסקים בינוניים	110	78	41.0
עסקים גדולים	213	138	54.3
גופים מוסדיים	78	30	-
סך הכל פעילות עסקית	897	600	49.5
ניהול פיננסי	644	447	44.1
סך הכל פעילות בישראל	2,804	2,009	39.6
פעילות חוץ לארץ	150	55	-
סך הכל	2,954	2,064	43.1

מגזר פעילות	תשעה חודשים		שיעור השינוי (באחוזים)
	2022	2021	
אנשים פרטיים:			
משקי בית- הלוואות לדיור	1,823	1,670	9.2
משקי בית- אחר	1,399	1,082	29.3
בנקאות פרטית	102	62	64.5
סך הכל אנשים פרטיים	3,324	2,814	18.1
פעילות עסקית:			
עסקים קטנים וזעירים	1,263	1,021	23.7
עסקים בינוניים	306	252	21.4
עסקים גדולים	555	435	27.6
גופים מוסדיים	162	89	82.0
סך הכל פעילות עסקית	2,286	1,797	27.2
ניהול פיננסי	1,945	1,276	52.4
סך הכל פעילות בישראל	7,555	5,887	28.3
פעילות חוץ לארץ	289	158	82.9
סך הכל	7,844	6,045	29.8

להגדרת מגזרי הפעילות הפיקוחיים ולהבדלים בינם לבין מגזרי הפעילות בהתאם לגישה ההנהלה, ראה פרק מגזרי פעילות פיקוחיים להלן.

להלן היתרות הממוצעות של הנכסים המאזניים נושאי הריבית המיוחסים לפעילות בישראל, במגזרי ההצמדה השונים (במיליוני שקלים חדשים):

מגזר הצמדה	רבעון שלישי		שיעור השינוי (באחוזים)	תשעה חודשים		שיעור השינוי (באחוזים)
	2022	2021		2022	2021	
מטבע ישראלי לא צמוד	289,559	265,042	9.3	279,972	255,112	9.7
מטבע ישראלי צמוד למדד	76,026	71,174	6.8	76,520	71,148	7.6
מטבע חוץ (כולל מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ)	17,426	13,967	24.8	17,749	15,257	16.3
סך הכל	383,011	350,183	9.4	374,241	341,517	9.6

השינויים ביתרות הממוצעות של הנכסים נושאי הריבית נובעים מצמיחת האשראי לציבור.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 30 בספטמבר 2022

להלן פערי הריבית (ההפרש בין שיעור הכנסות הריבית על הנכסים ובין שיעור הוצאות הריבית על ההתחייבויות)⁽¹⁾ על בסיס יתרות ממוצעות⁽²⁾, המיוחסים לפעילות בישראל, במגזרי ההצמדה השונים (באחוזים):

תשעה חודשים		רבעון שלישי		מגזרי הצמדה
2021	2022	2021	2022	
1.89	2.15	1.90	2.28	מטבע ישראלי לא צמוד
1.36	1.33	1.37	1.36	מטבע ישראלי צמוד למדד
1.35	1.19	1.56	1.27	מטבע חוץ
1.73	1.82	1.78	1.98	סך הכל

(1) שיעורי ההכנסה וההוצאה חושבו ביחס לנכסים ולהתחייבויות הנושאים ריבית.

(2) יתרות ממוצעות לפני ניכוי הפרשה בגין הפסדי אשראי.

שינויים בפערי הריבית:

העלייה בפער הריבית במגזר מטבע ישראלי לא צמוד נובעת בעיקרה מעליית שיעורי הריבית ביחס לתקופה המקבילה.

פער הריבית במגזר מטבע החוץ המוצג אינו כולל את השפעת הנגזרים. בתוספת השפעת הנגזרים, במגזר מטבע חוץ, ישנה עלייה בפער הריבית.

פילוח פערי הריבית בחתכים שונים (סוג פעילות, מגזרי הצמדה וניתוח כמות ומחיר), מידע נוסף על נכסים והתחייבויות שאינם נושאים ריבית ומידע על פעילות מחוץ לישראל נכללים במסגרת נספחים לדוחות הרבעוניים - "שיעורי הכנסות והוצאות ריבית".

ההוצאות בגין הפסדי האשראי בקבוצה הסתכמו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2022 ב-341 מיליוני שקלים חדשים, שיעור של 0.15% (על בסיס שנתי), מסך האשראי לציבור, נטו, לעומת הכנסה בגין הפסדי אשראי בסך של 263 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, שיעור של 0.13% (על בסיס שנתי), מסך האשראי לציבור, נטו.

ההוצאות בגין הפסדי האשראי בקבוצה הסתכמו ברבעון השלישי של שנת 2022 ב-155 מיליוני שקלים חדשים, שיעור של 0.20% (על בסיס שנתי), מסך האשראי לציבור, נטו, לעומת הכנסה בגין הפסדי אשראי בסך של 36 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, שיעור של 0.06% (על בסיס שנתי), מסך האשראי לציבור, נטו.

הוצאות הפסדי אשראי בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2022 כוללות גידול בהפרשה הקבוצתית כתוצאה מצמיחה בתיקי האשראי המסחרי והאשראי לדיור של הבנק, ותוך מתן ביטוי בהפרשה הקבוצתית לעליית הריבית במשק. העלייה בהפרשה הקבוצתית תרמה כ-205 מסך הוצאות בגין הפסדי אשראי בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2022. ללא השפעה זו, היה שיעור הוצאות בגין הפסדי אשראי מסך האשראי לציבור, נטו מגיע ל-0.06%.

בתקופה המקבילה נרשמה הכנסה בגין קיטון בהפרשות להפסדי אשראי, כתוצאה מירידה בהפרשה הקבוצתית על רקע השיפור בנתוני המאקרו במשק והירידה בהיקף האשראי אשר ניתנה בגינו דחיית תשלומים כתוצאה ממשבר הקורונה.

להלן פירוט התפתחות הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי (מיליוני שקלים חדשים):

תשעה חודשים		רבעון שלישי		
2021	2022	2021	2022	
323	332	116	141	הפרשה להפסדי אשראי על בסיס פרטני (לרבות מחיקות חשבונאיות):
(260)	(199)	(78)	(94)	הגדלת הוצאות
63	133	38	47	הקטנת הוצאות
				סך הכל הפרשה פרטנית
(92)	88	(10)	36	הפרשה להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי:
(234)	120	(64)	72	בגין אשראי לדיור ⁽¹⁾
(263)	341	(36)	155	אחרת
				סך הכל הוצאות בגין הפסדי אשראי
(0.13%)	0.15%	(0.06%)	0.20%	שיעור ההוצאות בגין הפסדי אשראי מסך האשראי לציבור, נטו (במונחים שנתיים):
(0.25%)	0.30%	(0.11%)	0.43%	מזה: בגין הלוואות מסחריות שאינן הלוואות לדיור
(0.07%)	0.06%	(0.02%)	0.07%	מזה: בגין הלוואות לדיור

(1) בתקופת ההשוואה כולל הפרשה לפי עומק הפיגור.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 30 בספטמבר 2022

להלן פירוט ההוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי לפי מגזרי פעילות פיקוחיים בקבוצה (במיליוני שקלים חדשים):

מגזר פעילות	רבעון שלישי		תשעה חודשים		שיעור ההוצאות להפסדי אשראי ⁽¹⁾ ברבעון השלישי		שיעור ההוצאות להפסדי אשראי ⁽¹⁾ בתשעה חודשים	
	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021
אנשים פרטיים:								
משקי בית- הלוואות לדיור	36	(10)	88	(92)	0.07	(0.02)	0.06	(0.11)
משקי בית- אחר	20	(2)	52	(33)	0.30	(0.03)	0.26	(0.26)
בנקאות פרטית	1	3	1	(1)	2.90	8.85	0.97	(1.42)
סך הכל אנשים פרטיים	57	(9)	141	(126)	0.10	(0.02)	0.09	(0.13)
פעילות עסקית:								
עסקים קטנים וזעירים	31	(11)	56	(48)	0.36	(0.14)	0.21	(0.31)
עסקים בינוניים	28	(12)	53	8	0.92	(0.51)	0.58	0.17
עסקים גדולים	41	(7)	77	(64)	0.60	(0.14)	0.37	(0.66)
גופים מוסדיים	2	(1)	1	(27)	0.21	(0.23)	0.04	(3.03)
סך הכל פעילות עסקית	102	(31)	187	(131)	0.52	(0.20)	0.32	(0.43)
ניהול פיננסי	-	-	-	-	-	-	-	-
סך הכל פעילות בישראל	159	(40)	328	(257)	0.21	(0.06)	0.15	(0.20)
פעילות חוץ לארץ	(4)	4	13	(6)	(0.25)	0.39	0.27	(0.30)
סך הכל	155	(36)	341	(263)	0.20	(0.06)	0.15	(0.20)

(1) שיעור ההוצאות בין הפסדי אשראי מסך האשראי לציבור, נטו (במונחים שנתיים) (באחוזים).

להגדרת מגזרי הפעילות הפיקוחיים ולהבדלים בינם לבין מגזרי הפעילות בהתאם לגישה ההנהלה, ראה פרק מגזרי פעילות פיקוחיים להלן. לפרטים נוספים בדבר ניתוח התפתחות האשראי לציבור ראה פרק ניתוח המבנה של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון להלן. לפרטים נוספים בדבר ניתוח סיכון האשראי ראה פרק סיכון אשראי להלן, וכן דוח הסיכונים באתר האינטרנט של הבנק.

ההכנסות שאינן מריבית הסתכמו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2022 ב-2,661 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 1,956 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של 705 מיליוני שקלים חדשים.

ההכנסות שאינן מריבית הסתכמו ברבעון השלישי של שנת 2022 ב-842 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 614 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, גידול של 228 מיליוני שקלים חדשים.

להלן פירוט ההכנסות שאינן מריבית:

הכנסות מימון מריבית הסתכמו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2022 ב-556 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 318 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד.

הכנסות מימון מריבית הסתכמו ברבעון השלישי של שנת 2022 ב-263 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 63 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד.

בסעיף זה נכללות, בין היתר, השפעות שווי הוון, רווחים (הפסדים) מפעילות באיגרות חוב וניירות ערך, וכן הפרשי הצמדה על נגזרי מדד והשפעת צבירת הריבית (ערך הזמן) הגלומה בנכסים נגזרים, שההכנסה (הוצאה) המקבילה להן נרשמת על פי הכללים החשבונאיים בסעיף הכנסות מריבית. ראה ניתוח הכנסות המימון מפעילות שוטפת לעיל.

ההכנסות מעמלות הסתכמו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2022 ב-1,547 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 1,419 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של 9.0%, הנובע מגידול בנפח הפעילות.

ההכנסות מעמלות הסתכמו ברבעון השלישי של שנת 2022 ב-519 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 473 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, גידול בשיעור של 9.7%.

להלן פירוט העמלות לפי סוגי עמלות עיקריים (במיליוני שקלים חדשים):

שנת	תשעה חודשים		רבעון שלישי	
	2021	2022	2021	2022
ניהול חשבון	412	300	103	113
פעילות בניירות ערך	314	239	72	60
הפרשי המרה	306	218	69	87
עמלות מעסקי מימון	258	192	64	82
כרטיסי אשראי	236	165	61	64
טיפול באשראי ⁽¹⁾	152	112	42	40
עמלות אחרות	269	193	62	73
סך כל העמלות	1,947	1,419	473	519

(1) כולל עמלות: טיפול באשראי, סחר חוץ והכנסות נטו משירותי תיקי אשראי.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 בספטמבר 2022

ההכנסות האחרות הסתכמו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2022 ב-558 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 219 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של 339 מיליוני שקלים חדשים.

ההכנסות האחרות הסתכמו ברבעון השלישי של שנת 2022 ב-60 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 78 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד. ההכנסות ברבעון המקביל אשתקד כללו רווח הון בסך 14 מיליוני שקלים חדשים ממכירת חברת הבת יוניטד מזרחי בנק (שוויץ) לימיטד. ההכנסות האחרות בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2022 כוללות רווחי הון (אשר נרשמו ברבעון הראשון) בסך של 371 מיליוני שקלים חדשים ממימוש נכסים. לפרטים נוספים ראה פרק אירועים מהותיים בעסקי קבוצת הבנק לעיל. כמו כן, ההכנסות האחרות כוללות הכנסות בסך של 51 מיליוני שקלים חדשים לרבעון, בגין יתרת זכות נדחית, נטו, שנרשמה בגין רכישת אגוד, המוכרת ברווח והפסד על פני 5 שנים, החל מהרבעון הרביעי של שנת 2020.

ההוצאות התפעוליות והאחרות הסתכמו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2022 ב-4,359 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 4,013 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של 8.6%.

ההוצאות התפעוליות והאחרות הסתכמו ברבעון השלישי של שנת 2022 ב-1,529 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 1,339 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, גידול בשיעור של 14.2%. ראה פירוט לפי רכיבי ההוצאות התפעוליות השונים להלן.

המשכורות וההוצאות הנלוות הסתכמו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2022 ב-2,835 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 2,576 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של 10.1%.

המשכורות וההוצאות הנלוות הסתכמו ברבעון השלישי של שנת 2022 ב-1,002 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 863 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, גידול בשיעור של 16.1%.

קצב הגידול בהוצאות השכר הושפע בעיקר מסעיפי תגמול משתנים, על רקע התוצאות הכספיות בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2022.

הוצאות האחזקה ופחת בניינים וציוד הסתכמו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2022 ב-731 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 735 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון בשיעור של 0.5%.

הוצאות האחזקה ופחת בניינים וציוד הסתכמו ברבעון השלישי של שנת 2022 ב-240 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 250 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, קיטון בשיעור של 4.0%.

הקיטון בהוצאות האחזקה נובע בין היתר מסגירת חלק מסניפי אגוד אגב המיזוג.

ההוצאות האחרות הסתכמו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2022 ב-793 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 702 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של 13.0%.

ההוצאות האחרות הסתכמו ברבעון השלישי של שנת 2022 ב-287 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 226 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, גידול בשיעור של 27.0%.

הגידול בהוצאות האחרות נובע בעיקר מהוצאות חד פעמיות הקשורות למיזוג בנק אגוד.

להלן נתוני Cost-Income Ratio⁽¹⁾ (באחוזים):

		2021			2022			
		רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	
		55.3	50.4	51.2	43.2 ⁽²⁾	45.0	43.3	Cost Income Ratio
		שנת			תשעה חודשים			
		2021	2021	2022	2021	2022	2022	
		54.0	52.2	43.8 ⁽²⁾	52.2	43.8 ⁽²⁾	43.8	Cost Income Ratio

(1) סך ההוצאות התפעוליות והאחרות לסך כלל ההכנסות התפעוליות והמימוניות לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי.

(2) בנטרול רווחי הון ממימוש נכסים, הסתכם היחס בתשעת החודשים הראשונים וברבעון הראשון של 2022 ב-45.5% וב-48.8% בהתאמה.

הרווח בקבוצה לפני מיסים הסתכם בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2022 ב-5,249 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 3,933 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של 33.5%. ראה הסבר מפורט לעיל.

הרווח בקבוצה לפני מיסים הסתכם ברבעון השלישי של שנת 2022 ב-1,849 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 1,312 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, גידול בשיעור של 40.9%. ראה הסבר מפורט לעיל.

שיעור ההפרשה למיסים מהרווח בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2022 הסתכם ב-33.8%, לעומת 34.1% בתקופה המקבילה אשתקד. שיעור ההפרשה למיסים מהרווח ברבעון השלישי של שנת 2022 הסתכם ב-34.3%, לעומת 33.7% בתקופה המקבילה אשתקד.

חלק הבנק ברווחי חברות כלולות לאחר השפעת המס - בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2022 נרשמו רווחים בגין חברות כלולות בסך של 4 מיליוני שקלים חדשים, לעומת הפסדים בסך של 10 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד.

חלק הבנק ברווחי חברות כלולות לאחר השפעת המס ברבעון השלישי של שנת 2022 נרשמו רווחים בגין חברות כלולות בסך של 2 מיליוני שקלים חדשים, לעומת רווחים בסך של 1 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד.

חלקם של בעלי זכויות שאינן מקנות שליטה בתוצאות, נטו, של חברות מאוחדות המיוחס לבנק יהב, הסתכם בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2022 ב-92 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 74 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד.

חלקם של בעלי זכויות שאינן מקנות שליטה בתוצאות, נטו, של חברות מאוחדות המיוחס לבנק יהב, הסתכם ברבעון השלישי של שנת 2022 ב-38 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 26 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 בספטמבר 2022

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק הסתכם בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2022 ב-3,385 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 2,509 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד.

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק הסתכם ברבעון השלישי של שנת 2022 ב-1,178 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 845 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד.

ההון העצמי של הבנק כולל גם קיטון של 249 ושל 58 מיליוני שקלים חדשים בתשעת החודשים הראשונים וברבעון השלישי של השנה, בהתאמה, מהתאמות בגין הצגת איגרות חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן ("הרווח הכולל האחר המיוחס לבעלי מניות הבנק") ומהתאמות בגין הטבות לעובדים, זאת, בהשוואה לקיטון של 16 מיליוני שקלים חדשים וגידול של 8 מיליוני שקלים חדשים בתקופות המקבילות אשתקד. לפרטים ראה ביאור 4 לדוחות הכספיים.

להלן התפתחות תשואת⁽⁴⁾ רווחי הקבוצה על ההון⁽²⁾, יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון, יחס כיסוי הנזילות⁽³⁾ ויחס המינוף⁽⁴⁾ בתום הרבעון (באחוזים):

	2021			2022		
	רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי
תשואת רווח נקי על ההון	14.1	19.8	16.2	12.9	19.4	20.8
יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון בתום הרבעון	10.15	10.53	10.44	10.04	10.00	9.92
יחס כיסוי הנזילות (רבעוני)	133	132	126	125	120	119
יחס המינוף בתום הרבעון	5.16	5.36	5.37	5.18	5.31	5.26

	תשעה חודשים	
	2021	2022
תשואת רווח נקי על ההון	15.8	16.8
		20.6 ⁽⁵⁾

- (1) מחושב על בסיס שנתי. בהתאם לחוזר מספר 2664-06 של בנק ישראל, עודכנה שיטת החישוב להצגת תשואה לתקופות ביניים. מספרי השוואה עודכנו בהתאם. תשואת הרווח הנקי בשנת 2021 בהתאם לשיטה הישנה הייתה: לתשעת החודשים הראשונים 17.1%, לרבעון הראשון 14.9%, לרבעון השני 21.3%, לרבעון השלישי 17.3%, לרבעון הרביעי 13.5% (2) התשואה ביחס להון העצמי הממוצע, הכולל את "סך כל האמצעים ההוניים", כמוצג בדיווח על שיעורי הכנסה והוצאה, בניכוי יתרה ממוצעת של זכויות בעלי מניות חיצוניים ובניכוי/ובתוספת היתרה הממוצעת של הפסדים/רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של איגרות חוב למסחר ושל איגרות חוב זמינות למכירה.
- (3) יחס כיסוי הנזילות (Liquidity Coverage Ratio) - סך הנכסים הנזילים באיכות גבוהה לתזרים המזומנים היוצא נטו. יחס זה מחושב בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 221, במונחים של ממוצעים פשוטים של תצפיות יומיות במשך הרבעון המדווח.
- (4) יחס המינוף (Leverage Ratio) - הון רובד 1 לפי כללי באזל לסך החשיפות. יחס זה מחושב בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 218.
- (5) בנסרול השפעת רווחי ההון, נטו, ממומש נכסים, מגיעה תשואת הרווח הנקי על ההון בתשעת החודשים הראשונים וברבעון הראשון של שנת 2022 ל-18.9% ול-16.6%, בהתאמה.

להלן נתוני הרווח והדיבידנד למניה (מניה רגילה בסך 0.1 שקלים חדשים ערך נקוב) (בשקלים חדשים):

	רבעון שלישי		תשעה חודשים		שנת
	2021	2022	2021	2022	
רווח בסיסי למניה	4.59	3.30	13.26	9.82	12.47
רווח מדולל למניה	4.56	3.29	13.19	9.79	12.35
דיבידנד למניה	123	189	229	189	482

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 30 בספטמבר 2022

ניתוח ההתפתחות של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון

נכסים והתחייבויות

להלן ההתפתחות בסעיפי המאזן העיקריים של קבוצת הבנק (במיליוני שקלים חדשים):

שיעור השינוי (באחוזים) לעומת					
31 בדצמבר	30 בספטמבר	31 בדצמבר	30 בספטמבר		
2021	2021	2021	2021	2022	
9.6	13.2	392,271	379,563	429,767	סך כל המאזן
0.3	(0.8)	95,267	96,365	95,596	מזומנים ופיקדונות בבנקים
12.0	17.1	271,428	259,742	304,104	אשראי לציבור, נטו
(4.4)	(2.5)	15,033	14,749	14,379	ניירות ערך
(18.7)	(15.4)	1,734	1,667	1,410	בניינים וציוד
12.2	13.6	307,924	303,921	345,339	פיקדונות הציבור
10.5	13.6	6,992	6,801	7,725	פיקדונות מבנקים
(17.6)	(4.0)	38,046	32,664	31,352	איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
10.7	10.4	20,770	20,831	22,989	הון עצמי

מזומנים ופיקדונות בבנקים - יתרת מזומנים ופיקדונות בבנקים גדלה במהלך תשעת החודשים הראשונים של שנת 2022 ב-0.3 מיליארדי שקלים חדשים, במסגרת הניהול השוטף של נזילות הבנק.

אשראי לציבור, נטו - משקלו של האשראי לציבור, נטו במאזן המאוחד מסך כל הנכסים, הגיע ביום 30 בספטמבר 2022 ל-71%, לעומת 69% בסוף שנת 2021. האשראי לציבור, נטו בקבוצה, גדל במהלך תשעת החודשים הראשונים של שנת 2022 ב-32.7 מיליארדי שקלים חדשים, גידול בשיעור של 12.0%.

לפרטים נוספים בדבר סיכון האשראי המאזני והחוזץ מאזני, התפתחות החובות הבעייתיים ומדדי סיכון שונים הנוגעים לאשראי לדיור ראה פרק הסיכונים להלן, וכן דוח הסיכונים באתר האינטרנט של הבנק.

להלן נתונים על היקפי האשראי לציבור, נטו, לפי בסיס הצמדה (במיליוני שקלים חדשים):

שיעור השינוי (באחוזים) לעומת					
31 בדצמבר	30 בספטמבר	31 בדצמבר	30 בספטמבר		
2021	2021	2021	2021	2022	
13.0	20.0	190,455	179,367	215,295	מטבע ישראלי
6.2	7.5	69,534	68,653	73,819	לא צמוד
31.0	29.0	11,439	11,618	14,990	צמוד מדד
-	-	-	104	-	מט"ח כולל צמוד מט"ח
12.0	17.1	271,428	259,742	304,104	פריטים לא כספיים
					סך הכל

להלן נתונים על היקפי האשראי לציבור, נטו, לפי מגזרי פעילות פיקוחיים (במיליוני שקלים חדשים):

שיעור השינוי (באחוזים) לעומת					
31 בדצמבר	30 בספטמבר	31 בדצמבר	30 בספטמבר		
2021	2021	2021	2021	2022	
10.3	14.1	174,822	168,915	192,772	אנשים פרטיים:
2.6	4.6	25,948	25,473	26,634	משקי בית- הלוואות לדיור
(0.7)	(1.4)	139	140	138	משקי בית- אחר
9.3	12.9	200,909	194,528	219,544	בנקאות פרטיות
-	-	-	-	-	סך הכל אנשים פרטיים
14.9	13.2	30,245	30,717	34,760	פעילות עסקית:
23.4	30.4	9,848	9,322	12,153	עסקים קטנים וזעירים
17.9	41.9	23,289	19,346	27,457	עסקים בינוניים
28.4	-	2,939	1,768	3,773	עסקים גדולים
17.8	27.8	66,321	61,153	78,143	גופים מוסדיים
52.9	58.0	4,198	4,061	6,417	סך הכל פעילות עסקית
12.0	17.1	271,428	259,742	304,104	פעילות חוץ לארץ
					סך הכל

להגדרת מגזרי הפעילות הפיקוחיים ולהבדלים בינם לבין מגזרי הפעילות בהתאם לגישה ההנהלה, ראה פרק מגזרי פעילות פיקוחיים להלן.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 30 בספטמבר 2022

להלן פירוט של סיכון אשראי בעייתי ונכסים שאינם מבצעים לפני הפרשה להפסדי אשראי, בהתאם להוראות למדידה וגילוי של חובות לא צוברים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי⁽⁶⁾:

סיכון אשראי ⁽⁴⁾								סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)
ליום 30 בספטמבר 2021				ליום 30 בספטמבר 2022				
סך הכול	פרטי	דיוור	מסחרי	סך הכול	פרטי	דיוור	מסחרי	
סיכון אשראי בדירוג ביצוע אשראי⁽²⁾								
257,146	23,676	167,775	65,695	303,513	25,494	191,372	86,647	סיכון אשראי מאזני
81,950	13,755	14,275	53,920	79,985	14,240	14,507	51,238	סיכון אשראי חוץ מאזני ⁽³⁾
339,096	37,431	182,050	119,615	383,498	39,734	205,879	137,885	סך הכל סיכון אשראי בדירוג ביצוע אשראי
סיכון אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי								
3,557	280	735	2,542	3,008	316	702	1,990	א. לא בעייתי
2,286	137	1,396	753	1,157	148	129	880	ב. בעייתי צובר
1,237	52	-	1,185	2,910	73	1,567	1,270	ג. בעייתי לא צובר
7,080	469	2,131	4,480	7,075	537	2,398	4,140	סך הכל סיכון אשראי מאזני בדירוג ביצוע אשראי
1,180	24	-	1,156	1,102	36	-	1,066	סיכון אשראי חוץ מאזני ⁽³⁾ שאינו בדירוג ביצוע אשראי
8,260	493	2,131	5,636	8,177	573	2,398	5,206	סך הכל סיכון אשראי בדירוג ביצוע אשראי
1,414	25	1,316	73	134	35	-	99	מזה: חובות צוברים, בפיגור של 90 ימים או יותר
347,356	37,924	184,181	125,251	391,675	40,307	208,277	143,091	סך הכל סיכון אשראי כולל של הציבור⁽⁴⁾
1,237	52	-	1,185	2,910	73	1,567	1,270	נכסים שאינם מבצעים ⁽⁵⁾

סיכון אשראי ⁽⁴⁾								סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)
ליום 31 בדצמבר 2021								
סך הכול	פרטי	דיוור	מסחרי	סך הכול	פרטי	דיוור	מסחרי	
סיכון אשראי בדירוג ביצוע אשראי⁽²⁾								
269,325	24,400	173,576	71,349					סיכון אשראי מאזני
84,765	13,823	19,769	51,173					סיכון אשראי חוץ מאזני ⁽³⁾
354,090	38,223	193,345	122,522					סך הכל סיכון אשראי בדירוג ביצוע אשראי
סיכון אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי								
3,603	281	882	2,440					א. לא בעייתי
2,171	137	1,300	734					ב. בעייתי צובר
1,294	56	-	1,238					ג. בעייתי לא צובר
7,068	474	2,182	4,412					סך הכל סיכון אשראי מאזני בדירוג ביצוע אשראי
949	28	-	921					סיכון אשראי חוץ מאזני ⁽³⁾ שאינו בדירוג ביצוע אשראי
8,017	502	2,182	5,333					סך הכל סיכון אשראי בדירוג ביצוע אשראי
1,316	26	1,229	61					מזה: חובות צוברים, בפיגור של 90 ימים או יותר
362,107	38,725	195,527	127,855					סך הכל סיכון אשראי כולל של הציבור⁽⁴⁾
1,294	56	-	1,238					נכסים שאינם מבצעים ⁽⁵⁾

- (1) אשראי מאזני וחובות מאזני מוצג לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת בטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.
- (2) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.
- (3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלת חבות של לווה.
- (4) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות, אג"ח, ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.
- (5) נכסים שאינם צוברים ריבית.
- (6) מספרי ההשוואה בלוח זה חושבו בהתאם להוראות שחלו עד 31 בדצמבר 2021, אך הצגתם הותאמה ככל הניתן למתכונת הגילוי החדשה. נציין כי סיווג "לא צובר" ביחס לאשראי לדיוור קיים רק החל משנת 2022.

סיכון האשראי מורכב מסיכון אשראי מאזני ומסיכון אשראי חוץ מאזני, אשר מרכיביהם משוקללים בהתאם לאופי הלווה וסוג האשראי בהתאם להוראות בנק ישראל. הסיכון המאזני כולל את יתרות האשראי לציבור, מכשירים נגזרים שנרכשו על ידי הציבור והשקעות של הקבוצה באיגרות חוב של הציבור. סיכון האשראי החוץ מאזני כולל ערבויות ועסקאות במכשירים חוץ מאזניים, התחייבויות למתן אשראי ומסגרות אשראי שטרם נוצלו. סיכון האשראי הכולל לציבור בקבוצת הבנק הסתכם ביום 30 בספטמבר 2022 ב-391 מיליארדי שקלים חדשים לעומת 362 מיליארדי שקלים חדשים בסוף שנת 2021, גידול בשיעור של 8.0%.

לפרטים בדבר סיכון אשראי לאנשים פרטיים (ללא הלוואות לדיוור), סיכון אשראי בענף המשק בינוי ונדל"ן בישראל וסיכון האשראי לדיוור ראה פרק סיכון אשראי.

לפרטים נוספים ראה ביאורים 6 ו-13 לדוחות הכספיים.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 בספטמבר 2022

מדדי ניתוח איכות האשראי לציבור, ההוצאות וההפרשה להפסדי אשראי⁽¹⁾ (באחוזים):

ליום 30 בספטמבר 2021				ליום 30 בספטמבר 2022				
סך הכול	פרטי	דיור	מסחרי	סך הכול	פרטי	דיור	מסחרי	
								ניתוח איכות האשראי לציבור
0.47	0.22	-	1.75	0.95	0.28	0.81	1.46	שיעור אשראי שאינו צובר מיתרת האשראי לציבור
1.03	0.32	0.82	1.80	0.98	0.41	0.81	1.54	שיעור האשראי שאינו צובר או בפיגור של 90 ימים או יותר מיתרת האשראי לציבור
1.35	0.78	0.82	2.86	1.33	0.85	0.88	2.47	שיעור אשראי בעייתי מיתרת האשראי לציבור
3.15	2.04	1.25	8.30	2.66	2.20	1.24	5.98	שיעור אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי מיתרת האשראי לציבור
								ניתוח ההוצאות בגין הפסדי האשראי לתקופת הדיווח
(0.10)	(0.14)	(0.06)	(0.20)	0.12	0.21	0.05	0.25	שיעור ההוצאות בגין הפסדי אשראי מהיתרה הממוצעת של האשראי לציבור
0.03	0.17	0.00	0.04	0.04	0.15	-	0.08	שיעור המחיקות החשבונאיות נטו מהיתרה הממוצעת של האשראי לציבור
								ניתוח הפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור
0.91	1.14	0.50	1.84	0.97	1.76	0.44	1.92	שיעור ההפרשה להפסדי אשראי מיתרת האשראי לציבור
191.7	526.9	-	105.4	102.8	627.4	55.0	131.5	שיעור ההפרשה להפסדי אשראי מיתרת האשראי לציבור שאינו צובר
87.9	351.3	60.7	102.1	99.2	424.1	55.0	124.8	שיעור ההפרשה להפסדי אשראי, מיתרת האשראי לציבור שאינו צובר או בפיגור של 90 ימים או יותר
(3.85)	(0.85)	(30.67)	(5.44)	3.22	1.36	-	2.99	שיעור ההוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי מהמחיקות החשבונאיות נטו

ליום 31 בדצמבר 2021				
סך הכול	פרטי	דיור	מסחרי	
				ניתוח איכות האשראי לציבור
0.46	0.23	-	1.64	שיעור אשראי שאינו צובר מיתרת האשראי לציבור
0.96	0.33	0.74	1.68	שיעור האשראי שאינו צובר או בפיגור של 90 ימים או יותר מיתרת האשראי לציבור
1.25	0.78	0.74	2.64	שיעור אשראי בעייתי מיתרת האשראי לציבור
2.93	2.02	1.24	7.31	שיעור אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי מיתרת האשראי לציבור
				ניתוח ההוצאות בגין הפסדי האשראי לתקופת הדיווח
(0.11)	(0.23)	(0.08)	(0.13)	שיעור ההוצאות בגין הפסדי אשראי מהיתרה הממוצעת של האשראי לציבור
0.05	0.19	-	0.11	שיעור המחיקות החשבונאיות נטו מהיתרה הממוצעת של האשראי לציבור
				ניתוח הפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור
0.85	1.02	0.46	1.72	שיעור ההפרשה להפסדי אשראי מיתרת האשראי לציבור
185	454	-	105	שיעור ההפרשה להפסדי אשראי מיתרת האשראי לציבור שאינו צובר
89	310	62	103	שיעור ההפרשה להפסדי אשראי, מיתרת האשראי לציבור שאינו צובר או בפיגור של 90 ימים או יותר
(0.70)	(0.39)	(13.30)	(0.40)	שיעור ההוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי מהמחיקות החשבונאיות נטו

(1) מספרי ההשוואה בלוח זה חושבו בהתאם להוראות שחלו עד 31 בדצמבר 2021, אך הצגתם הותאמה ככל הניתן למתכונת הגילוי החדשה. נציין כי סיווג "לא צובר" ביחס לאשראי לדיור קיים רק החל משנת 2022.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 30 בספטמבר 2022

להלן ההתפתחות בסעיפים חוץ מאזניים עיקריים של קבוצת הבנק (במיליוני שקלים חדשים):

שעור השינוי (באחוזים) לעומת				
30 בספטמבר		31 בדצמבר		
2021	2021	2021	2021	2022
				מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים למעט נגזרים⁽⁴⁾:
				מסגרות חח"ד ומסגרות אשראי אחרות בחשבונות לפי דרישה שלא נוצלו
(3.3)	(9.1)	21,168	22,536	20,480
20.2	32.8	16,582	15,011	19,938
(25.1)	(13.6)	32,963	28,559	24,677
7.0	4.7	10,643	10,871	11,384
(12.7)	(20.2)	9,351	10,222	8,159
17.7	15.4	10,571	10,776	12,441
0.3	0.2	3,321	3,326	3,332
82.8	-	430	310	786
				מכשירים פיננסיים נגזרים⁽²⁾:
15.0	7.5	306,727	328,318	352,833
138.1	-	3,652	2,769	8,695
101.1	-	3,753	2,626	7,549

(1) יתרות החוזים או הסכומים הנקובים שלהם לסוף התקופה, לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי. לפרטים נוספים ראה ביאור 11 לדוחות הכספיים.

(2) כולל עסקאות פרוורד, SWAPS, אופציות ונגזרי אשראי.

לפרטים נוספים בדבר סיכון האשראי המאזני והחוץ מאזני ראה פרק הסיכונים להלן, וכן דוח הסיכונים באתר האינטרנט של הבנק.

ניירות ערך - יתרת ההשקעה בניירות ערך קטנה במהלך תשע"ב החודשים הראשונים של שנת 2022 בכ-0.7 מיליארדי שקלים חדשים. הקיטון ביתרת ההשקעה בניירות ערך הינו במסגרת ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק.

להלן התפלגות ניירות הערך של הקבוצה לפי התיקים השונים (במיליוני שקלים חדשים):

עלות מופחתת (במניות-עלות)					
הערך במאזן	הפרשה להפסדי אשראי	רווחים מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן ⁽⁴⁾	
30 בספטמבר 2022					
3,539	-	1	(131)	3,409	איגרות חוב המוחזקות לפידיון
7,806	-	(57) ⁽²⁾	(780) ⁽²⁾	7,806	איגרות חוב זמינות למכירה
656	-	80 ⁽³⁾	(10) ⁽³⁾	656	השקעה במניות שאינן למסחר
2,378	-	7 ⁽³⁾	(17) ⁽³⁾	2,378	ניירות ערך למסחר
14,379	-	145	(938)	14,249	סך כל ניירות הערך
30 בספטמבר 2021					
3,109	-	65	(8)	3,166	איגרות חוב המוחזקות לפידיון
10,268	-	164 ⁽²⁾	(68) ⁽²⁾	10,268	איגרות חוב זמינות למכירה
646	-	149 ⁽³⁾	(1) ⁽³⁾	646	השקעה במניות שאינן למסחר
726	-	13 ⁽³⁾	(11) ⁽³⁾	726	ניירות ערך למסחר
14,749	-	391	(88)	14,806	סך כל ניירות הערך
31 בדצמבר 2021					
2,934	-	66	(5)	2,995	איגרות חוב המוחזקות לפידיון
10,823	-	192 ⁽²⁾	(44) ⁽²⁾	10,823	איגרות חוב זמינות למכירה
706	-	134 ⁽³⁾	(2) ⁽³⁾	706	השקעה במניות שאינן למסחר
570	-	17 ⁽³⁾	(7) ⁽³⁾	570	ניירות ערך למסחר
15,033	-	409	(58)	15,094	סך כל ניירות הערך

(1) נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.

(2) כלולים בהון העצמי בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן".

(3) נזקפו לדוח רווח והפסד, אך טרם מומשו.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 בספטמבר 2022

להלן התפלגות תיק ניירות הערך של הקבוצה לפי מגזרי הצמדה (במיליוני שקלים חדשים):

שיעור השינוי (באחוזים) לעומת					
31 בדצמבר	30 בספטמבר	31 בדצמבר	30 בספטמבר		
2021	2021	2021	2021	2022	
					מטבע ישראלי
(3.3)	(10.0)	6,728	7,233	6,507	לא צמוד
43.7	30.1	1,469	1,622	2,111	צמוד מדד
(16.8)	(2.8)	6,110	5,230	5,085	מטבע חוץ (כולל צמוד מטבע חוץ)
(6.9)	1.8	726	664	676	פריטים לא כספיים
(4.4)	(2.5)	15,033	14,749	14,379	סך הכל

להלן התפלגות תיק ניירות הערך של הקבוצה לפי סוגי מנפיקים (במיליוני שקלים חדשים):

הערך במאזן ליום			
31 בדצמבר 2021	30 בספטמבר 2021	30 בספטמבר 2022	
			איגרות חוב ממשלתיות:
10,421	11,345	9,994	ממשלת ישראל
2,035	941	1,318	ממשלת ארצות הברית
12,456	12,286	11,312	סך הכל איגרות חוב ממשלתיות
			איגרות חוב של מוסדות פיננסים בישראל:
601	482	869	סך הכל איגרות חוב של מוסדות פיננסים בישראל
			איגרות חוב של בנקים במדינות מפותחות:
48	52	114	ארצות הברית
67	100	71	דרום קוריאה
62	64	76	אחר
177	216	261	סך הכל איגרות חוב של בנקים במדינות מפותחות
			איגרות חוב של חברות (פילוח לפי ענפי משק):
473	451	493	נדלן מניב
179	192	178	אספקת חשמל, גז, קיטור ומיזוג אוויר
57	59	104	בניה
95	88	92	כרייה וחציבה
58	56	62	תעשייה - תעשייה כימית
205	227	278	אחר
1,067	1,073	1,207	סך הכל איגרות חוב של חברות
			איגרות חוב של חברות מגובות נכסים (ABS)
4	25	52	כרייה וחציבה
2	3	2	אחרים
6	28	54	סך הכל איגרות חוב של חברות מגובות נכסים (ABS)
			מניות וניירות ערך אחרים
706	646	656	השקעה במניות שאינן למסחר
414	360	413	מזה: מניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין ⁽¹⁾
20	18	20	מניות וניירות ערך אחרים למסחר
726	664	676	סך הכל מניות וניירות ערך אחרים
15,033	14,749	14,379	סך הכל ניירות ערך

(1) מוצגות ככלל לפי עלות (בניכוי ירידת ערך), הסותמת לשינויים במחירים נצפים בעסקאות רגילות בהשקעות דומות או זהות של אותו מנפיק.

לפרטים נוספים בדבר השקעות בניירות ערך ובדבר ירידת ערך בעלת אופי זמני של ניירות ערך זמינים למכירה ופירוט משך הזמן בו קיימת ירידת ערך ושיעורה מהעלות המופחתת, ראה ביאור 5 לדוחות הכספיים.

בניינים וציוד - יתרת בניינים וציוד קטנה במהלך תשעת החודשים הראשונים של שנת 2022 בכ-0.3 מיליארדי שקלים חדשים. הקיטון ביתרת בניינים וציוד נובע בעיקר ממכירת נכסי מקרקעין, לפרטים נוספים ראה אירועים מהותיים בעסקי קבוצת הבנק לעיל.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 30 בספטמבר 2022

פיקדונות הציבור - משקלם של פיקדונות הציבור מסך המאזן המאוחד הגיע ביום 30 בספטמבר 2022 ל-80%, לעומת 78% ביום 31 בדצמבר 2021. במהלך תשע"ב החודשים הראשונים של שנת 2022 גדל היקף פיקדונות הציבור ב-37.4 מיליארדי שקלים חדשים, גידול בשיעור של 12.2%.

להלן התפלגות פיקדונות הציבור לפי מגזרי הצמדה (במיליוני שקלים חדשים):

שיעור השינוי (באחוזים) לעומת				
31 בדצמבר		30 בספטמבר		
2021	2021	2021	2021	2022
11.7	13.4	233,149	229,561	260,399
7.8	8.9	21,503	21,274	23,170
16.0	16.6	53,272	52,982	61,770
-	-	-	104	-
12.2	13.6	307,924	303,921	345,339

מטבע ישראלי

לא צמוד

צמוד מדד

מט"ח כולל צמוד מט"ח

פריטים לא נכספיים

סך הכל

להלן נתונים על התפלגות פיקדונות הציבור לפי מגזרי פעילות פיקוחיים (במיליוני שקלים חדשים):

שיעור השינוי (באחוזים) לעומת				
31 בדצמבר		30 בספטמבר		
2021	2021	2021	2021	2022
5.5	5.1	118,051	118,433	124,530
15.3	16.4	21,664	21,472	24,985
7.0	6.9	139,715	139,905	149,515
14.2	16.3	50,247	49,341	57,378
(10.1)	(1.7)	15,742	14,396	14,156
3.7	6.9	36,669	35,558	38,024
29.1	30.4	61,365	60,730	79,194
15.1	18.0	164,023	160,025	188,752
68.9	77.2	4,186	3,991	7,072
12.2	13.6	307,924	303,921	345,339

אנשים פרטיים:

משקי בית- אחר

בנקאות פרטית

סך הכל אנשים פרטיים

פעילות עסקית:

עסקים קטנים וזעירים

עסקים בינוניים

עסקים גדולים

גופים מוסדיים

סך הכל פעילות עסקית

פעילות חוץ לארץ

סך הכל

להגדרת מגזרי הפעילות הפיקוחיים ולהבדלים בינם לבין מגזרי הפעילות בהתאם לגישה ההנהלה, ראה פרק מגזרי פעילות פיקוחיים להלן.

להלן התפתחות התפלגות פיקדונות הציבור בקבוצה לפי גודל מפקיד (במיליוני שקלים חדשים):

31 בדצמבר			30 בספטמבר		
2021	2021	2022	2021	2021	2022
95,170	96,054	99,670			
78,746	78,087	85,300			
44,740	44,978	46,141			
36,591	35,017	39,962			
52,677	49,785	74,266			
307,924	303,921	345,339			

תקרת הפיקדון

עד 1

מעל 1 עד 10

מעל 10 עד 100

מעל 100 עד 500

מעל 500

סך הכל

לפרטים נוספים על הרכב פיקדונות הציבור, ראה ביאור 7 לדוחות הכספיים.

פיקדונות מבנקים - יתרת פיקדונות מבנקים ליום 30 בספטמבר 2022 הסתכמה בכ-7.7 מיליארדי שקלים חדשים, לעומת 7.0 מיליארדי שקלים חדשים בסוף שנת 2021.

איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים - יתרת איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים ליום 30 בספטמבר 2022 הסתכמה ב-31.4 מיליארדי שקלים חדשים, קיטון של 6.7 מיליארדי שקלים חדשים בהשוואה לסוף שנת 2021. איגרות החוב וכתבי התחייבויות הנדחים הושפעו במהלך תשע"ב החודשים הראשונים של שנת 2022 בין היתר, מהנפקה בסך של כ-2.4 מיליארדי שקלים חדשים, מפדיון מוקדם של שטר ההון הנדחה (סדרה א') תמורת 2.1 מיליארדי שקלים חדשים, מפדיון מוקדם של כתבי התחייבות נדחים מותנים מסוג CoCo תמורת 0.3 מיליארד שקלים חדשים, ופירעונות שוטפים. לפרטים נוספים ראה פרק התפתחויות במקורות המימון לעיל.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 30 בספטמבר 2022

הון, הלימות הון ומינוף

הון עצמי המיוחס לבעלי מניות הבנק - יתרת ההון העצמי המיוחס לבעלי מניות הבנק ליום 30 בספטמבר 2022 הסתכמה בכ-23.0 מיליארדי שקלים חדשים, לעומת כ-20.8 מיליארדי שקלים חדשים ליום 31 בדצמבר 2021 וליום 30 בספטמבר 2021, גידול של 10.7% ו-10.4%, בהתאמה. להלן הרכב ההון העצמי (במיליוני שקלים חדשים):

30 בספטמבר		31 בדצמבר
2022	2021	2021
הון מניות ופרמיה ⁽⁴⁾	3,517	3,497
קרן הון מהטבה בשל עסקאות תשלום מבוסס מניות	82	76
הפסד כולל אחר מצטבר ⁽²⁾⁽³⁾	(552)	(303)
עודפים ⁽⁴⁾	19,942	17,574
סך הכל	22,989	20,770

- (1) לפרטים בדבר הנפקת מניות ראה תמצית דוח על השינויים בהון העצמי.
- (2) לפרטים נוספים בדבר רווח (הפסד) כולל אחר ראה ביאור 4 לדוחות הכספיים.
- (3) כולל התחייבות אקטוארית בגין תוכנית התייעלות לפרישת עובדים, ראה ביאורים 22 ו-25 בדוחות הכספיים לשנת 2021.
- (4) לפרטים בדבר התפתחות ההכנסות וההוצאות המצטברות ליתרת העודפים בתקופת הדיווח ראה פרק התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברווח הכולל האחר לעיל.

יחס ההון העצמי לסך המאזן בקבוצה ליום 30 בספטמבר 2022 הגיע ל-5.35%, לעומת 5.29% ליום 31 בדצמבר 2021 ו-5.49% ליום 30 בספטמבר 2021.

הלימות הון

ההון הפיקוחי

הבנק מעריך את הלימות ההון שלו על פי כללי באזל, כפי שנקבעו בהוראות ניהול בנקאי תקין 201-211. הבנק נוקט בגישה הסטנדרטית על מנת להעריך את החשיפה לסיכון אשראי, לסיכון תפעולי, ולסיכון שוק.

ההון הכולל מורכב משני רבדים - הון רובד 1 (הכולל הון עצמי רובד 1 והון רובד 1 נוסף) והון רובד 2.

הון רובד 1 כולל בעיקר את רכיבי ההון המיוחסים לבעלי מניות הבנק (ההון החשבוני בספרים) ואת זכויות המיעוט, ומהווה את המרכיב העיקרי בספיגת הפסדים.

הון רובד 1 נוסף מורכב ממכשירי הון העומדים בדרישות שנקבעו בהוראות. נכון ליום 30 בספטמבר 2022 אין לבנק מכשירי הון הנכללים בהון רובד 1 נוסף. הון רובד 2 מורכב מהפרשה קבוצתית להפסדי אשראי ומכשירי הון מסוג CoCo (Contingent convertible capital instrument), הכוללים מנגנון לספיגת הפסדי קרן כאשר יחס הון עצמי רובד 1 יורד מתחת לטריגר כמותי שנקבע, או כאשר נמסרה הודעת הפיקוח על הבנקים, לפיה הפעלת המנגנון לספיגת הפסדי קרן הכרחית לשמירת יציבות התאגיד הבנקאי (אירוע "אי קיימות" של הבנק).

כתבי התחייבויות נדחים, שהוכרו כמכשירי הון רובד 2 על פי ההוראות הקודמות, אינם כשירים כהון פיקוחי על פי ההוראות הנוכחיות (בעיקר עקב היעדר מנגנון ספיגת הפסדים) ומופחתים על פני תקופת הוראות מעבר עד ליום 1 בינואר 2022. לאור זאת, בשנת 2021 תקרת המכשירים שהיו כשירים כהון פיקוחי עמדה על 10% והחל מיום 1 בינואר 2022 הוראות המעבר הסתיימו ולא ניתן להכיר במכשירי הון שאינם כשירים עוד כהון הפיקוחי.

תכנון ההון של הבנק

תכנון ההון במהלך עסקים רגיל - הבנק עורך תחזית מפורטת רב שנתית לתכנון ההון תוך הבאה בחשבון של: שיעורי הגידול הצפויים בנכסי סיכון והרווחיות, התוכנית האסטרטגית, מדיניות חלוקת הדיבידנד, יעדי ההון והמינוף, שולי ביטחון נאותים וגורמים נוספים.

הבנק עוקב באופן שוטף אחר התוצאות בפועל אל מול התחזית ובהתאם לצורך מעדכן את התחזית ובוחן פעולות נדרשות, וזאת לצורך עמידה ביעדי ההון שנקבעו.

כחלק מניהול ההון של הבנק, ביצע הבנק במהלך חודש מרץ 2022 לראשונה בישראל עסקה, אשר במסגרתה רכש הבנק מגוף מבטח בינלאומי ביטוח לחלק מתיק ההלוואות לדיור. רכישת הביטוח כאמור מאפשרת לבנק לצמצם את הקצאת ההון בגין התיק המבוסס, כנגזר מהדירוג האיכותי של החברה המבטחת, ובכך לפנות הון, בית השאר, להרחבת הפעילות העסקית של הבנק. בהמשך, במהלך חודש יוני 2022 בוצעה עסקה דומה נוספת.

רגישות יחס הלימות ההון של הבנק לשינויים בהון עצמי רובד 1 ונכסי סיכון הינה:

שינוי בהון עצמי רובד 1 בסכום של 100 מיליוני שקלים חדשים יגרום לשינוי יחס הלימות ההון רובד 1 של 0.04%. שינוי בנכסי הסיכון בסכום של 1 מיליארדי שקלים חדשים יגרום לשינוי יחס הלימות ההון רובד 1 של 0.04%.

תהליך פנימי להערכת ההון - במסגרת התהליך בוחן הבנק כי קיימת כרית ספיגה הוגית מספקת להתמודדות עם מגוון סיכונים הכרוכים בפעילות הבנק לרבות תרחישי קיצון.

אופק התכנון הינו שלוש שנים ובו מאתגר הבנק את תכנון ההון בשורה של תרחישי קיצון הפוגעים באופן משמעותי ברווחיות הבנק, שוחקים את ההון שלו ומגדילים את היקף נכסי הסיכון. תוצאות תכנון ההון האחרון של הבנק מראות כי כרית הספיגה ההוגית הגלומה בדרישת ההון המזערית על פי הוראות בנק ישראל, מספקת.

בהתאם, נקבע כי יעד ההון העצמי רובד 1 של הבנק לצורך תכנון ההון, יהיה בהתאם לנדרש על פי הוראות הפיקוח על הבנקים, בתוספת שולי ביטחון נאותים.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 30 בספטמבר 2022

לפרטים נוספים ראה דוח הסיכונים באתר האינטרנט של הבנק.

יחס הון לרכיבי סיכון

הבנק מיישם את הוראות מדידה והלימות הון על פי כללי באזל III כפי שפורסמו על-ידי הפיקוח על הבנקים וכפי ששולבו בהוראות ניהול בנקאי תקין 201-211. בהתאם להנחיות הפיקוח על הבנקים, מחויב הבנק לשמור על יחס הון עצמי רובד 1 מזערי, שלא יפחת משיעור של 9% וכן על יחס הון כולל מזערי שלא יפחת משיעור של 12.5% לסך המשוקלל של רכיבי הסיכון בנכסיו המאזניים ובסעיפים החוץ מאזניים. אופן החישוב של סך הון ושל סך רכיבי הסיכון מפורט בהוראות.

ליחס הון עצמי רובד 1 התווספה דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת הלוואות לדיור למועד הדיווח.

לאור התפרצות נגיף הקורונה וכחלק מהתאמות להוראות ניהול בנקאי תקין, פרסם הפיקוח על הבנקים את הוראת ניהול בנקאי תקין 250 בה נכללה, בין היתר, הוראת שעה הנוגעת לעדכון הוראה 201 אשר כוללת הפחתת דרישות הון הרגולטוריות החלות על הבנקים בנקודת אחוז אחת וכן עדכון להוראה 329 אשר מבטל את דרישות הון של נקודת אחוז נוספת על הלוואות לדיור לרכישת דירת מגורים שהועמדו בתקופה החל מיום 19 במרץ 2020 ועד ליום 30 בספטמבר 2021, ועל הלוואות לדיור לכל מטרה שהועמדו החל מיום 19 במרץ 2020.

לאורך תקופת המשבר פרסם הפיקוח על הבנקים עדכונים להארכת תקופת הוראת השעה, כאשר לעניין הפחתת דרישות הון נקבע כי ההקלה תחול עד תום 24 חודשים מתום תוקף ההוראה ובלבד שיחסי הון של התאגיד הבנקאי לא יפחתו מיחסי הון במועד תום תוקף ההוראה או יחסי הון המזעריים שחלים על התאגיד הבנקאי טרם הוראת השעה, הנמוך מבניהם. עם זאת, במסגרת החוזר נקבע כי הפחתה ביחסי הון של עד 0.3 נקודות האחוז בתקופת ששת החודשים מתום תוקף ההוראה לא תחשב כחריגה מהאמור.

ביום 27 בדצמבר 2021 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר לפיו, החל מיום 1 בינואר 2022, יפוג תוקף הוראת השעה. כמו כן, בוצע עדכון להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 329 בנושא מגבלות על הלוואות לדיור לפיו, דרישת הון הנוספת בשיעור 1 האחוז תחול בגין הלוואות למטרת דיור בלבד ולא תחול בגין הלוואה לדיור שלא לצורך רכישת זכות במקרקעין ובמשכונ דירה (להלן: "הלוואה לכל מטרה").

לפרטים בדבר עדכון אופן חישוב יחס ההחזר להכנסה (PTI), ראה באור 9 לדוחות הכספיים.

לפרטים בדבר הנפקה ופדיון כתבי התחייבות נדחים מסוג CoCo ראה פרק התפתחויות במקורות המימון לעיל.

לפרטים בדבר חוזר בדבר דרישת הון בגין הלוואות למימון קרקע, ראה ביאור 9 לדוחות הכספיים.

לפרטים בדבר דיבידנד, ראה פרק דיבידנד, להלן.

לפרטים נוספים בדבר התאמות בגין הוראות רגולטוריות והשפעות נוספות על יחס הלימות הון, ראה ביאור 9 לדוחות הכספיים.

להלן נתונים על הון הפיקוחי ונכסי הסיכון (במיליוני שקלים חדשים):

	ליום 30 בספטמבר		ליום 31 בדצמבר
	2021	2022	2021
הון לצורך חישוב יחס הון			
הון עצמי רובד 1	22,099	24,332	21,969
הון רובד 1	22,099	24,332	21,969
הון רובד 2	8,169	7,854	7,914
סך הכל הון כולל	30,268	32,186	29,883
יתרות משוקללות של נכסי סיכון			
סיכון אשראי ⁽¹⁾	195,936	228,416	202,611
סיכוי שוק	2,115	1,497	2,268
סיכון תפעולי	13,655	15,369	13,831
סך הכל יתרות משוקללות של נכסי סיכון	211,706	245,282	218,710

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 30 בספטמבר 2022

להלן התפתחות יחס ההון לרכיבי סיכון בקבוצה (באחוזים):

30 בספטמבר 2022	30 בספטמבר 2021	31 בדצמבר 2021	
9.92	10.44	10.04	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון
13.12	14.30	13.66	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
9.61	8.60	8.60	יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש לפי הוראות המפקח על הבנקים
12.50	12.50	12.50	יחס הון הכולל המזערי הנדרש לפי הוראות המפקח על הבנקים

להלן התפלגות נכסי סיכון ודרישות ההון בגין סיכון אשראי לפי קבוצות חשיפה (במיליוני שקלים חדשים):

ליום 30 בספטמבר 2022		ליום 30 בספטמבר 2021		ליום 31 בדצמבר 2021		
יתרות משוקללות של נכסי סיכון דרישת הון ^(א)	יתרות משוקללות של נכסי סיכון דרישת הון ^(א)	יתרות משוקללות של נכסי סיכון דרישת הון ^(א)	יתרות משוקללות של נכסי סיכון דרישת הון ^(א)	יתרות משוקללות של נכסי סיכון דרישת הון ^(א)	יתרות משוקללות של נכסי סיכון דרישת הון ^(א)	קבוצת חשיפה
5	37	4	33	12	99	חובות של ריבוניות
51	409	46	367	70	556	חובות של ישויות סקטור ציבורי
205	1,643	141	1,129	184	1,475	חובות של תאגידי בנקאיים
154	1,235	35	276	36	287	חברות ניירות ערך
9,472	75,778	7,461	59,689	7,746	61,969	חובות של תאגידיים
647	5,177	826	6,611	762	6,099	חובות בביטחון נדל"ן מסחרי
2,585	20,683	2,360	18,877	2,427	19,412	חשיפות קמעונאיות ליחידים
1,289	10,312	1,196	9,567	1,222	9,776	הלוואות לעסקים קטנים
12,889	103,110	11,345	90,760	11,749	93,992	משכנתאות לדיוור
1,080	8,639	1,017	8,133	1,052	8,417	נכסים אחרים
28,377	227,023	24,431	195,442	25,260	202,082	סך הכל סיכון אשראי

להלן נכסי הסיכון ודרישות ההון בגין סיכון שוק, סיכון CVA וסיכון תפעולי (במיליוני שקלים חדשים):

ליום 30 בספטמבר 2022		ליום 30 בספטמבר 2021		ליום 31 בדצמבר 2021		
יתרות משוקללות של נכסי סיכון דרישת הון ^(א)	יתרות משוקללות של נכסי סיכון דרישת הון ^(א)	יתרות משוקללות של נכסי סיכון דרישת הון ^(א)	יתרות משוקללות של נכסי סיכון דרישת הון ^(א)	יתרות משוקללות של נכסי סיכון דרישת הון ^(א)	יתרות משוקללות של נכסי סיכון דרישת הון ^(א)	
187	1,497	264	2,115	284	2,268	סיכון שוק
174	1,393	62	494	66	529	סיכון CVA בגין נגזרים ⁽²⁾
1,921	15,369	1,707	13,655	1,729	13,831	סיכון תפעולי ⁽³⁾
2,282	18,259	2,033	16,264	2,079	16,628	סך הכל
30,659	245,282	26,464	211,706	27,339	218,710	סך נכסי הסיכון

(1) דרישות ההון בהתאם ליחס ההון הכולל המזערי הנדרש בשיעור של 12.5%.

(2) Credit Value Adjustments, שערך לשווי שוק בגין סיכון אשראי של צד נגדי, בהתאם להוראות באזל III.

(3) הקצאת ההון בגין הסיכון התפעולי חושבה לפי הגישה הסטנדרטית.

יחס המינוף

הבנק מיישם את הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 218 בנושא יחס מינוף אשר אימצה את המלצות ועדת באזל לעניין יחס מינוף. יחס המינוף מבוסס באחוזים ומוגדר כיחס בין הון רובד 1 לבין סך החשיפות. סך החשיפות של הבנק הינו סכום החשיפות המאזניות, חשיפות לנגזרים, לעסקאות מימון ניירות ערך ופריטים חוץ מאזניים. על פי ההוראה, תאגיד בנקאי נדרש לעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-5% על בסיס מאוחד. ביום 15 בנובמבר 2020 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר בנושא "התאמות נוספות להוראות ניהול בנקאי תקין לצורך התמודדות עם ירוס הקורונה (הוראת שעה)" לעדכון הוראת ניהול בנקאי תקין 250, במסגרתה יחס המינוף לא יפחת מ-4.5% על בסיס מאוחד, לעומת 5% לפני השינוי. ביום 15 במאי 2022 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר נוסף לפיו ההקלה תחול עד ליום 30 ביוני 2024 ובלבד שיחסי המינוף של התאגיד הבנקאי לא יפחת מיחס המינוף ליום 31 בדצמבר 2023 או יחס המינוף המזערי שחל על התאגיד הבנקאי טרם הוראת השעה, הנמוך מבניהם. יחס המינוף של הבנק ליום 30 בספטמבר 2022 הינו 5.26% לעומת 5.18% ביום 31 בדצמבר 2021.

לפרטים נוספים ראה ביאור 9 לדוחות הכספיים.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 30 בספטמבר 2022

יחס המינוף

ליום 31 בדצמבר		ליום 30 בספטמבר		
2021	2021	2022	2022	
21,969	22,099	24,332		בנתוני המאוחד
423,950	411,555	462,856		הון רובד 1
				סך החשיפות ⁽¹⁾
באחוזים				
5.18	5.37	5.26		יחס מינוף
4.50	4.50	4.50		יחס המינוף המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים
חברות בת משמעותיות				
				בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ והחברות המאוחדות שלו
5.55	5.39	5.86		יחס מינוף
4.50	4.50	4.50		יחס המינוף המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים
				בנק אגוד לישראל בע"מ והחברות המאוחדות שלו
8.37	6.95	13.24		יחס מינוף
4.50	4.50	4.50		יחס המינוף המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים

דיבידנד

מדיניות חלוקת דיבידנד

לפרטים בדבר מדיניות הדיבידנד המועדכנת של הבנק, לשנים 2021 עד 2025, ראה פרק דיבידנד בדוח הדירקטוריון והנהלה לשנת 2021.

חלוקת דיבידנד

להלן פרטים בדבר הדיבידנדים שחולקו על ידי הבנק החל משנת 2020 (בסכומים מדווחים):

יום ההכרזה	יום התשלום	דיבידנד למניה (אגורות)	שיעור דיבידנד מהרווח	סך הכל דיבידנד ששולם (מיליוני שקלים חדשים)
16 באוגוסט 2021	31 באוגוסט 2021	188.99	⁽¹⁾ 0.30	483.0
15 בנובמבר 2021	30 בנובמבר 2021	293.47	⁽²⁾ 0.30	752.7
סך הכל דיבידנד שחולק בשנת 2021⁽³⁾				1,235.7
28 בפברואר 2022	15 במרץ 2022	105.89	0.40	271.6
15 באוגוסט 2022	30 באוגוסט 2022	122.91	0.30	315.9
סך הכל דיבידנד שחולק בשנת 2022⁽⁴⁾				587.5

(1) שיעור הדיבידנד מהרווח הנקי של שנת 2020.

(2) שיעור הדיבידנד מהרווח הנקי של תשע"א החדשים הראשונים של שנת 2021.

(3) סך הכל דיבידנד שחולק בגין רווחי שנת 2021 - 1,024.3 מיליוני שקלים חדשים.

(4) סך הכל דיבידנד שחולק בגין רווחי שנת 2022 - 315.9 מיליוני שקלים חדשים.

הכרזה על דיבידנד

ביום 28 בנובמבר 2022 החליט דירקטוריון הבנק לחלק דיבידנד בסכום של 353.4 מיליוני שקלים חדשים, המהווה 30% מרווחי הרבעון השלישי של שנת 2022. זאת, בהתאם למדיניות הדיבידנד של הבנק, ועל מנת לאפשר את המשך הצמיחה העתידית של הבנק על רקע ההתפתחויות בסביבה המקרו כלכלית.

סכום הדיבידנד מהווה שיעור של 3.3% מההון המונפק, דהיינו 137.43 אגורות לכל מניה בת 0.1 ש"ח ערך נקוב. היום הקובע לעניין תשלום הדיבידנד הינו 6 בדצמבר 2022 ויום התשלום הינו 13 בדצמבר 2022. סכום הדיבידנד הסופי למניה כפוף לשינויים עקב מימוש ניירות ערך המיירים של הבנק.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 30 בספטמבר 2022

פעילות חוץ מאזנית אחרת

להלן התפתחות ביתרות הנכסים הכספיים החוץ מאזניים המוחזקים בעבור לקוחות קבוצת הבנק, לגביהם מספקת קבוצת הבנק שרותי ניהול, תפעול ו/או משמורת (במיליוני שקלים חדשים):

שיעור השינוי (באחוזים) לעומת		30 בספטמבר		30 בדצמבר	
2021	2022	2021	2022	2021	2022
(9.9)	(2.8)	545,852	506,339	491,950	491,950
0.2	11.9	125,960	112,773	126,249	126,249
(3.9)	13.3	78,783	66,829	75,741	75,741
(16.9)	(16.3)	13,564	13,467	11,272	11,272
21.6	19.6	17,732	18,031	21,563	21,563

ניירות ערך⁽¹⁾

נכסי קופות גמל שהקבוצה מספקת להן שירותי תפעול
נכסים בנאמנות קבוצת הבנק

נכסי קרנות נאמנות שהבנק מספק להן שירותי תפעול
נכסים אחרים בניהול⁽²⁾

(1) שווי יתיקי ניירות ערך במשמורת הבנק המוחזקים על ידי לקוחות, כולל יתרות ניירות ערך של קופות גמל וקרנות נאמנות שהבנק מספק להן שירותי תפעול. יצוין כי יתרת פעילות הלקוחות המוצגת כוללת בנוסף ליתרת ניירות הערך של קרנות הנאמנות כאמור, גם את שווי יחידות ההשתתפות באותן קרנות המוחזקות על ידי לקוחות הבנק.
(2) לרבות:
- יתרות אשראי המאובטות בפיקדונות שהחזרתם למפקיד מותנית בגביית יתרת האשראי. בגין יתרות אלה מקבל הבנק הכנסה מרמור או מעמלות.
- הלוואות אחרות בניהול הבנק לרבות, הלוואות לדיור שהבנק מנהל ומתפעל בעבור אחרים.

מידע כספי לפי מגזרי פעילות

בהתאם להוראה הדיווח לציבור בנושא מגזרי פעילות פיקוחיים, נדרש הבנק לתת בדוחות הכספיים גילוי על מגזרי פעילות פיקוחיים בהתאם למתכונת אחידה ובת השוואה שקבע הפיקוח על הבנקים, כאשר השייך למגזר פעילות פיקוחי נקבע לרוב על פי מחזור הפעילות של הלקוח (מחזור מכירות שנתי או היקף הכנסות שנתי).

מגזרי הפעילות הפיקוחיים נחלקים למגזרי פעילות של אנשים פרטיים ומגזרי פעילות של לקוחות עסקיים שאינם פרטיים (לרבות גופים מוסדיים והניהול הפיננסי של הבנק).

אנשים פרטיים מוגדרים כיחידים שאין להם חבות לבנק או שהחבות שלהם מסווגת ל"אנשים פרטיים-הלוואות לדיור" ו-"אחר", בהתאם להגדרות סיווג סיכון האשראי לפי ענפי משק.

מגזרי הפעילות של הבנק ב"גישת ההנהלה" מבוססים על שיוך הלקוח ליחידה הארגונית האחראית בתקופה שחלפה.

לעומת זאת, פילוח הלקוחות למגזרי פעילות פיקוחיים מבוסס על הגדרות אחידות שנקבעו על ידי הפיקוח על הבנקים, כמפורט בביאור 12 לדוחות הכספיים.

קיים מתאם גבוה בין המאפיינים שקבעה ההנהלה לצורך שיוך לקוחות לחטיבה האחראית לבין ההגדרות הפיקוחיות.

יחד עם זאת, ייתכנו מצבים בהתאם ל"גישת ההנהלה" בהם השייך הסופי של הלקוח יתבסס על פרמטרים נוספים, לדוגמה: התמחות של יחידה מסוימת בסוגי פעילות של לקוחות או ניסיון שנצבר בעבודה עם הלקוח, המעניק יתרונות עסקיים ושירותים לשייך הלקוח לחטיבה ספציפית.

לאור דרישת הפיקוח על הבנקים לדון ולנתח במסגרת דוח הדירקטוריון והנהלה את מגזרי הפעילות הפיקוחיים, ולאור העובדה שקיים מתאם בין המגזרים ה"פיקוחיים" ל"גישת ההנהלה", יוצג המידע המגזרי (הכמותי והאיכותי) להלן, באופן תמציתי, לכל מגזר ומגזר באופן הבא:

הגדרה פיקוחית של המגזר.

הסבר להבדלים בין ההגדרה ה"פיקוחית" לבין אופן ניהול העסקים בפועל (ב"גישת ההנהלה").

תוצאות כספיות של המגזר (ב"גישת הפיקוחית").

לפרטים בדבר העקרונות על פיהם מיוחסות היתרות, ההכנסות וההוצאות ללקוחות ראה בביאור 12 לדוחות הכספיים.

לפרטים ולתיאור המגזרים באופן מפורט, ראה פרק פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו בדוחות לשנת 2021.

מידע כספי לפי מגזרי פעילות פיקוחיים

להלן תמצית התוצאות הכספיות של מגזרי הפעילות הפיקוחיים (במיליוני שקלים חדשים):

רווח נקי		חלק מסך רווח נקי (באחוזים)	
תשעה חודשים	תשעה חודשים	תשעה חודשים	תשעה חודשים
2021	2022	2021	2022
766	819	32.6	22.6
46	(18)	-	1.4
68	38	1.5	2.0
880	839	33.4	26.0
פעילות עסקית:			
487	428	17.0	14.4
93	105	4.2	2.8
233	231	9.2	6.9
42	27	1.1	1.2
855	791	31.5	25.3
1,491	787	31.4	44.0
3,226	2,417	96.3	95.3
159	92	3.7	4.7
3,385	2,509	100.0	100.0

אנשים פרטיים:

משקי בית- הלוואות לדיור

משקי בית- אחר

בנקאות פרטיות

סך הכל אנשים פרטיים

פעילות עסקית:

עסקים קטנים וזעירים

עסקים בינוניים

עסקים גדולים

גופים מוסדיים

סך הכל פעילות עסקית

ניהול פיננסי

סך הכל פעילות בישראל

פעילות חוץ לארץ

סך הכל

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 30 בספטמבר 2022

מגזר משקי הבית

ההגדרה הפיקוחית

בהתאם להגדרה הפיקוחית, מגזר משקי בית כולל אנשים פרטיים, למעט לקוחות הנכללים במגזר בנקאות פרטית. כלומר המגזר לא כולל אנשים פרטיים עם יתרת נכסים פיננסיים הגבוהה מ-3 מיליון שקלים חדשים. אנשים פרטיים מוגדרים כיחידים שאין להם חבות לבנק או שהחבות שלהם מסווגת ל"אנשים פרטיים - הלוואות לדירור" ו-"אחר", בהתאם להגדרות סיווג סיכון האשראי לפי ענפי משק.

הבדלים בין גישת ההנהלה להגדרה הפיקוחית

- לקוחות פרטיים מסוימים אשר סווגו למגזר בנקאות פרטית לפי גישת ההנהלה, מסווגים למגזר משקי הבית בגישת מגזרים פיקוחיים. ההבדל נובע בעיקר מהיקף הנכסים הפיננסיים של הלקוחות המשמש לסיווג הלקוחות - רף הבנק לפיו נקבע סיווג הלקוח לפי גישת ההנהלה הוא 1 מיליון שקלים חדשים ונמוך מההגדרה הפיקוחית.
- ככלל, לקוחות פרטיים משויכים למגזרי משקי הבית. לפי הגישה הפיקוחית, לקוחות פרטיים עם חבות גבוהה או בעלי מאפיינים עסקיים, מסווגים למגזרי הפעילות העסקיים ולא למגזר משקי הבית.

תוצאות הפעילות במגזר משקי הבית

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר					
2021			2022		
במיליוני שקלים חדשים					
סך הכל	הלוואות לדירור	אחר	סך הכל	הלוואות לדירור	אחר
רווח ורווחיות					
2,750	1,670	1,080	3,222	1,823	1,399
2	-	2	-	-	-
609	105	504	656	110	546
3,361	1,775	1,586	3,878	1,933	1,945
סך ההכנסות					
(125)	(92)	(33)	140	88	52
2,216	625	1,591	2,411	687	1,724
1,270	1,242	28	1,327	1,158	169
433	423	10	449	392	57
837	819	18	878	766	112
רווח נקי:					
(36)	-	(36)	(66)	-	(66)
801	819	(18)	812	766	46
המינוס לבעלי מניות של התאגיד הבנקאי					
מאזן - סעיפים עיקריים:					
195,488	169,763	25,725	220,706	193,630	27,076
194,388	168,915	25,473	219,406	192,772	26,634
118,433	-	118,433	124,530	-	124,530
187,038	162,883	24,155	211,363	186,000	25,363
117,801	-	117,801	121,433	-	121,433
117,290	94,595	22,695	129,800	106,273	23,527
מרווחי אשראי ומרווחי פיקדונות:					
2,299	1,583	716	2,504	1,753	751
339	-	339	643	-	643
112	87	25	75	70	5
2,750	1,670	1,080	3,222	1,823	1,399
סך הכל הכנסות ריבית נטו					

תרומת פעילות הלוואות לדירור במגזר משקי הבית (בהתאם להגדרות הפיקוחיות) לרווחי הקבוצה בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2022 הסתכמה ב-766 מיליוני שקלים חדשים. לעומת 819 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד.

להלן הגורמים העיקריים לשינוי בתרומת המגזר:

גידול שוטף של כ-153 מיליוני שקלים חדשים בסעיף הכנסות המימון במגזר, לעומת התקופה המקבילה אשתקד, בין היתר כתוצאה מצמיחה בהיקפי האשראי לדירור, ומנגד הוצאות בגין הפסדי אשראי של כ-88 מיליוני שקלים חדשים לעומת הכנסות של כ-92 מיליוני שקלים חדשים בסעיף זה בתקופה המקבילה אשתקד.

תרומת יתר פעילות משקי הבית (שאינה הלוואות לדירור) בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2022 הסתכמה ברווח של 46 מיליוני שקלים חדשים, לעומת הפסד של 18 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 בספטמבר 2022

עיקר הגידול נובע מעלייה בהכנסות המימון בסך של כ-317 מיליוני שקלים חדשים לעומת תקופה מקבילה אשתקד וזאת עקב גידול בפעילות השוטפת במגזר, לצד הוצאות בגין הפסדי אשראי של כ-52 מיליוני שקלים חדשים, לעומת הכנסות של כ-33 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול בסעיפי העמלות וההכנסות האחרות וההוצאות התפעוליות, נובע מגידול בפעילות השוטפת.

לפרטים נוספים ומידע נרחב יותר על תוצאות מגזר זה וכן לתוצאות הפעילות בהתאם לגישת ההנהלה, ראה ביאור 12 לדוחות הכספיים.

שלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר						
2021			2022			
במיליוני שקלים חדשים						
סך הכל	הלוואות לדיור	אחר	סך הכל	הלוואות לדיור	אחר	
940	580	360	1,214	611	603	רווח ורווחיות
2	-	2	-	-	-	סך הכל הכנסות ריבית, נטו
198	33	165	216	43	173	הכנסות מימון שאינן מריבית
1,140	613	527	1,430	654	776	עמלות והכנסות אחרות
(12)	(10)	(2)	56	36	20	סך ההכנסות
715	193	522	846	244	602	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
437	430	7	528	374	154	הוצאות תפעוליות ואחרות
147	145	2	181	128	53	רווח לפני הפרשה למיסים
290	285	5	347	246	101	הפרשה למיסים
(13)	-	(13)	(34)	-	(34)	רווח לאחר מיסים
277	285	(8)	313	246	67	רווח נקי :
						המימון לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
						המימון לבעלי מניות של התאגיד הבנקאי
						מאזן - סעיפים עיקריים:
195,488	169,763	25,725	220,706	193,630	27,076	אשראי לציבור (יתרת סוף)
194,388	168,915	25,473	219,406	192,772	26,634	אשראי לציבור, נטו (יתרת סוף)
118,433	-	118,433	124,530	-	124,530	פיקדונות הציבור (יתרת סוף)
192,166	167,643	24,523	218,425	192,862	25,563	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
120,337	-	120,337	123,913	-	123,913	יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
120,251	97,282	22,969	133,240	109,765	23,475	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
787	548	239	850	593	257	מרווחי אשראי ומרווחי פיקדונות:
112	-	112	346	-	346	מרווח מפעילות מתן אשראי
41	32	9	18	18	-	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
940	580	360	1,214	611	603	אחר
						סך הכל הכנסות ריבית נטו

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 30 בספטמבר 2022

מגזר בנקאות פרטית

ההגדרה הפיקוחית

בהתאם להגדרה הפיקוחית, מגזר בנקאות פרטית כולל אנשים פרטיים אשר יתרת תיק הנכסים הפיננסיים שלהם בבנק (לרבות פיקדונות כספיים, תיקי ניירות-ערך ונכסים כספיים אחרים) עולה על 3 מיליוני שקלים חדשים.

הבדלים בין גישת ההנהלה להגדרה הפיקוחית

- לקוחות פרטיים מסוימים אשר סווגו למגזר בנקאות פרטית לפי גישת ההנהלה, מסווגים למגזר משקי הבית בגישת מגזרים פיקוחיים. ההבדל נובע בעיקר מהיקף הנכסים הפיננסיים של הלקוחות המשמש לסיווג הלקוחות - רף הבנק לפיו נקבע סיווג הלקוח לפי גישת ההנהלה הוא 1 מיליוני שקלים חדשים ונמוך מההגדרה הפיקוחית.
- מגזר בנקאות פרטית לפי גישת ההנהלה כולל גם עסקים שלהם היקפי נכסים נזילים, בסכומים העולים על 8 מיליוני שקלים חדשים. לקוחות אלה מסווגים למגזרי הפעילות העסקיים בגישת מגזרים פיקוחיים.

תוצאות הפעילות במגזר בנקאות פרטית

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
2022	2021	2022	2021	
במיליוני שקלים חדשים				
				רווח ורווחיות
102	62	49	20	סך הכל הכנסות ריבית, נטו
-	-	-	-	הכנסות מימון שאינן מריבית
17	18	3	6	עמלות והכנסות אחרות
119	80	52	26	סך ההכנסות
1	(1)	1	3	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
15	23	4	7	הוצאות תפעוליות ואחרות
103	58	47	16	רווח (הפסד) לפני הפרשה למיסים
35	20	16	5	הקטנת הפרשה למיסים
68	38	31	11	רווח נקי (הפסד)
				מאזן - סעיפים עיקריים:
140	142	140	142	אשראי לציבור (יתרת סוף)
138	140	138	140	אשראי לציבור, נטו (יתרת סוף)
24,985	21,472	24,985	21,472	פיקדונות הציבור (יתרת סוף)
136	226	162	148	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
22,827	21,028	23,935	21,426	יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
68	103	66	61	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
				מרווחי אשראי ומרווחי פיקדונות:
1	1	-	-	מרווח מפעילות מתן אשראי
98	56	48	19	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
3	5	1	1	אחר
102	62	49	20	סך הכל הכנסות ריבית נטו

תוצאות פעילות במגזר הבנקאות הפרטית (בהתאם להגדרות הפיקוחיות) בתשעה החודשים הראשונים של שנת 2022 הסתכמו ברווח של 68 מיליוני שקלים חדשים, לעומת רווח של 38 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד.

השינוי נובע מגידול בפעילות השוטפת.

לפרטים נוספים ומידע נרחב יותר על תוצאות מגזר זה וכן לתוצאות הפעילות בהתאם לגישת ההנהלה, ראה ביאור 12 לדוחות הכספיים.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 30 בספטמבר 2022

מגזר עסקים זעירים וקטנים

ההגדרה הפיקוחית

מגזר עסקים זעירים וקטנים כולל עסקים בעלי מחזור פעילות שנתי קטן מ-50 מיליון שקלים חדשים.

הבדלים בין גישת ההנהלה להגדרה הפיקוחית

- לקוחות עסקיים, שלהם היקפי נדילים בסכומים העולים על 8 מיליון שקלים חדשים, משויכים למגזר בנקאות פרטית לפי גישת ההנהלה. לקוחות אלה מסווגים למגזר עסקים זעירים וקטנים, בהתאם למחזור פעילותם השנתי, לפי גישת מגזרים פיקוחיים.
- לקוחות עסקיים אשר משויכים כיום לבנקאות מסחרית לפי גישת ההנהלה, ומחזור הפעילות השנתי שלהם קטן מ-50 מיליון שקלים חדשים, מסווגים למגזר עסקים זעירים וקטנים בגישה הפיקוחית.

תוצאות הפעילות במגזר עסקים זעירים וקטנים

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
2021	2022	2021	2022	
במיליון שקלים חדשים				
				רווח ורווחיות
353	496	1,017	1,263	סך הכל הכנסות ריבית, נטו
1	-	4	-	הכנסות מימון שאינן מריבית
135	150	394	434	עמלות והכנסות אחרות
489	646	1,415	1,697	סך ההכנסות
(11)	31	(48)	56	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
297	321	808	896	הוצאות תפעוליות ואחרות
203	294	655	745	רווח לפני הפרשה למיסים
68	101	223	252	הפרשה למיסים
135	193	432	493	רווח לאחר מיסים
(2)	(2)	(4)	(6)	רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
133	191	428	487	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות של התאגיד הבנקאי
				מאזן - סעיפים עיקריים:
31,229	35,664	31,229	35,664	אשראי לציבור (יתרת סוף)
30,717	34,760	30,717	34,760	אשראי לציבור, נטו (יתרת סוף)
49,341	57,378	49,341	57,378	פיקדונות הציבור (יתרת סוף)
31,170	34,406	30,160	32,948	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
47,678	56,413	46,468	54,301	יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
27,359	31,892	27,537	29,928	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
				מרווחי אשראי ומרווחי פיקדונות:
306	340	883	980	מרווח מפעילות מתן אשראי
29	145	89	250	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
18	11	45	33	אחר
353	496	1,017	1,263	סך הכל הכנסות ריבית נטו

תרומת מגזר עסקים קטנים וזעירים (בהתאם להגדרות הפיקוחיות) לרווחי הקבוצה בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2022 הסתכמה ב-487 מיליון שקלים חדשים, לעומת 428 מיליון שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד.

עיקר הגידול נובע מצמיחה בהיקפי הפעילות במגזר, צמיחה של כ-2.7 ו-7.8 מיליארדי שקלים חדשים ביתרות הממוצעות של האשראי והפיקדונות, בהתאמה. מנגד, חלה עלייה בהוצאות בגין הפסדי אשראי, שהסתכמו ב-56 מיליון שקלים חדשים בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2022, בעיקר מהתאמת היקף הפרשה הקבוצתית לצמיחה בתיק האשראי, לעומת הכנסות של כ-48 מיליון שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד בעיקר כתוצאה מהיציאה ההדרגתית ממשבר הקורונה.

הגידול בסעיפי העמלות וההכנסות האחרות, וההוצאות התפעוליות, נובע מגידול בפעילות השוטפת.

לפרטים נוספים ומידע נרחב יותר על תוצאות מגזר זה וכן לתוצאות הפעילות בהתאם לגישת ההנהלה, ראה ביאור 12 לדוחות הכספיים.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 30 בספטמבר 2022

מגזר עסקים בינוניים

ההגדרה הפיקוחית

מגזר עסקים בינוניים כולל עסקים בעלי מחזור פעילות שנתי גדול מ-50 מיליוני שקלים חדשים וקטן מ-250 מיליוני שקלים חדשים.

הבדלים בין גישת ההנהלה להגדרה הפיקוחית

- במגזר בנקאות מסחרית לפי גישת ההנהלה קיימים עסקים בעלי מחזורי פעילות שבין 30 ל-120 מיליוני שקלים חדשים. המשמעות היא שקיימים לקוחות מסוימים בבנקאות המסחרית (לפי גישת ההנהלה) אשר מחזור הפעילות שלהם קטן מ-50 מיליוני שקלים חדשים, המסווגים במגזר עסקים זעירים וקטנים לפי מגזרי פעילות פיקוחיים.
- מנגד, קיימים לקוחות עסקיים המסווגים למגזר בנקאות עסקית לפי גישת ההנהלה, בעלי מחזור פעילות שנתי נמוך מ-250 מיליוני שקלים חדשים, אשר משויכים למגזר עסקים בינוניים בגישה הפיקוחית.
- ככלל, בשנים האחרונות מסווגים לקוחות חדשים בהתאם להגדרה הפיקוחית כך שהמתאם בין גישת ההנהלה לגישה הפיקוחית כאמור לעיל, גדל.

תוצאות הפעילות במגזר עסקים בינוניים

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר	
2022	2021	2022	2021
במיליוני שקלים חדשים			
רווח ורווחיות			
307	253	110	79
(1)	(1)	-	(1)
77	85	26	27
383	337	136	105
סך ההכנסות			
53	8	28	(12)
190	170	67	62
140	159	41	55
47	54	14	19
93	105	27	36
רווח נקי			
מאזן - סעיפים עיקריים:			
12,357	9,539	12,357	9,539
12,153	9,322	12,153	9,322
14,156	14,396	14,156	14,396
11,279	9,426	11,765	9,024
14,196	15,565	13,712	14,493
13,487	11,675	13,716	11,809
מרווחי אשראי ומרווחי פיקדונות:			
247	212	81	67
54	32	28	10
6	9	1	2
307	253	110	79
סך הכל הכנסות ריבית נטו			

תוצאות פעילות מגזר עסקים בינוניים (בהתאם להגדרות הפיקוחיות) בתשעה החודשים הראשונים של שנת 2022 הסתכמו ברווח של כ-93 מיליוני שקלים חדשים, לעומת רווח של כ-105 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון נובע בעיקר מעלייה בהוצאות בגין הפסדי אשראי, שהסתכמו ב-53 מיליוני שקלים חדשים לעומת 8 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. סך הכנסות המימון עלה ב-54 מיליוני שקלים חדשים, בעיקר כתוצאה מצמיחה בהיקפי האשראי הממוצעות. לפרטים נוספים ומידע נרחב יותר על תוצאות מגזר זה וכן לתוצאות הפעילות בהתאם לגישת ההנהלה, ראה ביאור 12 לדוחות הכספיים.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 30 בספטמבר 2022

מגזר עסקים גדולים

ההגדרה הפיקוחית

מגזר עסקים גדולים כולל עסקים בעלי מחזור פעילות שנתי גדול מ-250 מיליוני שקלים חדשים.

הבדלים בין גישת ההנהלה להגדרה הפיקוחית

- במגזר בנקאות עסקית לפי גישת ההנהלה קיימים עסקים בעלי מחזורי פעילות הגדול מ-120 מיליוני שקלים חדשים. המשמעות היא שיש לקוחות מסוימים בבנקאות העסקית (לפי גישת ההנהלה) אשר מחזור הפעילות שלהם קטן מ-250 מיליוני שקלים חדשים, אשר מסווגים במגזר עסקים בינוניים בגישה הפיקוחית.
- גופים מוסדיים אשר מנהלים בגישת ההנהלה במסגרת הבנקאות העסקית, מוצגים כמגזר נפרד במגזרי פעילות פיקוחיים.
- ככלל, בשנים האחרונות מסווגים לקוחות חדשים בהתאם להגדרה הפיקוחית, למעט גופים מוסדיים כאמור לעיל, כך שהמתאם בין גישת ההנהלה לגישה הפיקוחית כאמור לעיל, גדל.

תוצאות הפעילות במגזר עסקים גדולים

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
2021	2022	2021	2022	
במיליוני שקלים חדשים				
				רווח ורווחיות
137	213	433	554	סך הכל הכנסות ריבית, נטו
1	-	2	1	הכנסות מימון שאינן מריבית
43	45	120	145	עמלות והכנסות אחרות
181	258	555	700	סך ההכנסות
(7)	41	(64)	77	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
77	92	268	271	הוצאות תפעוליות ואחרות
111	125	351	352	רווח לפני הפרשה למיסים
37	43	120	119	הפרשה למיסים
74	82	231	233	רווח נקי
				מאזן - סעיפים עיקריים:
19,625	27,792	19,625	27,792	אשראי לציבור (יתרת סוף)
19,346	27,457	19,346	27,457	אשראי לציבור, נטו (יתרת סוף)
35,558	38,024	35,558	38,024	פיקדונות הציבור (יתרת סוף)
16,196	28,814	20,004	26,382	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
27,247	37,812	35,407	36,852	יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
30,484	38,135	29,872	36,445	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
				מרווחי אשראי ומרווחי פיקדונות:
117	159	366	435	מרווח מפעילות מתן אשראי
13	44	36	90	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
7	10	31	29	אחר
137	213	433	554	סך הכל הכנסות ריבית נטו

תרומת מגזר עסקים גדולים (בהתאם להגדרות הפיקוחיות) בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2022 הסתכמה ברווח של כ-233 מיליוני שקלים חדשים, לעומת כ-231 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד.

הכנסות המימון הסתכמו בסך כ-555 מיליוני שקלים חדשים לעומת 435 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע בעיקר מצמיחה בהיקפי האשראי במסגרת הפעילות השוטפת.

מנגד, ההוצאות בגין הפסדי אשראי הסתכמו ב-77 מיליוני שקלים חדשים, בעיקר מהתאמת ההפרשה הקבוצתית לצמיחה בתיק האשראי, לעומת הכנסה של כ-64 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, בה הושפעה ההפרשה בעיקר מהיציאה ההדרגתית ממשבר הקורונה.

הגידול בסעיפי העמלות והכנסות האחרות וההוצאות התפעוליות נובע מגידול בפעילות השוטפת.

לפרטים נוספים ומידע נרחב יותר על תוצאות מגזר זה וכן לתוצאות הפעילות בהתאם לגישת ההנהלה, ראה ביאור 12 לדוחות הכספיים.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 בספטמבר 2022

מגזר גופים מוסדיים

ההגדרה הפיקוחית

המגזר כולל קופות גמל, קרנות פנסיה, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות, קרנות סל, חברות ביטוח וחברי בורסה המנהלים כספי לקוחות.

הבדלים בין גישת ההנהלה להגדרה הפיקוחית

גופים מוסדיים מנהלים בגישת ההנהלה במסגרת הבנקאות העסקית ובמסגרת מגזר הניהול הפיננסי, ומוצגים כמגזר נפרד במגזרי פעילות פיקוחיים.

תוצאות הפעילות במגזר גופים מוסדיים

לשלושה חודשים שהסתיימו		לתשעה חודשים שהסתיימו		
ביום 30 בספטמבר		ביום 30 בספטמבר		
2021	2022	2021	2022	
במיליוני שקלים חדשים				
				רווח ורווחיות
28	78	85	162	סך הכל הכנסות ריבית, נטו
2	-	4	-	הכנסות מימון שאינן מריבית
7	12	34	38	עמלות והכנסות אחרות
37	90	123	200	סך ההכנסות
(1)	2	(27)	1	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
32	50	109	136	הוצאות תפעוליות ואחרות
6	38	41	63	רווח לפני הפרשה למיסים
2	13	14	21	הפרשה למיסים
4	25	27	42	רווח נקי
				מאזן - סעיפים עיקריים:
1,786	3,778	1,786	3,778	אשראי לציבור (יתרת סוף)
1,768	3,773	1,768	3,773	אשראי לציבור, נטו (יתרת סוף)
60,730	79,194	60,730	79,194	פיקדונות הציבור (יתרת סוף)
1,764	1,785	1,724	1,933	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
57,576	67,310	51,974	63,534	יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
2,506	3,053	2,511	2,265	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
				מרווחי אשראי ומרווחי פיקדונות:
7	7	19	21	מרווח מפעילות מתן אשראי
15	71	46	130	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
6	-	20	11	אחר
28	78	85	162	סך הכל הכנסות ריבית נטו

תרומת מגזר גופים מוסדיים (בהתאם להגדרות הפיקוחיות) בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2022 הסתכמה ברווח של כ-42 מיליוני שקלים חדשים, לעומת רווח של כ-27 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד.

הגידול נובע בעיקר מצמיחה בהיקף פיקדונות הציבור, בסך של כ-11.6 מיליארד שקלים חדשים, בקיזוז השפעת השינוי בהוצאות בגין הפסדי אשראי, שהסתכמו בכ-1 מיליוני שקלים חדשים לעומת הכנסות של כ-27 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד.

הגידול בסעיפי העמלות וההכנסות האחרות, וההוצאות התפעוליות, נובע מגידול בפעילות השוטפת.

לפרטים נוספים ומידע נרחב יותר על תוצאות מגזר זה וכן לתוצאות הפעילות בהתאם לגישת ההנהלה, ראה ביאור 12 לדוחות הכספיים.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 בספטמבר 2022

מגזר ניהול פיננסי

ההגדרה הפיקוחית

מגזר ניהול פיננסי כולל את פעילות המסחר, ניהול הנכסים וההתחייבויות והשקעות ריאליות. פעילות למסחר - השקעה בניירות ערך למסחר, פעילות עשיית שוק בניירות ערך, פעילות במכשירים נגזרים שאינם מיועדים לגידור ואינם חלק מניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, שאילת ניירות ערך למסחר, מכירה בחסר של ניירות ערך, שירותי חיתום של ניירות ערך. ניהול נכסים והתחייבויות - לרבות השקעה באיגרות חוב זמינות למכירה ובאיגרות חוב מוחזקות לפדיון, גידור באמצעות מכשירים נגזרים מגזרים, גידור ALM, גידור מטבעי של השקעות בחוץ לארץ. השקעות ריאליות - השקעה במניות זמינות למכירה ובחברות כלולות של עסקים. פעילות ניהול פיננסי אחרת - שירותי ניהול, תפעול, נאמנות ומשמורת לבנקים, מכירה וניהול תיקי אשראי.

הבדלים בין גישת ההנהלה להגדרה הפיקוחית

גופים מוסדיים אשר מנוהלים בגישת ההנהלה במסגרת מגזר הניהול הפיננסי, מוצגים כמגזר נפרד במגזרי פעילות פיקוחיים.

תוצאות הפעילות במגזר ניהול פיננסי

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
2021	2022	2021	2022	
במיליוני שקלים חדשים				
				רווח ורווחיות
391	450	974	1,472	סך הכל הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו
56	194	302	473	הכנסות מימון שאינן מריבית
124	124	345	718	עמלות והכנסות אחרות
571	768	1,621	2,663	סך הכנסות
-	-	-	-	הוצאות בגין הפסדי אשראי
127	130	361	385	הוצאות תפעוליות ואחרות
444	638	1,260	2,278	רווח לפני הפרשה למיסים
151	220	429	771	הפרשה למיסים
293	418	831	1,507	רווח לאחר מיסים
1	2	(10)	4	חלקו של התאגיד הבנקאי ברווחים של חברות כלולות
294	420	821	1,511	רווח נקי לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(11)	(2)	(34)	(20)	רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
283	418	787	1,491	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות של התאגיד הבנקאי
				מאזן - סעיפים עיקריים:
11,878	12,904	11,885	12,974	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
				מרווחי אשראי ומרווחי פיקדונות:
-	-	-	-	מרווח מפעילות מתן אשראי
-	-	-	-	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
391	450	974	1,472	אחר
391	450	974	1,472	סך הכל הכנסות ריבית נטו

תוצאות פעילות מגזר הניהול הפיננסי (בהתאם להגדרות הפיקוחיות) בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2022 הסתכמה ברווח של 1,491 מיליוני שקלים חדשים, לעומת רווח של 787 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד.

עיקר הגידול נובע מגידול בהכנסות המימון, בעיקר כתוצאה מהשפעת העלייה במדד המחירים לצרכן, וכן מגידול בעמלות והכנסות אחרות בעיקר כתוצאה מרווחי הון ממימוש נכסי נדל"ן ברבעון הראשון של שנת 2022, בסך של 371 מיליוני שקלים חדשים.

ראה גם ניתוח ההתפתחות בהכנסות המימון בפרק התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברווח הכולל האחר.

לפרטים נוספים ומידע נרחב יותר על תוצאות מגזר זה וכן לתוצאות הפעילות בהתאם לגישת ההנהלה, ראה ביאור 12 לדוחות הכספיים.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 בספטמבר 2022

פעילות חוץ לארץ

ההגדרה הפיקוחית

פעילות הבנק בחוץ לארץ מוצגת בנפרד ונחלקת לפעילות של אנשים פרטיים ופעילות עסקית.

הבדלים בין גישת ההנהלה להגדרה הפיקוחית

לקוחות עסקיים ופרטיים בסניפי חוץ לארץ שסווגו למגזרי הפעילות השונים בהתאם לגישת ההנהלה, סווגו למגזר פעילות חוץ לארץ בגילוי על מגזרי פעילות פיקוחיים.

לקוחות עסקיים ופרטיים בסניפי חוץ לארץ מוצגים כמגזר נפרד במגזרי פעילות פיקוחיים ומנוהלים בגישת ההנהלה במסגרת מגזרי הפעילות השונים - בעיקר בנקאות פרטית ועסקית.

תוצאות הפעילות בחוץ לארץ

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2022		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2021		
2022	2021	2022	2021	
במיליוני שקלים חדשים				
				רווח ורווחיות
206	153	81	53	סך הכל הכנסות ריבית, נטו
83	5	69	2	הכנסות מימון שאינן מריבית
20	33	3	11	עמלות והכנסות אחרות
309	191	153	66	סך ההכנסות
13	(6)	(4)	4	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
55	58	19	22	הוצאות תפעוליות ואחרות
241	139	138	40	רווח לפני הפרשה למיסים
82	47	47	13	הפרשה למיסים
159	92	91	27	רווח נקי
				מאזן - סעיפים עיקריים:
6,471	4,096	6,471	4,096	אשראי לציבור (יתרת סוף)
6,417	4,061	6,417	4,061	אשראי לציבור, נטו (יתרת סוף)
7,072	3,991	7,072	3,991	פיקדונות הציבור (יתרת סוף)
4,974	3,433	5,584	3,531	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
4,938	4,058	5,282	3,790	יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
6,552	4,853	7,526	4,895	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
				מרווחי אשראי ומרווחי פיקדונות:
167	47	68	19	מרווח מפעילות מתן אשראי
4	3	-	-	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
35	103	13	34	אחר
206	153	81	53	סך הכל הכנסות ריבית נטו

תרומת הפעילות בחוץ לארץ לרווחי הקבוצה בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2022 הסתכמה בכ-159 מיליוני שקלים חדשים, לעומת כ-92 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד.

הגידול נובע בעיקר מצמיחה בהיקפי האשראי לציבור.

הרווח אשתקד כלל רווח הון בסך של כ-14 מיליוני שקלים חדשים כתוצאה ממכירת חברת הבת יוניסד מזרחי בנק (שוויץ) לימיסד ברבעון השני של שנת 2021.

לפרטים נוספים ומידע נרחב יותר על תוצאות מגזר זה וכן לתוצאות הפעילות בהתאם לגישת ההנהלה, ראה ביאור 12 לדוחות הכספיים.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 30 בספטמבר 2022

חברות מוחזקות עיקריות

תרומת החברות המוחזקות לרווח הנקי מפעולות רגילות, הגיעה בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2022 ל-403 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 274 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד.

בנק אגוד לישראל בע"מ (להלן: "בנק אגוד")

בנק אגוד הינו תאגיד בנקאי הפועל בהתאם לרישיון 'בנק' לפי הוראות חוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981. ביום 30 בספטמבר 2022 הושלמה העסקה בין בעלי השליטה בבנק אגוד לבין בנק מזרחי טפחות בה נרכשו מניות בנק אגוד שבידי בעלי השליטה, בתמורה להנפקת מניות של מזרחי טפחות, והושלמה רכישת המניות מיתר בעלי המניות. החל ממועד זה מחזיק הבנק במלוא הון המניות של בנק אגוד, ובכך מתקיימת שליטה של הבנק בבנק אגוד. לפרטים, ראה ביאור 35 לדוחות הכספיים לשנת 2021.

תרומת בנק אגוד לרווחי הקבוצה בתשעה חודשים של שנת 2022 הסתכמה ב-233 מיליוני שקלים חדשים (רווחי בנק אגוד כוללים, מלבד הרווח השוטף, גם רווחי הון ממימוש נכסים), וכן 162 מיליוני שקלים חדשים בגין יתרת זכות נדחית שנרשמה בגין רכישת אגוד ומוכרת ברווח והפסד על פני 5 שנים החל מהרבעון הרביעי של שנת 2020.

סך המאזן המדווח של בנק אגוד ליום 30 בספטמבר 2022 הסתכם ב-22,722 מיליוני שקלים חדשים, לעומת ב-34,620 מיליוני שקלים חדשים ליום 31 בדצמבר 2021, קיטון של 11,898 מיליוני שקלים חדשים (34.4%). יתרת האשראי לציבור, נטו המדווחת ליום 30 בספטמבר 2022 הסתכמה ב-12,168 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 18,592 מיליוני שקלים חדשים ליום 31 בדצמבר 2021, קיטון של 6,424 מיליוני שקלים חדשים (34.6%). יתרת פיקדונות הציבור המדווחת ליום 30 בספטמבר 2022 הסתכמה ב-3,751 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 24,822 מיליוני שקלים חדשים ליום 31 בדצמבר 2021, קיטון של 21,071 מיליוני שקלים חדשים (84.9%), כתוצאה מהעברה הדרגתית של פעילות האשראי ופיקדונות הציבור מבנק אגוד למזרחי טפחות.

בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ (להלן: "בנק יהב")

בנק יהב הינו תאגיד בנקאי הפועל בהתאם לרישיון 'בנק' לפי הוראות חוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981. חלקה של הקבוצה ברווח הנקי של בנק יהב בתשעה חודשים של שנת 2022 הסתכם ב-92 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 74 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. תשואת הרווח הנקי על ההון של בנק יהב בחישוב שנתי, הגיעה בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2022 ל-12.3%, לעומת תשואה של 11.2% בתקופה המקבילה אשתקד.

סך המאזן של בנק יהב ליום 30 בספטמבר 2022 הסתכם ב-35,277 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 33,759 מיליוני שקלים חדשים ליום 31 בדצמבר 2021, גידול של 1,518 מיליוני שקלים חדשים (4.5%). יתרת האשראי לציבור, נטו ליום 30 בספטמבר 2022 הסתכמה ב-11,799 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 11,129 מיליוני שקלים חדשים ליום 31 בדצמבר 2021, גידול של 670 מיליוני שקלים חדשים (6.0%). יתרת פיקדונות הציבור ליום 30 בספטמבר 2022 הסתכמה ב-31,409 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 29,991 מיליוני שקלים חדשים ליום 31 בדצמבר 2021, גידול של 1,418 מיליוני שקלים חדשים (4.7%).

טפחות סוכנות לביטוח (1989) בע"מ (להלן: "טפחות סוכנות לביטוח")

טפחות סוכנות לביטוח היא סוכנות ביטוח בבעלות מלאה של הבנק, העוסקת במכירת פוליסות ביטוחי החיים ופוליסות ביטוחי הנכסים של לקוחות המבצעים משכנתאות בבנק. הרווח הנקי של טפחות סוכנות לביטוח בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2022 הסתכם ב-58 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 49 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד.

תשואת הרווח הנקי על ההון העצמי הגיעה בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2022 ל-5.5% לעומת תשואה של 5.3% בתקופה המקבילה אשתקד.

חברות מוחזקות אחרות הפועלות בישראל

חברות מוחזקות אחרות הפועלות בישראל הנמצאות בשליטתו המלאה של הבנק ונשענות על תשתית הבנק, תרמו לרווח הנקי של הקבוצה בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2022 כ-10 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 14 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד.

השקעות במניות

הבנק מנהל השקעות נוסטרו במניות. מניות שבהן השקיע הבנק כאמור, מוצגות כמניות שאינן למסחר וכמניות וניירות ערך אחרים במסגרת תיק ניירות הערך של הבנק ובמסגרת ההשקעה בחברות כלולות, כאשר לבנק השקעה מהותית בתאגיד.

במסגרת ההשקעות (אשר אינן סחירות ולא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין) מוצגות ככלל לפי עלות (בניכוי ירידת ערך) המותאמת לשינויים במחירים נצפים בעסקאות רגילות בהשקעות דומות או זהות של אותו מנפיק. יתר ההשקעות (סחירות וקיים לגביהן שווי הוגן) מוצגות בהתאם לערכי השוק שלהן ושינויים בשווי ההון אשר טרם מומשו, מוכרים בדוח רווח והפסד.

השקעות הבנק במניות הסתכמו ליום 30 בספטמבר 2022 ב-782 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 692 ו-795 מיליוני שקלים חדשים ליום 30 בספטמבר 2021 וליום 31 בדצמבר 2021, בהתאמה. השקעות הבנק נטו במניות הסתכמו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2022 בהפסד של 38 מיליוני שקלים חדשים (בעיקר בגין ירידת ערך), לעומת רווחים של 101 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. לפרטים בדבר השקעה במניות שאינן למסחר ראה ביאור 5 לדוחות הכספיים.

סקירת הסיכונים

פרק זה כולל סקירה תמציתית וניתוח ההתפתחויות של הסיכונים העיקריים שהבנק נחשף אליהם. ככל שנדרש, יש לעיין בפרק זה ביחד עם פרק סקירת הסיכונים שנכלל בדוחות הכספיים השנתיים המבוקרים לשנת 2021. דוח סיכונים מפורט הכולל את דרישות הגילוי של הנדבך השלישי של באזל ומידע נוסף על הסיכונים שניתן על פי המלצות הועדה ליציבות פיננסית (FSB-ה), מפורסם באתר האינטרנט של הבנק.

התפתחויות בסיכונים ואופן ניהולם

הפעילות העסקית השוטפת של הקבוצה במגוון המוצרים והמכשירים הפיננסיים המאזניים והחז' מאזניים חושפת את הקבוצה למגוון סיכונים פיננסיים ושאינם פיננסיים שהתממשות מהווה פוטנציאל לפגיעה בתוצאות הפיננסיות שלו או בתדמיתו. הסיכונים הפיננסיים המרכזיים אותם מנהל הבנק הינם: סיכונים אשראי, לרבות סיכון הריכוזיות, סיכון נזילות וסיכונים שוק וריבית. לצד הסיכונים הפיננסיים, פעילות הבנק כרוכה בסיכונים שאינם פיננסיים כגון: סיכונים ציות ורגולציה, סיכונים תפעוליים, סיכון טכנולוגיית המידע, סיכונים אבטחת מידע וסייבר, סיכונים משפטיים, סיכון מוניטין וסיכונים נוספים, כגון: סיכונים אקלים וסביבה, סיכון מודל עסקי והתחרות בענף. מדיניות ניהול ובקרת הסיכונים בתחומים השונים מיועדת לתמוך בהשגת היעדים העסקיים של הקבוצה תוך הגבלת החשיפה לסיכונים אלה. תהליכי ניהול ובקרת הסיכונים בבנק ובקבוצה נועדו לזהות, לנהל, לנטר, לכמת ולהפחית את כלל הסיכונים המהותיים הגלומים בפעילותו ולתמוך בהשגת יעדי העסקיים.

ברבעון השלישי של שנת 2022, לא חל שינוי מהותי בהערכת הסיכונים ובפרופיל הסיכון של הבנק. רמות הסיכון נותרו ללא שינוי ביחס לרבעונים הקודמים, אך השינויים בסביבה המאקרו כלכלית, התנדויות בשווקים ואי הוודאות בנוגע להתפתחותם והיקף ההשפעה שלהם על הבנק, עלולים להשפיע על סיכונים האשראי והסיכונים הפיננסיים, ועל כן, הבנק מנטר באופן הדוק את רמות הסיכון.

ברבעון השלישי של שנת 2022, רמת ההשפעה הכוללת של סיכון אשראי ושל הסיכון בגין איכות לווים וביטחונות נותרה ברמה בינונית, נמשכת מגמת הירידה בהשפעות הנובעות ממגפת הקורונה על הפעילות הכלכלית בישראל, אך עדיין קיימת אי ודאות בנוגע להשלכותיה העתידיות הפוטנציאליות על הפעילות העסקית והכלכלית. הבנק ממשיך לעקוב אחר ההשפעות. עם זאת, התמשכות מלחמת רוסיה אוקראינה, והשינויים בסביבה המאקרו כלכלית בארץ ובעולם, מגבירים את אי הוודאות בשוק. שיעורי הריבית ממשיכים לעלות ושיעור האינפלציה בארץ ובעולם, מוסיף להיות גבוה וזאת בעיקר, בשל התנדודות והתנדודות במחירי האנרגיה והסחורות בעולם. שינויים אלו, עלולים להשפיע גם על פעילות הבנק, לייקר את האשראי, ולהשפיע על ניהול סיכון האשראי. עקב אי הוודאות בנוגע להתפתחויות בסביבת המאקרו והיקף ההשפעה שלהם על הבנק, הבנק ממשיך בניטור הדוק של ההשפעה הפוטנציאלית של שינויים אלה על פעילות הבנק.

שינויים מקרו-כלכליים לרבות השפעות התפשטות נגיף הקורונה

הכלכלה הישראלית שמרה על פעילות גבוהה במהלך הרבעון השלישי של שנת 2022, זאת, על אף ההאטה בכלכלה העולמית אשר הושפעה מהמלחמה באוקראינה, מהטלת סגרים בסין בשל התפרצויות גלי תחלואה ומעליית קצב האינפלציה והעלאות הריבית של הבנקים המרכזיים שהגבירו את אי הוודאות בשווקים. שיעור הריבית בישראל עלה באופן משמעותי, עד לרמה של 2.75%, בסוף חודש אוקטובר 2022.

הבנק נמצא במוכנות גבוהה להמשכות עסקית בחירום, ברבעון השלישי של שנת 2022, פעל הבנק בהמשכות העסקית במסגרת כוונות שארה וממשיך לעקוב ולנטר אחר מצב התחלואה בבנק ושומר את כל מערכי החרום ערוכים במידה ותהיה התפרצות מחודשת.

משבר רוסיה - אוקראינה

בחודש פברואר 2022 החלה מלחמת רוסיה אוקראינה. התמשכות המלחמה, הביאה לתנדודות בשווקים ולעלייה במחירי האנרגיה והסחורות בעולם. קיימת אי וודאות בנוגע להמשך התפתחות המלחמה השלכותיה על השווקים ועל הפעילות הכלכלית, לרבות של לקוחות הבנק. הנהלת הבנק עוקבת אחר ההתפתחויות, ותנקוט בפעולות ככל שתידרשנה. הבנק ממשיך במעקב אחר רשימות הסנקציות (בכלל זה הסנקציות הסקטוראליות) שפורסמו בקשר עם עימות זה על ידי ארצות הברית, האיחוד האירופי ואנגליה, ומיישם אותן, כחלק ממדיניות ניהול הסיכון שלו.

מיזוג אגוד

ביום 30 בספטמבר 2020 הושלמה הצעת רכש חליפין למניות בנק אגוד, במסגרתה נרכשו 100% מהון המניות המונפק והנפרע של בנק אגוד ומזכויות ההצבעה בבנק אגוד.

לפרטים נוספים ראה פרק התפתחויות משמעותיות בניהול הפעילות העסקית לעיל.

עדכון להוראת ניהול בנקאי תקין 451 בנושא נהלים למתן הלוואות לדיר

ביום 31 בינואר 2022 פרסם בנק ישראל עדכון בנושא נהלים למתן הלוואות לדיר (תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין 451), זאת במטרה להגביר את השקיפות ולסייע ללקוחות לקבל החלטה מושכלת בתהליך נטילת המשכנתא. עדכון ההוראה מתייחס למספר היבטים הכוללים: פשטות שתגביר את ההבנה של הלקוח, שקיפות ואחידות המידע ללקוח שתאפשר יכולת השוואה בין הצעות מבנקים שונים, כלים מקוונים לשימוש הלקוח וקיצור זמני הודעה על אישור עקרוני.

ההוראה מגדירה 3 סלים אחידים אותם נדרשים התאגידים הבנקאיים להציע ללקוחות, באישור העקרוני ובנוסף רשאי הבנק להציע מסלול נוסף (אחד או יותר ללא הגבלה מצד בנק ישראל). בהתאם לשיקול דעת הבנק לתמהיל המתאים ללקוח. כמו כן התיקונים להוראה כוללים הנחייה לתאגידים הבנקאיים להעמיד לרשות הציבור מחשבון מקוון המאפשר ביצוע סימולציות של תמהילים שונים של הלוואות בטווחי זמן שונים לרבות של המסלולים האחידים שנקבעו בהוראה, לצורך קבלת אומדן של השפעת השינויים בתמהיל הלוואה על סכום החזר החודשי ועל הסכום הכולל שישולם עד סוף תקופת הלוואה. חישוב החוזרים בהלוואה יכלול אומדן השפעות אינפלציה ועדכוני ריבית במסלולי ריבית המשנת, בהתאם לתחזיות הנגזרות משוק ההון בהתייחס להתפתחות העתידית של פרמטרים אלה.

תחילתם של התיקונים להוראה זו הינם מיום 31 באוגוסט 2022. הבנק מיישם את ההוראה החל מיום זה.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 30 בספטמבר 2022

תיאור הסיכונים

הבנק עוסק בפעילות בנקאית מסחרית (עסקית וקמעונאית) ובפעילות משכנתאות, אשר בה מוביל הבנק את מערכת הבנקאות בישראל. סיכון האשראי הוא הסיכון המרכזי בפעילות התאגידים הבנקאיים. בבנק מוטא סיכון זה לפעילות האשראי הקמעונאית ובפרט האשראי לדיור, פעילות המאופיינת ברמת סיכון נמוכה יחסית. הבנק מנטר ומנהל את סיכוני תיק האשראי במגוון כלים, לרבות פיתוח והטמעה של מודלים פנימיים להערכת דירוג האשראי של הלקוח. ראה בהרחבה בפרק סיכון האשראי להלן.

בתחום העסקי הבנק פועל תוך ביצוע שוטף של הערכות סיכון ברמת הלקוח וברמת הענף והמשק כולו (ריכוזיות ענפית). הפעילות בתחום זה מושפעת בשנים האחרונות מהרחבת פעילותם של הגופים המוסדיים וחברות הביטוח הממוקדות במתן אשראי בהיקפים משמעותיים ולזמן ארוך. בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים הדרישה הרגולטורית המזערית ליחס כיסוי הנזילות הינה 100%. הבנק נמצא ביחסי נזילות גבוהים, עם מרווחי ביטחון הולמים וכן במבנה מקורות יציב.

חשיפת הבנק לפעילות בחוץ לארץ היא נמוכה וכן, פעילותו בתחום השקעות הנוסטרו, אשר נועדה ברובה להשקעת עודפי הנזילות, הינה בנכסים איכותיים עם סיכון אשראי מזערי.

ההתפתחויות הטכנולוגיות והעלייה ברמת התחכום של הגורמים הפועלים בתחום מתקפות הסייבר, מעלה את רמת הסיכון ובמקביל את עצימות הניהול והניטור של הסיכונים התפעוליים, סיכוני טכנולוגיית המידע וסיכוני אבטחת המידע והסייבר.

לבנק מסגרת נרחבת לניהול ובקרת הסיכונים אליהם הוא נחשף, הכוללת מבנה ארגוני תומך בניהול ובקרת סיכונים אלה. ניהול הסיכונים בקבוצה מתבצע בראייה כוללת של פעילות הבנק בארץ ובשלוחות חוץ לארץ, באופן שוטף בהתאם להנחיות בנושא ניהול ובקרת סיכונים שקבע הפיקוח על הבנקים בהוראות ניהול בנקאי תקין, ובפרט, הוראה מספר 310 של בנק ישראל - "ניהול סיכונים", ובהתאם למסגרת שהותוותה בנדבך השני של באזל, כולל השינויים הנדרשים עם כניסת באזל III לתוקף.

דירקטוריון הבנק והועדה לניהול סיכונים של הדירקטוריון אחראים להתוות את העקרונות הנדרשים לניהול ובקרת הסיכונים השונים אליהם חשוף הבנק במסגרת פעילותו, כולל התווית אסטרטגית סיכון וקביעת תיאבון הסיכון בהתאמה לאסטרטגיה הכוללת של הבנק, וכן לפקח אחר עמידת הבנק בעקרונות ובתיאבון הסיכון שקבע.

הנהלת הבנק מחויבת לניהול שוטף של הסיכונים המהותיים העומדים בפני הבנק, וליישום העקרונות שנקבעו על ידי דירקטוריון הבנק לטיפול בסיכונים אלה.

לבנק תהליך מוסדר למיפוי וזיהוי הסיכונים הכרוכים בפעילותו, הנקבעים לפי סף מהותיות, המבוסס במונחי שיעור מההון של הבנק. עקרונות הטיפול בסיכונים המהותיים השונים כפי שזוהו ומופו, לרבות, תיאבון הסיכון, אופן המדידה, הניהול והמעורר של כל סיכון, מעוגנים במסמכי מדיניות ייעודיים.

תיאור תיאבון הסיכון וניהול הסיכונים

תיאבון הסיכון מגדיר את רמת הסיכון הכוללת שהבנק מוכן לקחת על עצמו ומהווה קביעה ברמת-על. תיאבון הסיכון מגדיר היכן הבנק רוצה להימצא במונחים של תשואה (תמורה/תועלת) מול סיכון (עלות) במבט צופה פני עתיד. תיאבון הסיכון של הבנק נקבע לכל הסיכונים המהותיים באמצעות מגבלות כמותיות ואיכותיות, כאשר המגבלות הכמותיות מוגדרות ברובן כשיעור של הון עצמי רובד 1 של הבנק. עבור מרבית הסיכונים נקבעו מגבלות למצב שוק רגיל, וכן למצב קיצון, וזאת בהסתמך על תוצאות תרחישי הקיצון השונים שעורך הבנק ובהתאם לאסטרטגיית הסיכון ועקרונות היסוד של התוכנית האסטרטגית והעסקית של הבנק ועל רמת הנזילות וההון הנדרשת לעמידה ביעדים האסטרטגיים. בכל שנה, מאותגר תיאבון הסיכון על ידי מנהל הסיכונים הראשי, הנהלה והדירקטוריון, לנוכח היעדים העסקיים שנקבעו בתוכנית העבודה, בהתאם לתוכנית האסטרטגית, לפרופיל הסיכון ולתוצאות תהליך הערכת ניהול הסיכונים האיכותי שמבצעים המנהלים בבנק. התהליך נועד לבחון את רמת הסיכונים השונים והצפי לכיוון התפתחותם במהלך השנה העוקבת. כתוצאה מכך, נתמכת האסטרטגיה העסקית של הבנק על ידי מסגרת תיאבון סיכון מתאימה, תוך כדי ניטור שוטף של פרופיל הסיכון והתראה במקרה שפרופיל הסיכון מגיע לגבולות תיאבון הסיכון שנקבע.

השימוש בתרחישי קיצון במסגרת ניהול הסיכונים

תרחישי קיצון הינם טכניקות לניהול סיכונים המשמשות להערכת החשיפה של הבנק לסיכונים, הן בראייה נוכחית והן בראייה צופה פני עתיד. תרחישי הקיצון מאפשרים הבנה של השפעת אירועי קיצון מסוגים שונים על יציבות הבנק, ומהווים כלי נוסף, משלים ואינטגרלי לגישות, למדדים ולמודלים לניהול הסיכונים. תוצאות תרחישי הקיצון משמשות את הבנק לאתגור תיאבון הסיכון ותכנון ההון, זיהוי מוקדי סיכון מהותיים וחולשות בתיק, כלי תומך לקבלת החלטות עסקיות ומהוות אמצעי משלים למדידת סיכונים במודלים כמותיים לזיהוי סיכונים שאינם מזוהים במודלים. לבנק מגוון רחב של מתודולוגיות לביצוע תרחישי קיצון, המחושבים על מנת לאמוד את פוטנציאל פגיעת הסיכונים השונים ביעדי העסקיים והפיננסיים של הבנק.

השימושים העיקריים של תרחישי הקיצון והעקרונות לקביעתם מעוגנים במסמך מדיניות מסגרת כללית לניהול ובקרת סיכונים. הבנק עושה שימוש נרחב בתוצאות תרחישי הקיצון על מנת לאמוד את פוטנציאל פגיעת הסיכונים השונים ביעדי העסקיים והפיננסיים, במסגרת תהליך תכנון ההון המהווה חלק ממסמך ה-ICAAP.

תהליך ה-ICAAP (Internal Capital Adequacy Assessment Process)

ה-ICAAP הינו תהליך להערכת ההון הפנימי (הנדבך השני במסגרת הערכת ההון בהתאם להוראות באזל) שנועד להבטיח, כי רמת ההון הכוללת של הבנק, תואמת את פרופיל הסיכון שלו, יעדי ההון שקבע ויעדי העסקיים בהתאם לתוכנית העבודה ותכנון ההון השוטף. זאת הן במהלך עסקים רגיל והן בתרחישי קיצון. כמו כן, במסגרת נדבך זה, מתקיימים תהליכי הערכה איכותיים לרמת הסיכונים השונים, איכות ניהולם, בניית מפת הסיכונים וזיהוי מוקדי הסיכון.

מסמך ה-ICAAP, נדון בהרחבה ומאשר בהנהלת הבנק, בוועדות הדירקטוריון (ועדה לניהול סיכונים וועדת הביקורת) ובמליאת הדירקטוריון. המסמך הוגש בסוף שנת 2021 לבנק ישראל וכולל התייחסות איכותית וכמותית לכלל היבטי הסיכון של הבנק.

מסמך זה כולל מספר פרקים שנועדו לתאר את הממשל התאגידי של ניהול הסיכונים בבנק, ניתוח תמציתי איכותי וכמותי של הסיכונים המהותיים לבנק, יעדי ההון, פרופיל הסיכון הנוכחי ובראייה לשנת 2021, וההתפתחויות שחלו במהלך השנה בהתאם לתהליך הערכת סיכונים עצמית והצגת מפת סיכונים כוללת של הבנק. יצוין כי תכנון ההון והערכת הסיכונים במסגרת מסמך ה-ICAAP השנתי כוללים את השפעות מיזוג בנק אגוד, וכן התייחסות לפרופיל הסיכון המסרטי של אגוד, כחלק מראיית הסיכון הקבוצתית.

החלק המרכזי במסמך ה-ICAAP הינו תהליך תכנון ההון הפנימי שבוצע לאופק תכנון של שלוש שנים קדימה, מיום 30 ביוני 2021 ועד ליום 30 ביוני 2024. במסגרת זו, חושבה הקצאת ההון הנדרשת, בגין כל אחד מהסיכונים, החל מדרישות הנדבך הראשון, בתוספת ההון הנדרש בגין הנדבך השני. הנדבך השני כולל הקצאת הון בגין סיכונים שאינם מופיעים בנדבך הראשון, כגון: סיכוני ריכוזיות אשראי וסיכון ריבית בתיק הבנקאי וכן, הקצאות הון נוספות בגין סיכונים שנכללים בנדבך הראשון אך להערכת הבנק נדרשת תוספת הקצאת הון בגינם. הקצאת ההון מחושבת במצב של שגרה וכן

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 30 בספטמבר 2022

בתרחישי קיצון. תרחישי הקיצון מבוצעים בתדירות משתנה, בעוצמות וברמות שונות, החל מביצוע תרחישים ברמה של הסיכון הבודד, תרחיש מערכת הבוחן התממשות של מספר סיכונים במקביל, המבוסס על התרחיש האחד של בנק ישראל, וכלה בביצוע תרחישי איום. התרחישים נועדו לוודא כי יש בידי הבנק כריות הון מספקות כדי לשרוד גם בתרחישי איום, תרחישים עם השפעה בעוצמה גבוהה והסתברות מזערית להתרחשות, וכי הבנק עומד במגבלת יחס הון עצמי רובד 1 לתרחיש איום - יחס הון מינימלי של 6.5%. בנוסף, מפעיל הבנק תרחישי איום הפוכים, RST (Reverse Stress Test) הבוחנים, בהסתמך על פרופיל הסיכון של הבנק, מהו האירוע אשר עלול להביא את הבנק קרוב למגבלת הון עצמי רובד 1 לתרחיש איום.

התהליך השנתי של ההערכה הפנימית של הבנק לבחינת הלימות ההון, מצביע על כך כי בידי הבנק הון מספק, להתמודדות עם מגוון הסיכונים הגלומים בפעילות הבנק, הן במהלך עסקים רגיל והן בתרחישי קיצון. לאורך כל שנות התכנון, לבנק הון כולל זמין הגבוה מההון הכולל הנדרש ב-ICAAP גם לאחר הפעלת תרחישי קיצון ותרחיש איום. כמו כן, יחס הון עצמי רובד 1 בתרחיש איום בכל אחת משנות התרחיש אינו יורד מתחת לשיעור של 6.5%. מסמך ה-ICAAP של שנת 2021 ומסקנותיו אושרו בהנהלה ובדירקטוריון הבנק במהלך חודש דצמבר 2021, והוגשו לבנק ישראל בסוף שנת 2021.

התרחיש המערכתי

בהתאמה לפרקטיקה המקובלת בעולם, עורך הפיקוח מידי שנה, תרחיש קיצון מאקרו כלכלי אחיד למערכת הבנקאית, במטרה לבחון את עמידות הבנקים ומוקדי הפגיעות שלהם באירוע קיצון. במהלך 2021, הפיקוח ערך תרחיש קיצון מאקרו כלכלי אחיד. תרחיש הקיצון, התאפיין בזעזוע גלובלי, שהתבטא בהאטת הפעילות הכלכלית ובנפילות השווקים בעולם ובישראל. הריבית עולה בעקבות אינפלציה גבוהה, ובמקביל חלים ירידה חדה במחירי הנכסים, עלייה באבטלה והתכווצות הצריכה הפרטית. כמו כן, בסוף שנת 2022, מתחילה מערכה ביטחונית משמעותית בישראל, המביאה להחמרה נוספת בפעילות המשקית, ומביאה לירידה מהותית בדירוג האשראי של מדינת ישראל (ירידה ל-BBB). זאת לצד השינויים בסביבה העסקית והתגברות התחרות מול השחקנים הפיננסיים החדשים.

בסקירת הפיקוח על הבנקים לשנת 2021, פורסמו תוצאות תרחיש קיצון אחיד של המערכת. התוצאות מעידות כי מערכת הבנקאות צפויה להמשיך ולשמור על חוסנה ויציבותה גם בתנאי השוק קיצוניים שנבחו בתרחיש. הבנקים שמרו על יחסי הון נאותים לאורך התרחיש, ולא ירדו מיחס הון עצמי רובד 1 של 6.5% (רמת ההון המזערית הנדרשת מהפיקוח בתרחיש קיצון). הצמיחה, והעלייה בשיעורי האינפלציה והריבית, מביאים לעלייה בהכנסות ריבית נטו במערכת הבנקאות, זאת בשל עודף של הנכסים הצמודים על התחייבויות צמודות במערכת. עם זאת, עלייה זו מקשה על הלויים ובניהם נוטלי המשכנתאות וגורמת לעלייה בהפסדי האשראי.

תוצאות התרחיש מציגות את ההתפתחות הצפויה של מאזן הבנק, נתוני הרווחיות ויחסי ההון והמינוף לאורך התרחיש, תוצאות הבנק מעידות אף הן על חוסן ויציבות תוך שמירה על יחסי הון ומינוף נאותים.

חומרת גורמי הסיכון

הבנק קבע מסגרת לניהול ובקרת הסיכונים בקבוצה, הכוללת את מיפוי הסיכונים המהותיים וסף המהותיות שלהם, וכן הגדרה של מנהלי סיכון RO (Risk Owner) לכלל הסיכונים. עבור כל סיכון נאמד פוטנציאל ההשפעה שלו על הפעילות העסקית, במהלך השנה הקרובה.

בטבלה להלן מפורטים גורמי הסיכון, חברי הנהלה שמונו כמנהלי הסיכונים לכל אחד מהם והערכות הנהלה לגבי מידת ההשפעה של כל אחד מגורמי הסיכון, על פי סולם הכולל חמש רמות סיכון: נמוכה, נמוכה-בינונית, בינונית, בינונית-גבוהה וגבוהה.

הבנק מעריך את רמות הסיכון בהתאם לאומדן היקף ההשפעה (פוטנציאל ההשפעה) על הון הבנק, במהלך השנה בתרחישים בעוצמות שונות, במצב עסקים רגיל ובמצב קיצון, בהתאם לדרגות החומרה כפי שנקבעו במדיניות מסגרת ניהול הסיכונים. יצוין כי הערכת השפעת הנזק הפוטנציאלי על הון הבנק, מבוצעת תוך בחינה הן של מדדים כמותיים והן של מדדים איכותיים לרבות, איכות ניהול הסיכון, קיום תכניות חירום ויכולת תגובה מהירה ודינמית של הבנק למזעור הנזק מהתממשות אירועי קיצון. ההערכה של רמת הסיכון עבור כל אחד מהסיכונים הינה סובייקטיבית, כאשר בחלק מהסיכונים ישנם מדדים כמותיים מובהקים ובחלקם ההערכה הסובייקטיבית היא משמעותית יותר. זאת, בהתאמה לתהליך ותוצאות ה-ICAAP השנתי של הבנק, הכולל הערכה עצמית של רמת הסיכון, איכות תהליכי ניהול ובקרת הסיכונים, לרבות כיוון התפתחות הסיכונים בשנה הקרובה, וההלימה עם תוכנית העבודה של היחידות השונות. תוצאות אלו נידונות בהרחבה בהנהלה ובדירקטוריון הבנק:

גורם הסיכון	מידת ההשפעה של גורם הסיכון	Risk Owner
השפעה כוללת של סיכוני אשראי ⁽¹⁾	בינונית	מנהל החטיבה העסקית
סיכון בגין איכות לווים וביטחונות	בינונית	
סיכון בגין ריכוזיות ענפית ⁽⁴⁾	נמוכה-בינונית	
סיכון בגין ריכוזיות לווים/קבוצת לווים	נמוכה	
סיכון בגין תיק המשכנתאות	נמוכה	
השפעה כוללת של סיכוני שוק ⁽²⁾	נמוכה-בינונית	מנהל החטיבה הפיננסית
סיכון ריבית	נמוכה-בינונית	
סיכון אינפלציה	נמוכה-בינונית	
סיכון שערי חליפין	נמוכה	
סיכון נדילות	נמוכה-בינונית	מנהל החטיבה הפיננסית
השפעה כוללת של הסיכון התפעולי	בינונית	מנהל החטיבה לבקרת סיכונים
סיכון אבטחת מידע וסייבר	בינונית	מנהל החטיבה לבקרת סיכונים
סיכון טכנולוגיית המידע	בינונית	מנהלת חטיבת הטכנולוגיה של מזרחי טפחות בע"מ
סיכון משפטי	נמוכה-בינונית	יועצת משפטית ראשית
סיכון ציות ורגולציה ⁽³⁾	נמוכה-בינונית	מנהל החטיבה לבקרת סיכונים
סיכון מוניטין ⁽⁴⁾	נמוכה	מנהלת החטיבה לשיווק, פרסום ופיתוח עסקים
סיכון אסטרטגי-עסקי ⁽⁵⁾	נמוכה-בינונית	מנהל כללי

(1) כולל ריכוזיות בענף בינוי ונדל"ן.
 (2) כולל סיכון אופציות ומניות הממופה בבנק אגוד.
 (3) כולל סיכון הלבנת הון ומימון טרור וסיכון חוצה גבולות.
 (4) הסיכון לפגיעה בתוצאות הבנק כתוצאה מפרסומים שליליים לגבי הבנק.
 (5) הגדרת הסיכון האסטרטגי-עסקי כוללת את תהליך תכנון וניהול ההון.

להלן עיקרי ההתפתחויות ביחס לגורמי הסיכון, שחלו בתקופה המדווחת:

ברבעון השלישי של שנת 2022, לא חל שינוי מהותי בהערכת הסיכונים ובפרופיל הסיכון של הבנק, אך השינויים בסביבה המאקרו כלכלית, התנדודתיות בשווקים ואי הוודאות בנוגע להתפתחותם והיקף ההשפעה שלהם על הבנק, עלולים להשפיע על סיכוני האשראי והסיכונים הפיננסים, ועל כן, הבנק מנטר באופן הדוק את רמות הסיכון.

ברבעון הנוכחי, רמת ההשפעה הכוללת של סיכון אשראי ושל הסיכון בגין איכות לווים וביטחונות נותרה ברמה בינונית, נמשכת מגמת הירידה בהשפעות שנבעו ממגיפת הקורונה על הפעילות הכלכלית בישראל. ועדיין קיימת אי ודאות מסוימת בנוגע להתפשטות עתידית של הנגיף, מאפייניו בעתיד והשלכותיו העתידיות הפוטנציאליות על הפעילות העסקית והכלכלית, הבנק ממשיך לעקוב אחר השפעות אלו. עם זאת, התמשכות מלחמת רוסיה אוקראינה, והשינויים בסביבה המאקרו כלכלית בארץ ובעולם, מגבירים את אי הוודאות בשוק. שיעורי הריבית ממשכיים לעלות ושיעור האינפלציה בארץ ובעולם, מוסיף להיות גבוה וזאת בעיקר, בשל התנדודות במחירי האנרגיה והתנדודות במחירי הסחורות בעולם. שינויים אלו עלולים להשפיע גם על פעילות הבנק, לייקר את האשראי, ולהשפיע על ניהול סיכון האשראי. עקב אי הוודאות בנוגע להתפתחויות בסביבת המאקרו והיקף ההשפעה שלהם על הבנק, הבנק ממשיך בניטור הדוק של ההשפעה הפוטנציאלית של שינויים אלה על פעילות, הן בתחומים פיננסיים והן בהיבטי אשראי.

הערכת ההשפעה הכוללת של סיכוני האשראי והריכוזיות הענפית, כוללת את הערכת הסיכון בגין חשיפת הבנק לענף הבינוי והנדל"ן. פעילות הבנק מתמקדת בעיקר במתן אשראי לבנייה בשיטת הליווי הפיננסי (ליווי סגור). מרבית סיכון האשראי בענף בינוי ונדל"ן מגובה בביטחון נדל"ן המשועבד במלואו לטובת הבטחת החזר האשראי, ולחלק האשראי שאינו בביטחון נדל"ן קיימים ביטחונות אחרים כגון: פיקדונות, ניירות ערך ועוד.

ברבעון השלישי של שנת 2022, פעל הבנק להמשך הרחבת פעילות האשראי בענף הבינוי והנדל"ן, כאשר, המשך הצמיחה בפעילות מתקיימת תוך שמירה על הליכי חיתום ומרווחי אשראי המשקפים את הסיכון, ומנוהלת תחת ניטור שוטף. ההערכה היא כי אין השפעה מהותית בפעילות זו על רמת סיכון

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 בספטמבר 2022

האשראי הכוללת של הבנק. חלקו של ענף בינוי ונדל"ן בישראל מסך סיכון האשראי לציבור בבנק, נותר בשיעור נמוך יחסית של כ-15% (לעומת שיעור של כ-14.4% ברבעון הקודם, ושיעור של כ-14.7% בסוף שנת 2021).

סיכון שוק וריבית נותר ברמת סיכון נמוכה-בינונית, ערכי הסיכון הנמדדים למהלך עסקים רגילי ותרחישי קיצון נותרו יציבים ביחס לרבעון קודם וזאת על אף המשך העלייה בריבית ובעקומי ההיוון והתנודתיות בשווקים. הבנק עוקב ומנטר אחר ההשפעה הפוטנציאלית על פעילות הבנק.

הסיכון הטכנולוגי וסיכויי אבטחת מידע וסייבר, הינם מבין הסיכונים המהותיים בבנק, ופוטנציאל הנזק מהתמשות סייכונים אלה, עלול להיות משמעותי בשגרה ועל אחת כמה וכמה בשעת חירום. הפעילות הטכנולוגית ממוקדת בצרכים המשתנים בהתאמה לאסטרטגיית העסקית של הבנק, ונקיטת מירב הצעדים לצמצום ככל הניתן את הסיכונים הפוטנציאליים. בפועל לא חלו אירועים מהותיים בתחום הטכנולוגי ובנושא אבטחת מידע וסייבר. במהלך הרבעון השלישי של שנת 2022, זוהו מספר ניסיונות הונאה בודדים כנגד לקוחות (באמצעות מתקפת דיג) במסגרתם נגנבו פרטי ההזדהות שלהם לחשבון במטרה לבצע פעולות לא מורשות בחשבונותיהם. לאור מנגנוני ההגנה המופעלים בבנק, על אף ניסיונות הונאה אלו, לא בוצעו פעולות לא מורשות בחשבונות הלקוחות. הבנק ממשיך לחזק ולשפר את מנגנוני ההגנה המופעלים במערכות הבנק, פעולות אלו הותירו את רמת הסיכון ללא שינוי.

במהלך הרבעון השלישי של שנת 2022, רמת סיכון הנזילות נותרה נמוכה בינונית. במהלך הרבעון, רמת הכוונות בבנק עמדה על "צהובה" בעקבות התמשכות משבר רוסיה-אוקראינה ובשל התנודתיות בשווקים והמשך העלייה בריבית. בפועל לא נצפו אירועים ו/או אינדיקטורים שיש בהם בכדי להצביע על התמשכות של אירוע נזילות. הבנק שמר במהלך הרבעון השלישי של שנת 2022, על רמת נזילות נאותה, באמצעות השקעת עודפי הנזילות בנכסים נזילים באיכות גבוהה מאד - נכסי רמה 1. יחס כיסוי הנזילות הממוצע (מאוחד, כולל נתוני בנק אגוד) לרבעון השלישי של שנת 2022 הסתכם ב-119%. יחס מימון יציב (על בסיס מאוחד) ליום 30 בספטמבר 2022 עמד על 116%. ולא נרשמו חריגות ממגבלות תיאובן.

בחודש מאי 2022 אישר הפיקוח על הבנקים פטור לבנק אגוד מיישום הוראת ניהול בנקאי תקין 342 "ניהול סיכון נזילות" והוראת ניהול בנקאי תקין 221 "יחס כיסוי הנזילות", והעברת ניהול הנזילות הלכה למעשה לבנק מזרחי טפחות. החל מיום 1 ביוני 2022 מדידת יחסי הנזילות בבנק מזרחי טפחות הינם על בסיס סולו, בראייה ממוזגת, קרי יחד עם נתוני בנק אגוד. בקרות על חישוב היחסים מופעלות על ידי הקו השני בבנק מזרחי טפחות. דסק הנזילות בבנק אגוד ממשיך לפעול ולנהל את חובת הנזילות הרגולטורית והנזילות העסקית באגוד, תוך שמירה על מגבלות נזילות פנימיות שהוגדרו בבנק.

במהלך תשעת החודשים הראשונים של שנת 2022, רמת סיכון המוניטין נותרה נמוכה. הבנק ממשיך ומנטר את השפעת מיזוג בנק אגוד באופן שוטף. עד כה לא זוהתה השפעה מהותית על סיכון המוניטין של הבנק.

בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2022, רמת הסיכון המשפטי נותרה ברמה נמוכה-בינונית.

הבנק מקיים תהליכי זיהוי ומדידה של סיכונים על ידי שימוש במגוון שיטות ומתודולוגיות לאמידת רמות הסיכון והחשיפה שלו לסיכונים השונים במהלך עסקים רגילי ובתרחישי קיצון. הבנק מפעיל שיטות מדידה כמותיות (מודלים, מדדים, אינדיקטורים, ניתוחי רגישות, תרחישים ועוד) ושיטות מדידה איכותיות (הערכות מומחה וסקרים).

סיכון אשראי

תיאור הסיכון והתפתחותו

סיכון אשראי הוא הסיכון שלולו או צד נגדי של הבנק לא יעמוד בהתחייבותיו כלפי הבנק. סיכון האשראי הוא סיכון מהותי בפעילותו של הבנק. סיכון זה מושפע ממספר גורמים עיקריים: סיכון עסקי הנובע מפעילותו של הלקוח, סיכויי ריכוזיות הנובעים מחשיפת יתר ללווה/קבוצת לווים ולענפי משק, סיכון ריכוזיות גאוגרפית, סיכון הנובע משינויים אקסוגניים הנוגעים בעיקר לשינויים בסביבה המקרו כלכלית של הלווה, סיכונים סביבתיים וסיכונים אקלים, סיכונים אשראי בחוץ לארץ וסיכונים תפעוליים, שלהתמשותם יש השלכות על סיכונים האשראי. כמו כן, לסיכון זה יש קשרי גומלין עם מספר סיכונים נוספים כגון: סיכון השוק והריבית, סיכון הנזילות, סיכונים ציות וסיכונים נוספים. תחום האשראי נמצא בליבת הפעילות הבנקאית, ולפיכך, הינו הסיכון העיקרי מבין סוגי הסיכונים שהמערכת הבנקאית עוסקת בהם. בהתאם, החלק הארי של ההון המוקצה בנדבך הראשון, נובע מסיכון האשראי.

ההשפעה הכוללת של סיכון האשראי המסחרי נותרה ללא שינוי ברמת סיכון בינונית, ובדומה לרמת הסיכון בסוף שנת 2021, וברבעונים הקודמים.

ברבעון השלישי של שנת 2022, רמת ההשפעה הכוללת של סיכון אשראי ושל הסיכון בגין איכות לווים וביטחונות נותרה ברמה בינונית, נמשכת מגמת הירידה בהשפעות הנובעות ממגיפת הקורונה על הפעילות הכלכלית העולמית ובישראל. עם זאת, התמשכות מלחמת רוסיה אוקראינה, והשינויים המקרו כלכליים בארץ ובעולם, מגבירים את חוסר הוודאות בשוק. שיעורי הריבית ממשיכים לעלות, ושיעור האינפלציה בארץ ובעולם, מוסיף להיות גבוה וזאת בעיקר, בשל התנודות במחירי האנרגיה והעלייה בתנודתיות במחירי הסחורות בעולם. שינויים אלו, עלולים להשפיע גם על פעילות הבנק, לייקר את האשראי ולהשפיע על ניהול סיכון האשראי. עקב אי הוודאות בנוגע להתפתחויות בסביבת המקרו והיקף ההשפעה שלהם על הבנק, סיכון האשראי נותר ברמה בינונית. הבנק ממשיך לנטר באופן הדוק את ההשפעה הפוטנציאלית של שינויים אלה על פעילות הבנק באופן שוטף, הן בתחומים פיננסיים והן בהיבטי אשראי.

רמת הסיכון בתיק האשראי לדיור נותרה נמוכה. לאחר משבר הקורונה, מרבית הלווים חזרו לשלם באופן סדיר, אך ישנם שינויים מקרו כלכליים משמעותיים וקיימת אי הוודאות בנוגע להמשך התפתחותם והשפעתם, ובפרט השפעת הירידה בכושר החזר של הלווים, עקב העלייה בריבית ובאינפלציה. הבנק ממשיך לנטר את הסיכון בתיק באופן שוטף ובפרט, השפעת העלייה בריבית ובאינפלציה על התיק, ומבצע תרחישי קיצון לבחינת השפעות העלאת ריבית נוספת. התוצאות בשלב זה מצביעות על כך כי לא חל שינוי מהותי ברמת הסיכון, אך כאמור קיימת אי וודאות בנוגע להמשך ההתפתחויות והשפעתם.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 בספטמבר 2022

ניתוח ההתפתחות באיכות האשראי וסיכון אשראי בעייתי

חשיפות משמעותיות לקבוצות לווים

הגילוי על סיכון האשראי בגין חשיפות משמעותיות לקבוצות לווים ניתן בהתייחס לכל קבוצת לווים אשר חבותה נטו על בסיס מאוחד, לאחר הפחתת הניכויים המותרים לפי הוראת ניהול בנקאי תקין 313, עולה על 15% מהון התאגיד הבנקאי (כהגדרתו בהוראה 313). נכון ליום 30 בספטמבר 2022 לא קיימת בבנק קבוצת לווים העומדת בתנאי המוזכר לעיל. לפרטים נוספים בדבר חשיפות משמעותיות לקבוצות לווים ראה פרק סיכון אשראי בדוח הדירקטוריון וההנהלה לשנת 2021.

לווים גדולים

להלן החלוקה הענפית של 6 הלווים הגדולים בקבוצה ליום 30 בספטמבר 2022 (במיליוני שקלים חדשים):

לווה מספר	ענף משק	סיכון אשראי מאזני ⁽¹⁾	סיכון אשראי חוץ מאזני ⁽¹⁾	סיכון אשראי כוללי ⁽¹⁾
1.	שירותים פיננסיים	1,216	189	1,405
2.	עבודות הנדסה אזרחית	104	1,076	1,180
3.	ביני ונדל"ן	389	585	974
4.	ביני ונדל"ן	389	458	847
5.	חשמל	534	309	843
6.	ביני ונדל"ן	416	380	796

(1) סיכון אשראי מאזני וחץ מאזני מוצג לפי השפעת הפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת בטחונות המותרים בניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.

מימון ממונף

מימון ממונף הינו מימון אשראי המועמד ללקוח ועומד באחד משני התבחינים הבאים:

1. אשראי למטרת עסקה הונית יוגדר כאשראי העומד באחד מהכללים הבאים:

- אשראי למטרת עסקה הונית (כהגדרתה להלן), ובלבד שיתרת האשראי כאמור גבוהה מ-0.5% מהון הבנק או מ-35 מיליוני שקלים חדשים, לפי הגבוה מביניהם.
- אשראי למימון רכישת זכויות הונות בתאגיד בנקאי אחר או בתאגיד החזקה בנקאית, ובלבד שיתרת האשראי כאמור גבוהה מ-35 מיליוני שקלים חדשים.
- אשראי נוסף שהועמד ללווה במועד מאוחר ממועד מימון העסקה ההונית, אם פירעון האשראי מבוסס בעיקרו על תזרים מזומנים הנובע מהזכויות ההונות שרכישתם מומנה על ידי התאגיד הבנקאי.

"עסקה הונית": עסקה שמטרתה אחת מהבאות:

- רכישה עצמית - רכישה או רכישה חוזרת, על ידי הלווה, של ההון העצמי המונפק של הלווה (לרבות תוכנית לרכישת מניות עבור עובדים).
 - רכישת תאגיד אחר - רכישה של זכות הונית כלשהי בתאגיד אחר, או רכישה של כלל נכסים או של חלק משמעותי מהנכסים בתאגיד אחר.
 - חלוקת הון - תשלום דיבידנד או עסקה אחרת שמטרתה להגדיל את הערך לבעלי המניות.
- עסקה הונית לעניין מימון ממונף, הינה עסקה בה יתרת האשראי גבוהה מ-0.5% מהון הבנק ושיעור המימון בה גבוה מ-50%.

2. מימון לחברות ממונפות - הינו מתן אשראי מהותי לחברות בעלות מאפיינים המצביעים כי שינוי לרעה בסביבה הכלכלית הגלובלית או הייחודית

למגזר בו הן פועלות, עלול להשפיע באופן משמעותי על כושר החזר האשראי לבנק. הבנק קבע קריטריונים המגדירים את האשראי הנכלל בקטגוריה זו, המבוססים על דירוג סיכון האשראי של הלקוח העסקי כפי שהוא בא לידי ביטוי במודל הדירוג של הבנק, וכן על מדדים למינוף (לחריגה גבוהה משמעותית מהנורמות המקובלות בענף) שנקבעו על בסיס יחסים פיננסיים מקובלים בקרב לקוחות הבנק בעלי אשראי מהותי בענפי משק עיקריים בהם פועל הבנק. המדדים למינוף וענפי המשק נבחנים בהתאם לשינויים בסביבה העסקית ובמידת הצורך נערכים בהם שינויים. כל לווה שהוצף בגין אחד או יותר מהקריטריונים שנקבעו נבחן פרטנית בפורום מימון ממונף, בו משתתפים נציגים מהחטיבה לבנקאות עסקית, החטיבה לבקרת סיכונים וחטיבת מידע ודיווח כספי, בו נבדקים תמורות ושינויים בפרמטרים הכספיים של החברה

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 30 בספטמבר 2022

להלן פרטי חשיפות הבנק לאשראי העונה להגדרת מימון ממונף:
אשראי למטרת עסקאות הוניות (במיליוני שקלים חדשים):

31 בדצמבר 2021		30 בספטמבר 2021				30 בספטמבר 2022				ענף משק של הנכשת		
הפרשה פרטנית להפסדי אשראי	סיכון פרטני	סיכון פרטני להפסדי אשראי	סיכון פרטני להפסדי אשראי	סיכון פרטני להפסדי אשראי	סיכון פרטני להפסדי אשראי	סיכון פרטני להפסדי אשראי	סיכון פרטני להפסדי אשראי	סיכון פרטני להפסדי אשראי	סיכון פרטני להפסדי אשראי			
-	763	1	762	-	571	1	570	-	359	2	357	בינוי ונדל"ן
-	180	180	-	-	-	-	-	-	531	-	531	כרייה וחציבה
-	-	-	-	-	-	-	-	-	186	20	166	מים
-	943	181	762	-	571	1	570	-	1,076	22	1,054	סך הכל

אשראי לחברות ממונפות (במיליוני שקלים חדשים):

31 בדצמבר 2021		30 בספטמבר 2021				30 בספטמבר 2022				ענף משק של הלווה		
הפרשה פרטנית להפסדי אשראי	סיכון פרטני	סיכון פרטני להפסדי אשראי	סיכון פרטני להפסדי אשראי	סיכון פרטני להפסדי אשראי	סיכון פרטני להפסדי אשראי	סיכון פרטני להפסדי אשראי	סיכון פרטני להפסדי אשראי	סיכון פרטני להפסדי אשראי	סיכון פרטני להפסדי אשראי			
-	26	-	26	-	25	-	25	-	341	116	225	בינוי ונדל"ן
-	100	-	100	-	100	-	100	-	531	158	373	חשמל
-	138	46	92	-	138	52	86	-	144	4	140	מסחר
49	137	25	112	60	139	24	115	31	605	51	554	תחבורה ואחסנה
-	-	-	-	-	-	-	-	-	136	40	96	תעשייה וחרושת
-	172	8	164	-	175	8	167	-	-	-	-	שירותים ציבוריים וקהילתיים
49	573	79	494	60	577	84	493	31	1,757	369	1,388	סך הכל

התפתחויות בסיכון אשראי בעייתי

להלן תמצית נתוני סיכון האשראי הבעייתי הכולל ונכסים שאינם מבצעים לפני הפרשה להפסדי אשראי, בהתאם להוראות למדידה וגילוי של חובות לא צוברים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי (במיליוני שקלים חדשים):

סיכון אשראי כולל		
31 בדצמבר 2021	30 בספטמבר 2021	30 בספטמבר 2022
1,330	1,362	2,910
1,020	982	1,252
1,300	1,275	130
3,650	3,619	4,292

סיכון אשראי בעייתי:

סיכון אשראי לא צובר⁽¹⁾

סיכון אשראי בעייתי צובר - לא לדיוור

סיכון אשראי בעייתי צובר - לדיוור⁽⁴⁾

סך הכל סיכון אשראי בעייתי

להלן מדדי סיכון עיקריים הנוגעים לאיכות אשראי (באחוזים):

31 בדצמבר 2021	30 בספטמבר 2021	30 בספטמבר 2022	
0.5	0.5	0.9	שיעור יתרת אשראי לציבור - לא צובר מיתרת האשראי לציבור
1.3	1.3	1.2	שיעור יתרת אשראי לציבור - לא צובר מיתרת האשראי שאינו לדיוור
2.2	2.3	2.1	שיעור יתרת אשראי לציבור בעייתי מיתרת האשראי שאינו לדיוור
0.5	0.5	0.3	שיעור יתרת האשראי לדיוור שנמצא בפיגור של 90 ימים או יותר מיתרת האשראי לציבור ⁽²⁾
1.0	1.0	1.1	שיעור סיכון אשראי בעייתי מסיכון אשראי כולל בגין הציבור

(1) החל מהרבעון הראשון של שנת 2022, בעקבות יישום ההוראות החדשות בדבר הפרשות להפסדי אשראי והוראות נוספות, הלוואות לדיוור בפיגור או בארגון מחדש, שעל פי ההוראות החדשות אינן צוברות הכנסות ריבית בדוחות הכספיים, שהוצגו בעבר כ"סיכון אשראי בעייתי צובר - לדיוור", מוצגות כעת כ"אשראי לא צובר". כמו כן, כולל "אשראי לציבור בעייתי צובר - לדיוור" גם הלוואות צוברות ריבית, המסווגות כבעייתיות עקב אינדיקציות איכותיות.

(2) שיעור זה שאינו לדיוור זניח.

לפרטים נוספים ראה גם מידע מפורט בפרק הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי לעיל.

להלן נתונים עדכניים בדבר פעילות הבנק לסיוע ללקוחות על רקע משבר הקורונה (במיליוני שקלים חדשים):

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 בספטמבר 2022

ליום 30 בספטמבר 2022								
פירוט נוסף של יתרת החוב הרשומה של חובות								
חובות אשר נמצאים בדחיית תשלומים								
חובות לא בעייתיים								
סך הכל חובות לא בעייתיים	חובות ביצוע		חובות שאינם ביצוע		סכום התשלומים שנדחו		יתרת חוב רשומה	
	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	חובות בעייתיים	מספר לווים		
4,276	4,137	50	89	131	511	5,081	4,407	סך הלוואות לדיור ליום 30 בספטמבר 2022
5,848	5,618	102	128	272	677	7,430	6,120	סך הלוואות לדיור ליום 31 בדצמבר 2021
5,948	5,722	96	130	285	693	7,566	6,233	סך הלוואות לדיור ליום 30 בספטמבר 2021

ליום 30 בספטמבר 2022				
פירוט נוסף של חובות שנמצאים בדחיית תשלומים, לפי משך תקופת דחיית התשלומים ⁽¹⁾				
חובות לא בעייתיים				
מזה: בפיגור של 30 ימים או יותר	יתרת חוב רשומה	חובות לגביהם בוצעה דחיה של יותר מ-6 חודשים		סך הלוואות לדיור ליום 30 בספטמבר 2022
		חובות לגביהם בוצעה דחיה של יותר מ-6 חודשים	חובות לגביהם בוצעה דחיה של יותר מ-3 ועד ל-6 חודשים	
618	30,022	4,245		30
604	32,775	5,766		82
613	34,639	5,856		84

(1) תקופת דחיית התשלומים הינה התקופה המצטברת של דחיות שניתנו לחוב מתחילת ההתמודדות עם נגיף הקורונה, ואינה כוללת דחיה אשר לה הלוואה זכאי לפי כל דין.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 בספטמבר 2022

ניתוח השינויים בחובות לא צוברים

חובות לא צוברים וחובות לא צוברים בארגון מחדש להלן תנועה ביתרת חובות לא צוברים בארגון מחדש (במיליוני שקלים חדשים):

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021				לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2021				לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2022				תנועה באשראי לציבור לא צובר
סך הכל	פרטי	דיור	מסחרי	סך הכל	פרטי	דיור	מסחרי	סך הכל	פרטי	דיור	מסחרי	
1,491	68	-	1,423	1,491	68	-	1,423	1,249	56	-	1,193	יתרת אשראי לציבור לא צובר לתחילת התקופה
-	-	-	-	-	-	-	-	1,464	-	1,464	-	השפעת יישום לראשונה של כללי זיהוי וסיווג של חובות בעייתיים ⁽⁴⁾
486	26	-	460	503	18	-	485	826	68	325	433	אשראי שסווג כלא צובר במהלך התקופה
(320)	(5)	-	(315)	(320)	(3)	-	(317)	(310)	(35)	(216)	(59)	אשראי שחזר לצבור הכנסות ריבית במהלך התקופה
(252)	(27)	-	(225)	(245)	(19)	-	(226)	(98)	(6)	-	(92)	אשראי שנמחק חשבונאית
(312)	(24)	-	(288)	(323)	(22)	-	(304)	(221)	(10)	(6)	(205)	אשראי שנפרע
156	18	-	138	131	10	-	121	-	-	-	-	שינויים אחרים
1,249	56	-	1,193	1,237	52	-	1,185	2,910	73	1,567	1,270	יתרת חובות לא צוברים לסוף התקופה

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021				לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2021				לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2022				מזה: תנועה באשראי לא צובר בארגון מחדש
סך הכל	פרטי	דיור	מסחרי	סך הכל	פרטי	דיור	מסחרי	סך הכל	פרטי	דיור	מסחרי	
459	41	-	418	459	41	-	418	398	31	-	367	יתרת אשראי לא צובר בארגון מחדש לתחילת התקופה
-	-	-	-	-	-	-	-	675	-	675	-	השפעת יישום לראשונה של כללי זיהוי וסיווג של חובות בעייתיים ⁽⁴⁾
153	18	-	135	146	16	-	130	389	24	279	86	ארגונים מחדש שבוצעו במהלך התקופה
(182)	(5)	-	(177)	(174)	(4)	-	(170)	(242)	(6)	(128)	(108)	אשראי שחזר לצבור הכנסות ריבית
(78)	(15)	-	(63)	(77)	(14)	-	(63)	(13)	(2)	-	(11)	אשראי בארגון מחדש שנמחק
(91)	(19)	-	(72)	(80)	(17)	-	(63)	(73)	(15)	-	(58)	אשראי בארגון מחדש שנפרע
137	11	-	126	135	10	-	125	(82)	6	-	(88)	שינויים אחרים
398	31	-	367	409	32	-	377	1,052	38	826	188	יתרת אשראי לא צובר בארגון מחדש לסוף התקופה

(1) השפעה מצטברת בגין היישום לראשונה של כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית בנושא מכשירים פיננסיים - הפסדי אשראי (ASU - 2016-13) ולרבות העדכונים המתייחסים אליהם. ראה גם ביאור 1.1.1.

לפרטים נוספים בדבר סיכון האשראי הבעייתי ראה ביאורים 6 ו-13 לדוחות הכספיים.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 30 בספטמבר 2022

ניתוח הפרשה להפסדי אשראי

להלן ניתוח התנועה ביתרת הפרשה להפסדי אשראי (במיליוני שקלים חדשים):

הפרשה להפסדי אשראי						
בנקים			אשראי לציבור			
ממשלות	ואגרות חוב	סך הכל	פרטי	לדיוור	מסחרי	
לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2022						
2,855	1	2,854	443	825	1,586	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת תקופה
155	-	155	21	36	98	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(40)	-	(40)	(11)	-	(29)	מחיקות חשבונאיות נטו
21	-	21	5	1	15	אחר ⁽¹⁾
2,991	1	2,990	458	862	1,670	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לטוף תקופה
לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2021						
2,419	3	2,416	286	859	1,271	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת תקופה
(36)	(2)	(34)	1	(10)	(25)	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
(20)	-	(20)	(14)	(1)	(5)	מחיקות חשבונאיות נטו
9	-	9	1	-	8	אחר ⁽¹⁾
2,372	1	2,371	274	848	1,249	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לטוף תקופה
לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2022						
2,315	1	2,314	254	804	1,256	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת תקופה
392	-	392	149	(32)	275	התאמה ליתרת הפתיחה בשל השפעת היישום לראשונה של הוראות הדיווח לציבור בנושא הפסדי אשראי צפויים
341	-	341	53	88	200	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(106)	-	(106)	(39)	-	(67)	מחיקות חשבונאיות נטו
49	-	49	41	2	6	אחר ⁽¹⁾
2,991	1	2,990	458	862	1,670	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לטוף תקופה
לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2021						
2,667	2	2,665	340	942	1,383	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת תקופה
(263)	(1)	(262)	(34)	(92)	(136)	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
(68)	-	(68)	(40)	(3)	(25)	מחיקות חשבונאיות נטו
36	-	36	8	1	27	אחר ⁽¹⁾
2,372	1	2,371	274	848	1,249	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לטוף תקופה

(1) תנועה בהפרשה להפסדי אשראי בחברת בת, שיוחסה בעיקרה לעלות הרכישה במועד האיחוד לראשונה, ולכן אינה נכללת במאזן המאוחד.

לפרטים נוספים בדבר הפרשה להפסדי אשראי ראה ביאורים 6 ו-13 לדוחות הכספיים.

להלן מדדי סיכון עיקריים הנוגעים להפרשה להפסדי אשראי (באחוזים):

2021	30 בספטמבר 2022	31 בדצמבר 2021	
0.8	0.9	1.0	שיעור יתרת הפרשה להפסדי אשראי מיתרת האשראי לציבור
0.6	0.7	0.8	שיעור יתרת הפרשה להפסדי אשראי מסיכון אשראי כולל בגין הציבור ⁽¹⁾
תשעה חודשים⁽¹⁾			
שנת 2021	2021	2022	
(0.1)	(0.1)	0.2	שיעור הוצאות (הכנסות) הפסדי אשראי מהיתרה הממוצעת של אשראי לציבור, ברוטו
0.1	0.0	0.05	שיעור המחיקות נטו מהיתרה הממוצעת של אשראי לציבור, ברוטו
(0.1)	(0.1)	0.2	שיעור הוצאות (הכנסות) הפסדי אשראי מהיתרה הממוצעת של אשראי לציבור, נטו
(0.2)	(0.3)	0.3	מזה: בגין הלוואות מסחריות שאינן הלוואות לדיוור ⁽²⁾
0.1	0.0	0.05	שיעור המחיקות נטו מהיתרה הממוצעת של אשראי לציבור, נטו

(1) מחושב על בסיס שנתי.

(2) השיעור בגין הלוואות לדיוור הינו זניח.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 30 בספטמבר 2022

סיכון אשראי לאנשים פרטיים (ללא הלוואות לדיור⁽¹⁾)

מגזר משקי הבית הינו מנוע צמיחה מרכזי ומהווה חלק משמעותי מהתוכנית האסטרטגית של הבנק לשנים 2021-2025. מגזר הלקוחות הפרטיים מאופיין ברמת פיזור גבוהה - הן בכמות הלקוחות והן באזור הגיאוגרפי. מרבית הלקוחות במגזר זה הינם שכירים, בעלי חשבון יחיד או משק בית משותף. מיתון בפעילות הריאלית מהווה גורם סיכון עיקרי בפעילות משקי הבית ועלייה בשיעור האבטלה עלולה להגדיל את היקף הלקוחות שייקלעו לקשיים.

מדיניות האשראי ונהלי העבודה לעניין מתן אשראי, לרבות ללקוחות פרטיים, כוללים הנחיות וקווים מנחים לעניין חיתום אשראי והתאמתו לצרכי הלקוח וליכולת ההחזר שלו: בחינת מטרת האשראי, שיעור המימון המבוקש, תקופת ההלוואה, ניתוח כושר החזר ומקורות החזר של הלקוח ביחס לכלל חביונותיו. זאת, תוך בחינת פרמטרים כלכליים שונים של הלקוח ובהתבסס בין השאר על הכנסה קבועה⁽²⁾ של הלקוח, פאסיבה משועבדת או פנויה, היכרות וניסיון העבודה המצטבר עמו. בנוסף, קיימים נהלים, תהליכי עבודה ייעודיים ובקורות לעניין הצעה יזומה של אשראי צרכני ללקוחות פרטיים, זאת בהתאם להנחיות בנק ישראל.

לעניין אשראי ללקוחות פרטיים, מדיניות הבנק הינה בהתאם להוראת הפיקוח על הבנקים בנושא "ניהול אשראי צרכני" (נב"ת 311A).

הבנק עוקב באופן רציף אחרי רמת הסיכון בתיק האשראי לפרטיים, בין השאר באמצעות מודל פנימי לדירוג אשראי ללקוחות פרטיים, וכן, באמצעות מעקב, ניטור וניתוח רציף של ההוצאות בגין הפסדי אשראי, וכן באמצעות ביצוע מבחני קיצון מגוונים ובהם מבחני קיצון בהתאם להנחיות בנק ישראל, הכוללים תרחישים כגון מיתון במשק, גידול משמעותי בשיעורי האבטלה ועלייה ברמת הריבית. קיים ניטור מוגבר בחודשים האחרונים על תיק האשראי הקמעונאי לאור התפתחויות במצב המאקרו-כלכלי, בדגש על העלייה בשיעורי הריבית והאינפלציה. לפרטים בדבר ניהול סיכון האשראי בעקבות משבר הקורונה, ראה פרק סיכון אשראי ופרק הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי.

להלן פרטים על סיכון אשראי לאנשים פרטיים - יתרות ומאפייני סיכון שונים (במיליוני שקלים חדשים):

ליום 30 בספטמבר		ליום 31 בדצמבר		
2022	2021	2021	2021	
חובות				
2,004	2,039	1,976		יתרות עובר ושב
4,917	4,308	4,653		יתרות מנוצלות בכרטיסי אשראי
2,399	2,146	2,133		הלוואות לרכב - ריבית משתנה
2,087	2,663	2,823		הלוואות לרכב - ריבית קבועה
13,640	12,693	13,063		הלוואות ואשראי אחר - ריבית משתנה
959	265	194		הלוואות ואשראי אחר - ריבית קבועה
26,006	24,114	24,842		סך הכל חובות (אשראי מאזני)
מסגרות לא מנוצלות, ערביות והתחייבויות אחרות				
5,274	5,053	5,134		מסגרות עובר ושב לא מנוצלות
8,689	8,363	8,331		מסגרות כרטיסי אשראי לא מנוצלות
301	241	253		ערביות
36	44	57		התחייבויות אחרות
14,300	13,701	13,775		סך הכל מסגרות לא מנוצלות, ערביות והתחייבויות אחרות (אשראי חוץ מאזני)
40,306	37,815	38,617		סך הכל סיכון האשראי לאנשים פרטיים
מזה:				
486	364	380		הלוואות בולט/בלון ⁽³⁾
תיק נכסים פיננסיים ובטוחות אחרות כנגד סיכון האשראי⁽⁴⁾				
תיק נכסים פיננסיים:				
4,451	3,761	3,998		פקדונות
304	251	271		ניירות ערך
220	280	257		נכסים כספיים אחרים
2,777	3,553	3,484		בטוחות אחרות ⁽⁵⁾
7,752	7,845	8,010		סך הכל תיק נכסים פיננסיים ובטוחות אחרות כנגד סיכון האשראי

(1) כהגדרתם בהוראות ניהול בנקאי תקין מספר 451.

(2) לצורך מדידת ההכנסה הקבועה בחשבון הלקוח, משתמש הבנק בנתוני "מחזור זכות" בחשבון הכוללים בין השאר משכורות וקצבאות קבועות.

(3) הלוואות בהן ניתן גרייס על הקרן לתקופה של מעל שנה.

(4) הסכומים המוצגים הינם תיק הנכסים הפיננסיים ובטוחות אחרות עד לגובה חובות הלקוח, בלבד.

(5) הביטוחות הינם לאחר מקדם בטחון בהתאם למקדמי הבנק הנלקחים בחשבון בעת מתן האשראי.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 בספטמבר 2022

להלן פילוח לפי גודל חבות הלווה⁽⁴⁾:

ליום 31 בדצמבר 2021		ליום 30 בספטמבר 2021		ליום 30 בספטמבר 2022		תקרת אשראי וסיכון אשראי (באלפי שקלים חדשים)	
סיכון אשראי כולל	מספר לווים	סיכון אשראי כולל	מספר לווים	סיכון אשראי כולל	מספר לווים		
1,675	353,214	1,965	352,427	885	369,945	עד 10	
1,686	111,402	1,690	110,056	1,655	112,470	עד 20	מעל 10
4,303	147,002	4,245	143,433	4,364	150,025	עד 40	מעל 20
8,928	154,397	8,720	151,113	9,137	159,990	עד 80	מעל 40
10,573	97,395	10,355	95,614	10,994	101,918	עד 150	מעל 80
9,345	44,683	8,933	43,789	10,439	50,766	עד 300	מעל 150
2,107	4,361	1,907	4,252	2,832	6,589		מעל 300
38,617	912,454	37,815	900,684	40,306	951,703		סך הכל

(1) מספר הלווים הינו לפי סך סיכון האשראי המאזני והחוזן מאזני.

להלן התפלגות אשראי מאזני לפי גובה ההכנסה הקבועה⁽⁴⁾ בחשבון:

ליום 31 בדצמבר 2021		ליום 30 בספטמבר 2021		ליום 30 בספטמבר 2022		גובה הכנסה	
ב-%	במיליוני ש"ח	ב-%	במיליוני ש"ח	ב-%	במיליוני ש"ח		
23.8	5,913	23.3	5,630	23.7	6,164	חשבונות ללא הכנסה קבועה לחשבון ⁽²⁾	
17.9	4,459	17.0	4,111	15.7	4,073	נמוכה מ-10 אלפי ש"ח	
						הגבוהה מ-10 אלפי ש"ח ונמוכה מ-20 אלפי ש"ח	
30.7	7,620	31.5	7,585	31.0	8,065	בגובה 20 אלפי ש"ח ומעלה	
27.6	6,850	28.2	6,788	29.6	7,704		
100	24,842	100	24,114	100	26,006		סך הכל

(1) לצורך מדידת ההכנסה הקבועה בחשבון הלקוח, משתמש הבנק בנתוני "מחזור זכות" בחשבון הכוללים בין השאר משכורות וקצבאות קבועות.
(2) בעיקר בגין אשראי שהועמד במסגרת תיק המחאות תיקי רכב ואשראי שניתן באגוד לסינג. בשל אופי ניהול החשבון ההכנסה אינה באה לידי ביטוי בחשבון העו"ש.

להלן התפלגות אשראי מאזני לפי התקופה הנותרת לפירעון⁽⁴⁾:

ליום 31 בדצמבר 2021		ליום 30 בספטמבר 2021		ליום 30 בספטמבר 2022		תקופה לפירעון	
ב-%	במיליוני ש"ח	ב-%	במיליוני ש"ח	ב-%	במיליוני ש"ח		
20.3	3,696	20	3,548	22	4,204	עד שנה	
32.8	5,970	31.6	5,620	31.6	6,034	מעל שנה ועד 3 שנים	
24.1	4,387	25	4,435	23.5	4,486	מעל 3 שנים ועד 5 שנים	
11.6	2,118	12	2,128	10.5	2,012	מעל 5 שנים ועד 7 שנים	
11.2	2,042	11.4	2,036	12.4	2,349	מעל 7 שנים ⁽²⁾	
100	18,213	100	17,767	100	19,085		סך הכל

(1) ללא עו"ש וקרטיסי אשראי.

(2) בעיקר הלוואות לשכירים עובדי מדינה, בהן החזר הלוואה מנכה באופן ישיר מהשכר של הלקוח ורמת הסיכון בהן נמוכה באופן משמעותי מהלוואות דומות לאותה תקופה.

להלן פרטים על סיכון אשראי בעייתי לאנשים פרטיים לפני הפרשה להפסדי אשראי (במיליוני שקלים חדשים):

ליום 31 בדצמבר 2021			ליום 30 בספטמבר 2021			ליום 30 בספטמבר 2022			יתרת סיכון אשראי בעייתי שיעור סיכון אשראי בעייתי ⁽²⁾
סיכון אשראי ⁽¹⁾			סיכון אשראי ⁽¹⁾			סיכון אשראי ⁽¹⁾			
כולל	חוזן מאזני	מאזני	כולל	חוזן מאזני	מאזני	כולל	חוזן מאזני	מאזני	
200	7	193	188	2	186	232	11	221	
0.52%	0.05%	0.78%	0.50%	0.01%	0.77%	0.58%	0.08%	0.85%	

(1) אשראי מאזני וחוזן מאזני לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת בטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה וקבוצת לווים.

(2) היחס בין סיכון האשראי הבעייתי לסך סיכון האשראי לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 30 בספטמבר 2022

להלן שיעור ההוצאות בגין הפסדי אשראי לאנשים פרטיים (במונחים שנתיים):

שנת 2021	תשעה חודשים	
	2021	2022
(0.22%)	(0.19%)	0.28%

שיעור ההוצאות בגין הפסדי אשראי מסך אשראי לציבור לאנשים פרטיים

נתוני סיכון אשראי לאנשים פרטיים מראים כי :

- סך החובות לאנשים פרטיים (אשראי מאזני) גדלו בשיעור של 7.9% ושל 4.7% לעומת 30 בספטמבר 2021 ו-31 בדצמבר 2021, בהתאמה.
- להלן התפתחות החובות ליום 30 בספטמבר 2022:
 - חשבונות עובר ושב - 7.7%
 - כרטיסי אשראי - 18.9%
 - הלוואות לרכב - 17.3%
 - הלוואות ואשראי אחר - 56.1%
- כנגד 29.8% מסך כל החובות (אשראי מאזני) ליום 30 בספטמבר 2022, קיימים נכסים פיננסיים ובטוחות אחרות, בחשבון הלקוח (לעומת שיעור של 32.5% ליום 30 בספטמבר 2021 ושל 32.3% ליום 31 בדצמבר 2021).

סיכון אשראי בענף המשק בינוי ונדל"ן בישראל

פעילות האשראי בענף זה מהווה רכיב משמעותי בפעילות האשראי של החטיבה העסקית. במימון ענף הבינוי והנדל"ן נעשה שימוש בכלי ניתוח ומעקב ספציפיים המסייעים לבנק בתהליך קבלת ההחלטות למתן ליווי פיננסי לפרויקטים השונים. מימון בינוי נעשה תוך התמקדות בעיקר בענף הבינוי למגורים באזורי הביקוש במרכז הארץ. כמו כן, מתבצעת הקצאה מבוקרת של המימון בין אזורים גיאוגרפיים, גם בהתאם לביקושים הרלבנטיים. במתן אשראי לבינוי מתמקד הבנק בשיטת הליווי הפיננסי (ליווי סגור). יישום השיטה מיועד להקטין את החשיפה לסיכונים במתן האשראי, שכן היא מעגנת מעקב שוטף וצמוד על הפרויקטים הממומנים, הן לפני העמדת האשראי, והן במהלך ליווי הפרויקט, תוך ניתוק הפרויקט הממומן מהסיכונים העסקיים הטמונים בפעילויות האחרות של היזם-הלווה. הבנק נעזר במפקחי בינוי חיצוניים, ומסתמך בין היתר, על שיעבוד המקרקעין נשוא הפרויקט, כביטחון לאשראי. מתן האשראי במסגרת הליווי הפיננסי מבוצע רק במרכזי העסקים ובסניפים בעלי התמקצעות בנושא, ובפיקוח של סקטור הנדל"ן והבינוי. כמו כן, קבע הבנק מדיניות וכללים למימון עסקאות נדל"ן מסוגים אחרים כגון מימון נדל"ן מניב, קבוצות רכישה, פינוי בינוי, תמ"א 38 ועוד. בנוסף, על מנת למזער את הסיכון, הבנק מבטח את תיק ערבויות וחלק מערבויות הביצוע בפרויקטים המלווים אצל מבטחי משנה בחוץ לארץ.

עם ההתאוששות ממשבר הקורונה ועל רקע עודף הביקוש לדירות בישראל ושיעורי הריבית הנמוכים, נרשמו שיאים בענף כשבשנה האחרונה מחירי הדירות עלו בשיעור של 19%, מדד תשומות הבינוי עלה בשיעור של 6.0% (מתחילת השנה ב-4.9%), היקף יחידות הדיור החדשות שנמכרו בשוק בחודשים יוני עד אוגוסט 2022 בניכוי עונתיות היה נמוך בכ-24% לעומת שלושת החודשים הקודמים ובחינת נתוני המגמה מראה כי מחודש אוגוסט 2021 נצפתה ירידה במכירות בקצב של 4% לחודש. לאחר שמחודש אפריל 2020 עד יולי 2021 נצפתה עלייה בקצב של 2.3% בחודש. שינוי המגמה במכירות הינו על רקע עליית שעורי הריבית (החל מאפריל 2022 ועד אוקטובר הועלתה ריבית בנק ישראל ב-2.65 נקודות האחוז) וקישור שיעור רכישת הדירות על ידי משקיעים בשל עליית מס הרכישה. בתחום התחלות הבינוי בחודשים יולי 2022 ועד יוני 2022 הוחלל בבניית כ-72.5 אלף יחידות דיור, עליה של 24% לעומת התקופה המקבילה אשתקד. בגמר הבינוי למגורים נרשמה עליה של כ-6%, והם עמדו על כ-50 אלף יחידות דיור. במהלך חודש יוני 2022 אושרה בכנסת חלופה לתכנית תמ"א 38, שתפעל במקביל להארכת התוכנית הישנה שהוארכה עד לחודש אוקטובר 2023. החלופה מאפשרת קידום תוכניות להתחדשות עירונית פרטנית במספר מסלולים. בנוסף, אושר תיקון 9 לחוק המכר הקובע מגבלה על גובה ההצמדה לדירה חדשה שיכול המוכר לבקש וכן מסדיר את גובה הפיצוי במקרה של איחור במסירה. כמו כן, על רקע אי היציבות הפוליטית וההמתנה לתוצאות הבחירות והרכבת הממשלה החדשה יתכנו עיכובים ביישום של התוכניות הקיימות שכבר פורסמו ועצירה של קידום תוכניות חדשות.

גם בתחום הנדל"ן המניב נרשמו גידולים בביקושים ועליית מחירים שמלווה בשיעורי תפוסה גבוהים, במיוחד באזור תל אביב, כשההתמודדות עם השלכות מגיפת הקורונה האיצה תהליכי עבודה מרחוק ושילוב עבודה במשרד (מודל היברידי), העתידים להישאר גם בטווח הרחוק. על רקע זה, ועל רקע כניסת חברות רבות לזירת המסחר המקוון, האצת מגמת הרכישות במרשתת והגידול בצריכה הפרטית, זוכים מתחמים לוגיסטיים לגידול בביקושים. פעילות מימון עסקאות הנדל"ן בבנק מנוהלת על פי מדיניות וכללים ברורים, שנקבעו במדיניות האשראי ביחס לאפיקי פעילות שונים, כגון מימון קרקעות, בינוי למגורים, נדל"ן מניב, קבוצות רכישה, פינוי בינוי, תמ"א 38 ועוד. הצמיחה בפעילות, גם על רקע התחרות הגוברת, מבוצעת תוך שמירת הליכי חיתום נאותים ומרווחי אשראי הולמים המשקפים את הסיכון. רמת הסיכון בענף מובאת בחשבון גם במסגרת התהליך הרבעוני לבחינת שיעורי ההפרשה הקבוצתית.

הבנק מנטר באופן שוטף את תיק האשראי וכן את האשראי החדש שהועמד על פי אמות מידה שנקבעו במדיניות הבנק.

בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2022 פעל הבנק להרחבת פעילות האשראי בענף הבינוי והנדל"ן, זאת כחלק ממגמה של גידול בביקושים בענף, המתבטא, בין השאר, בעליית מחירים ובגידול בהיקף העסקאות. בהתאם, גדלה חשיפת האשראי הכוללת בענפי הבינוי והנדל"ן בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2022 בשיעור של 10.4%

חלקו של ענף בינוי ונדל"ן בישראל מסך סיכון האשראי לציבור בבנק ליום 30 בספטמבר 2022 כמוצג להלן (סיכון אשראי לפי ענפי משק), הינו 15.0% יצוין כי, בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 315, שיעור החבות של ענף משק בינוי ונדל"ן (לצורך חישוב ריכוזיות ענפית) הינו 11.7% (שיעור זה אינו כולל התחייבויות, לרבות מותנות למתן אשראי או להוצאת ערבות וכן סכומי ערבויות חוק מרכז בגינת רכש הבנק פוליטית ביטוח). הבנק בוחן מידי רבעון את חישוב ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי בענף זה ומבצע התאמה להפרשה, על מנת להביא בחשבון, בין היתר, את צמיחת תיק האשראי ואת תנאי החיתום.

לפרטים בדבר הוספת הלוואות המיועדות לרכישת קרקע למטרות פיתוח או בינוי בשיעור העולה על 80% משווי הנכס הנרכש (LTV), לרשימת החובות המשוקללים לסיכון ב-150%, ראה ביאור 9 לדוחות הכספיים.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 30 בספטמבר 2022

להלן פרטים על סיכון אשראי בענף משק בינוי ונדל"ן בישראל לפי סוג ביטחון הנדל"ן (במיליוני שקלים חדשים) :

30 בספטמבר 2022							
סיכון אשראי לציבור ⁽¹⁾							
יתרת הפרשה להפסדי אשראי		סיכון אשראי כולל בעייתי			סיכון אשראי		
סיכון	סיכון	בעייתי אחר ⁽⁴⁾	לא צובר	כולל	חוף מאזני ⁽³⁾	מאזני ⁽²⁾	
אשראי	אשראי				מסגרות ערבויות לרוכשי דירות ⁽⁵⁾		
חוף מאזני	מאזני				והתחייבויות אחרות		
36	100	348	39	35,384	11,177	6,308	17,899
5	108	38	124	11,959	2,559	167	9,233
41	208	386	163	47,343	13,736	6,475	27,132
37	134	111	128	10,735	5,160	161	5,414
78	342	497	291	58,078	18,896	6,636	32,546
37	87	350	12	34,668	10,426	6,454	17,788

בביטחון נדל"ן:
 לדירור למסחר ולתעשייה
סך הכל בביטחון נדל"ן
 שאינו בביטחון נדל"ן
סך כל ענף משק בינוי ונדל"ן בישראל
 מזה: מיועד לליווי פרויקטים

30 בספטמבר 2021							
סיכון אשראי לציבור ⁽¹⁾							
יתרת הפרשה להפסדי אשראי		סיכון אשראי כולל בעייתי			סיכון אשראי		
סיכון	סיכון	בעייתי אחר ⁽⁴⁾	לא צובר ⁽⁶⁾	כולל	חוף מאזני ⁽³⁾	מאזני ⁽²⁾	
אשראי	אשראי				מסגרות ערבויות לרוכשי דירות ⁽⁵⁾		
חוף מאזני	מאזני				והתחייבויות אחרות		
48	87	40	104	31,273	14,167	5,102	12,004
3	77	48	131	9,281	1,858	90	7,333
51	164	88	235	40,554	16,025	5,192	19,337
42	44	90	118	9,341	4,514	223	4,604
93	208	178	353	49,895	20,539	5,415	23,941
50	86	33	57	28,249	13,314	4,508	10,427

בביטחון נדל"ן:
 לדירור למסחר ולתעשייה
סך הכל בביטחון נדל"ן
 שאינו בביטחון נדל"ן
סך כל ענף משק בינוי ונדל"ן בישראל
 מזה: מיועד לליווי פרויקטים

31 בדצמבר 2021							
סיכון אשראי לציבור ⁽¹⁾							
יתרת הפרשה להפסדי אשראי		סיכון אשראי כולל בעייתי			סיכון אשראי		
סיכון	סיכון	בעייתי אחר ⁽⁴⁾	לא צובר	כולל	חוף מאזני ⁽³⁾	מאזני ⁽²⁾	
אשראי	אשראי				מסגרות ערבויות לרוכשי דירות ⁽⁵⁾		
חוף מאזני	מאזני				והתחייבויות אחרות		
57	105	87	69	32,697	13,708	5,517	13,472
7	54	49	90	9,496	2,150	83	7,263
64	159	136	159	42,193	15,858	5,600	20,735
33	52	99	122	10,064	4,193	219	5,652
97	211	235	281	52,257	20,051	5,819	26,387
59	122	72	39	30,685	12,348	5,549	12,788

בביטחון נדל"ן:
 לדירור למסחר ולתעשייה
סך הכל בביטחון נדל"ן
 שאינו בביטחון נדל"ן
סך כל ענף משק בינוי ונדל"ן בישראל
 מזה: מיועד לליווי פרויקטים

- (1) סיכון אשראי מאזני וחוף מאזני, סיכון אשראי בעייתי ואשראי לציבור - פגום מוצגים לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת הביטחונות המותרים לצורך חבות של לווה.
- (2) אשראי לציבור, השקעות באגרות חוב של הציבור, חובות אחרים של הציבור ונכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים כנגד הציבור.
- (3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוף מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.
- (4) סיכון אשראי מאזני וחוף מאזני בגין הציבור שהינו נחות או בהשגחה מיוחדת.
- (5) סיכון אשראי חוף מאזני הנובע מערבויות חוק מטר, המגובות ברובן בביטוח שנרכש ממבטחי משנה בינלאומיים.
- (6) סוג מחדש בהתאם למתכונת הגילוי החדשה על חובות שאינם צוברים חלף הגילוי על חובות פגומים.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 30 בספטמבר 2022

סיכון אשראי לפי ענפי משק
ליום 30 בספטמבר 2022

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾										חובות ⁽²⁾ וסיכון אשראי חוץ מאזני (למעט נגזרים) ⁽³⁾					הפסדי אשראי ⁽⁴⁾		
מזה:																	
אשראי										סך					הוצאות		
תקין										הכל					בגין הפסדי		
שאינו										בעייתי ⁽⁵⁾					חשבונאיות		
בדירוג										חובות ⁽²⁾					מחיקות		
ביצוע										בעייתי ⁽⁵⁾					נטו		
אשראי ⁽⁴⁾										הכל					אשראי		
סך הכל										סך הכל					אשראי		
פעילות לווים בישראל																	
ציבור - מסחרי																	
חקלאות, ייעור ודיג										1,202		6		1		21	
כרייה וחציבה										992		3		-		8	
תעשייה וחרושת										15,406		9,934		(86)		308	
מזה: יהלומים										1,821		1,270		(2)		36	
בינוי ונדל"ן - בינוי ⁽⁶⁾										49,892		25,006		103		(21)	
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן										8,186		6,967		6		96	
אספקת חשמל ומים										9,030		4,921		29		75	
מסחר										15,250		11,713		(3)		274	
בתי מלון שירותי הארחה ואוכל										2,057		1,596		18		93	
תחבורה ואחסנה										2,633		2,033		(5)		87	
מידע ותקשורת										2,437		1,529		17		38	
שירותים פיננסיים										19,434		10,385		27		52	
שירותים עסקיים אחרים										6,905		4,720		47		180	
שירותים ציבוריים וקהילתיים										3,575		2,889		20		66	
סך הכל מסחרי										137,006		82,962		182		1,622	
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור										207,661		193,616		88		862	
אנשים פרטיים - אחר										40,314		26,006		53		458	
סך הכל ציבור - פעילות בישראל										384,981		302,584		323		2,942	
בנקים בישראל										2,830		730		-		-	
ממשלת ישראל										10,914		6		-		-	
סך הכל פעילות בישראל										390,942		303,320		323		2,942	
פעילות לווים בחוץ לארץ																	
סך הכל ציבור - פעילות בחוץ לארץ										6,694		4,324		18		48	
בנקים בחוץ לארץ										11,014		10,720		-		-	
ממשלות בחוץ לארץ										1,651		333		1		1	
סך הכל פעילות בחוץ לארץ										19,359		15,377		18		49	
סך הכל										418,084		318,697		341		2,991	

(1) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים (במיליוני שקלים חדשים) כולל: חובות⁽²⁾ - 318,697, אגרות חוב - 13,703, ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר - 914, סיכון אשראי (מאזני וחוץ מאזני) בגין מכשירים נגזרים - 6,252 וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות של לווה - 78,518.

(2) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט איגרות חוב וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

(3) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף התחייבויות אחרות).

(4) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.

(5) סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני לא צובר, נחות או בהשגחה מיוחדת.

(6) כולל סיכון אשראי מאזני בסך של 1,227 מיליוני שקלים חדשים וסיכון אשראי חוץ מאזני בסך של 1,762 מיליוני שקלים חדשים שהועמדו לקבוצות רכישה מסוימות הנמצאות בהליכי בנייה, וכולל סיכון אשראי חוץ מאזני סך של 6,204 מיליוני שקלים חדשים בגינו נרכש ביטוח לתיק ערבויות חוק מכר ממבטחי משנה בינלאומיים.

(7) סוג מחדש בהתאם למתכונת הגילוי החדשה על חובות שאינם צוברים חלק הגילוי על חובות פגומים.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 בספטמבר 2022

סיכון אשראי לפי ענפי משק - המשך

ליום 30 בספטמבר 2021

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

		חובות ⁽²⁾ וסיכון אשראי חוץ מאזני (למעט נגזרים) ⁽³⁾					סיכון אשראי כולל ⁽⁴⁾				
		הפסדי אשראי ⁽³⁾					מזה:				
יתרת הפרשה להפסדי אשראי	מחיקות חשבונאיות נטו	הוצאות בגין הפסדי אשראי	לא צובר ⁽⁷⁾	בעייתי ⁽⁵⁾	חובות ⁽²⁾	סך הכל	בעייתי ⁽⁵⁾	דירוג ביצוע אשראי	דירוג ביצוע אשראי ⁽⁴⁾	סך הכל	
פעילות לווים בישראל											
ציבור - מסחרי											
11	-	-	7	16	937	1,205	16	16	1,173	1,205	חקלאות, ייעור ודיג
4	(1)	(7)	-	-	158	668	-	-	778	778	כרייה וחציבה
195	(17)	1	311	461	7,538	12,262	461	239	11,715	12,415	תעשייה וחרושת
23	2	1	150	1,080	1,524	1,524	150	45	1,329	1,524	מזה: יהלומים
266	(11)	(3)	252	385	17,314	42,265	385	1,259	40,689	42,333	בינוי ונדל"ן - בינוי ⁽⁶⁾
35	-	(10)	101	146	6,398	7,390	146	543	6,873	7,562	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
38	-	6	21	34	3,723	6,345	34	39	6,500	6,573	אספקת חשמל ומים
213	24	(19)	157	322	10,441	14,531	322	507	13,853	14,682	מסחר
57	4	(43)	56	142	1,640	2,109	142	137	1,830	2,109	בתי מלון שירותי הארחה ואוכל
105	5	22	180	221	1,869	2,850	221	166	2,492	2,879	תחבורה ואחסנה
33	3	(5)	17	72	1,122	1,728	72	28	1,686	1,786	מידע ותקשורת
117	(20)	(56)	8	45	7,063	14,408	45	4	17,396	17,445	שירותים פיננסיים
109	8	(3)	121	178	4,122	6,104	178	180	5,754	6,112	שירותים עסקיים אחרים
22	-	(10)	18	29	2,531	3,322	29	347	2,954	3,330	שירותים ציבוריים וקהילתיים
1,205	(5)	(127)	1,249	2,051	64,856	115,187	2,051	3,465	113,693	119,209	סך הכל מסחרי
847	3	(92)	-	1,395	169,729	184,313	1,395	735	182,183	184,313	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
274	40	(34)	52	188	24,114	37,815	188	301	37,414	37,903	אנשים פרטיים - אחר
2,326	38	(253)	1,301	3,634	258,699	337,315	3,634	4,501	333,290	341,425	סך הכל ציבור - פעילות בישראל
-	-	-	-	-	1,187	1,430	-	-	2,431	2,431	בנקים בישראל
-	-	-	-	-	69	69	-	-	11,798	11,798	ממשלת ישראל
2,326	38	(253)	1,301	3,634	259,955	338,814	3,634	4,501	347,519	355,654	סך הכל פעילות בישראל
פעילות לווים בחוץ לארץ											
סך הכל ציבור - פעילות בחוץ לארץ											
45	30	(9)	21	57	3,206	5,505	57	67	5,806	5,931	לארץ
1	-	(1)	-	-	5,758	5,783	-	-	7,339	7,339	בנקים בחוץ לארץ
-	-	-	1	1	410	410	1	-	1,350	1,351	ממשלות בחוץ לארץ
46	30	(10)	22	58	9,374	11,698	58	67	14,495	14,621	סך הכל פעילות בחוץ לארץ
2,372	68	(263)	1,323	3,692	269,329	350,512	3,692	4,568	362,014	370,275	סך הכל

- (1) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים (במיליוני שקלים חדשים) כולל: חובות⁽²⁾ - 269,329, אגרות חוב - 14,085, נירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר - 383, נכסים בגין מכשירים נגזרים - 2,769 וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות של לווה - 83,709.
- (2) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט איגרות חוב ונירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.
- (3) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף התחייבויות אחרות).
- (4) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.
- (5) סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני לא צובר, נחות או בהשגחה מיוחדת.
- (6) כולל סיכון אשראי מאזני בסך של 1,974 מיליוני שקלים חדשים וסיכון אשראי חוץ מאזני בסך של 2,142 מיליוני שקלים חדשים שהועמדו לקבוצות רכישה מסוימות הנמצאות בהליכי בנייה, וכולל סיכון אשראי חוץ מאזני סך של 5,451 מיליוני שקלים חדשים בגינו נרכש ביטוח לתיק ערבויות חוק מכר ממבטחי משנה בינלאומיים.
- (7) סוג מחדש בהתאם למתכונת הגילוי החדשה על חובות שאינם צוברים חלף הגילוי על חובות פגומים.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 30 בספטמבר 2022

סיכון אשראי לפי ענפי משק - המשך

ב

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

		חובות ⁽²⁾ וסיכון אשראי חוץ מאזני (למעט נגזרים) ⁽³⁾						סיכון אשראי כולל ⁽⁴⁾			
		הפסדי אשראי ⁽⁴⁾						מזה:			
יתרת הפרשה להפסדי אשראי	מחיקות חשבונאיות נטו	הוצאות בגין הפסדי אשראי	לא צובר ⁽⁷⁾	בעייתיות ⁽⁵⁾	חובות ⁽²⁾	סך הכל	בעייתיות ⁽⁵⁾	אשראי בדירוג ביצוע אשראי	דירוג ביצוע אשראי ⁽⁴⁾	סך הכל	
פעילות לווים בישראל											
ציבור - מסחרי											
9	1	(1)	8	16	939	1,203	16	8	1,179	1,203	חקלאות, ייעור ודיג
4	-	(6)	-	-	158	651	-	-	750	750	כרייה וחציבה
188	37	14	294	465	7,689	13,116	465	298	12,517	13,280	תעשייה וחרושת
27	4	8	-	139	1,031	1,552	139	23	1,390	1,552	מזה: יהלומים
265	(1)	43	197	403	19,881	44,603	403	1,004	43,288	44,695	בינוי ונדל"ן - בינוי ⁽⁶⁾
											בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
43	1	(16)	84	113	6,228	7,360	113	178	7,271	7,562	אספקת חשמל ומים
35	(4)	11	1	13	4,655	7,427	13	36	7,637	7,686	מסחר
231	19	(42)	229	356	10,531	13,993	356	380	13,410	14,146	בתי מלון שירותי הארחה ואוכל
55	8	(44)	72	167	1,577	2,082	167	142	1,773	2,082	תחבורה ואחסנה
99	10	21	173	214	1,992	2,858	214	140	2,523	2,877	מידע ותקשורת
35	(2)	(2)	16	93	1,481	1,807	93	27	1,744	1,864	שירותים פיננסיים
129	(20)	(35)	7	42	8,143	13,165	42	28	16,387	16,457	שירותים עסקיים אחרים
102	(8)	(12)	114	173	4,229	6,192	173	213	5,825	6,211	שירותים ציבוריים וקהילתיים
21	(2)	(13)	19	36	2,582	3,343	36	351	2,963	3,350	
1,216	39	(82)	1,214	2,091	69,785	117,800	2,091	2,805	117,267	122,163	סך הכל מסחרי
אנשים פרטיים - הלוואות לדיוור											
803	7	(133)	-	1,300	175,599	195,368	1,300	883	193,185	195,368	
254	45	(55)	56	200	24,842	38,617	200	306	38,201	38,707	אנשים פרטיים - אחר
2,273	91	(270)	1,270	3,591	270,226	351,785	3,591	3,994	348,653	356,238	סך הכל ציבור - פעילות בישראל
-	-	-	-	-	2,333	2,588	-	-	3,690	3,690	בנקים בישראל
-	-	-	-	-	74	74	-	-	11,827	11,827	ממשלת ישראל
2,273	91	(270)	1,270	3,591	272,633	354,447	3,591	3,994	364,170	371,755	סך הכל פעילות בישראל
פעילות לווים בחוץ לארץ											
סך הכל ציבור - פעילות בחוץ לארץ											
41	37	(7)	6	59	3,305	5,431	59	373	5,437	5,869	בנקים בחוץ לארץ
1	-	(1)	-	-	7,260	7,286	-	-	9,081	9,081	ממשלות בחוץ לארץ
-	-	-	1	1	403	403	1	-	2,437	2,438	ממשלות בחוץ לארץ
42	37	(8)	7	60	10,968	13,120	60	373	16,955	17,388	סך הכל פעילות בחוץ לארץ
2,315	128	(278)	1,277	3,651	283,601	367,567	3,651	4,367	381,125	389,143	סך הכל

- (1) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים (במיליוני שקלים חדשים) כולל: חובות⁽²⁾ - 283,601, אגרות חוב - 14,307 נירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר - 1,332, נכסים בגין מכשירים נגזרים - 3,652 וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות של לווה - 86,251.
- (2) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אגרות חוב וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.
- (3) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף התחייבויות אחרות).
- (4) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.
- (5) סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני לא צובר, נחות או בהשגחה מיוחדת.
- (6) כולל סיכון אשראי מאזני בסך של 1,699 מיליוני שקלים חדשים וסיכון אשראי חוץ מאזני בסך של 2,096 מיליוני שקלים חדשים שהועמדו לקבוצות רכישה מסוימות הנמצאות בהליכי בנייה, וכולל סיכון אשראי חוץ מאזני בסך של 5,699 מיליוני שקלים חדשים בגינו נרכש ביטוח לתיק ערבויות חוק מכר וערבויות ביצוע בנוסח חוק מכר ממבטחי משנה בינלאומיים.
- (7) סווג מחדש בהתאם למתכונת הגילוי החדשה על חובות שאינם צוברים חלף הגילוי על חובות פגומים.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 בספטמבר 2022

חשיפה למדינות זרות⁽⁴⁾

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

המדינה	30 בספטמבר 2022 ⁽²⁾			30 בספטמבר 2021 ⁽³⁾			31 בדצמבר 2021 ⁽³⁾		
	חשיפה			חשיפה			חשיפה		
	מאזנית ⁽³⁾	מאזנית ⁽⁴⁾ ⁽⁵⁾	סך הכל	מאזנית ⁽⁴⁾ ⁽⁵⁾	מאזנית ⁽³⁾	סך הכל	מאזנית ⁽³⁾	מאזנית ⁽⁴⁾ ⁽⁵⁾	סך הכל
ארצות הברית	14,389	1,627	16,016	8,997	837	9,834	11,809	742	12,551
ברבדוס ⁽⁷⁾	5,931	-	5,931	-	-	-	-	-	-
בריטניה ⁽⁸⁾	-	-	-	-	-	-	3,156	1,086	4,242
אחרות	6,861	7,347	14,208	6,846	7,517	14,363	7,060	7,573	14,633
סך הכל החשיפות למדינות זרות	27,181	8,974	36,155	15,843	8,354	24,197	18,869	8,315	27,184
מזה: סך החשיפות למדינות יוון, פורטוגל, ספרד, איטליה	54	6	60	39	7	46	49	6	55
מזה: סך חשיפות למדינות LDC	629	58	687	575	45	620	548	54	602
מזה: סך כל החשיפות למדינות עם בעיות נזילות ⁽⁹⁾	-	-	-	-	-	-	-	-	-

- (1) על בסיס סיכון סופי, לאחר השפעת ערבויות, בטחונות נזילים ונגזרי אשראי.
- (2) כולל סיכון אשראי מאזני וחובות מאזני בגין מכשירים נגזרים אשר מוצג לאחר הפחתת סיכון אשראי, בהתאם לעדכון הוראות הדיווח לציבור בחוזר מיום 24 ביולי 2022, בעקבות פרסום חוזה A.203.
- (3) סוג מחדש
- (4) סיכון אשראי מאזני וחובות מאזני, מוצגים לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי, ולפני השפעת ביטחונות המותרים לינייני לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.
- (5) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חובות מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין 313.
- (6) יתרת החשיפה החובות מאזנית כוללת סך של 6,239 מיליוני שקלים חדשים אשר עיקרו בגין רכישת ביטוח ממבטחי משנה בינלאומיים לתיק ערבויות חוק מכר של לווים בענף הנדל"ן בישראל. (ליום 30 בספטמבר 2021 - 5,537 מיליוני שקלים חדשים, ליום 31 בדצמבר 2021 - 5,777 מיליוני שקלים חדשים).
- (7) החשיפה הינה בגין פוליסות ביטוח המגבות תיקי משכנתאות בישראל, חברת הביטוח הרשומה בברבדוס הינה חברת בת של קבוצת ביטוח בינלאומית המאוגדת בקנדה.
- (8) ליום 30 בספטמבר 2022 ו-30 בספטמבר 2021, שיעור החשיפה לבריטניה אינו עולה על סך הדיווח שנקבע בהוראות הדיווח לציבור. החשיפה בגינה בתקופות אלה מוצגת בניתר מדינות אחרות.
- (9) ליום 30 בספטמבר 2022, 30 בספטמבר 2021 ו-31 בדצמבר 2021, אין לבנק חשיפה למדינות זרות עם בעיות נזילות, אשר החשיפה המאזנית בגינן עולה על סך הדיווח שנקבע בנספח 7 בפרק 651 להוראות הדיווח לציבור.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 בספטמבר 2022

חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים

להלן נתוני חשיפת הבנק למוסדות פיננסיים זרים⁽²⁾⁽⁴⁾ (במיליוני שקלים חדשים):

דירוג אשראי חיצוני	סיכון אשראי מאזני ⁽³⁾	סיכון אשראי חוץ מאזני נוכחי ⁽⁴⁾	סיכון אשראי נוכחית
30 בספטמבר 2022⁽⁷⁾			
AAA עד AA-	6,649	6,350	12,999
A+ עד A-	1,603	819	2,422
BBB+ עד BBB-	22	17	39
BB+ עד B-	-	4	4
נמוך מ: B-	-	-	-
ללא דירוג	2	6	8
סך הכל חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים	8,276	7,196	15,472

דירוג אשראי חיצוני	סיכון אשראי מאזני ⁽³⁾		סיכון אשראי חוץ מאזני ⁽⁴⁾	
	לפני קיזוז הפקדות בגין הסדרי התחשבות נטו ⁽⁵⁾	לאחר קיזוז הפקדות בגין הסדרי התחשבות נטו ⁽⁶⁾	לפני קיזוז הפקדות בגין הסדרי התחשבות נטו ⁽⁵⁾	לאחר קיזוז הפקדות בגין הסדרי התחשבות נטו ⁽⁵⁾
30 בספטמבר 2021				
AAA עד AA-	637	588	4,998	5,635
A+ עד A-	1,843	1,521	306	2,149
BBB+ עד BBB-	113	102	35	148
BB+ עד B-	90	90	-	90
נמוך מ: B-	-	-	-	-
ללא דירוג	8	8	14	22
סך הכל חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים	2,691	2,310	5,353	8,044
31 בדצמבר 2021				
AAA עד AA-	682	566	5,508	6,190
A+ עד A-	2,305	1,653	240	2,545
BBB+ עד BBB-	15	15	-	15
BB+ עד B-	1	1	-	1
נמוך מ: B-	-	-	-	-
ללא דירוג	7	11	4	11
סך הכל חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים	3,010	2,246	5,752	8,762

(1) מוסדות פיננסיים זרים כוללים: בנקים, בנקים להשקעות, ברוקרים דיילרים, חברות ביטוח, גופים מוסדיים וגופים בשליטת הגופים הללו. חשיפת הבנק הינה, רובה ככולה, לבנקים ולבנקים להשקעות, הרשומים בעיקרם באנגליה, ארצות הברית, גרמניה, שוויץ וצרפת.

(2) לאחר ניכוי ההפרשות להפסדי אשראי.

(3) פיקדונות בבנקים, אשראי לציבור, השקעות באגרות חוב, ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים.

(4) יתרת החשיפה החוץ מאזנית למוסדות פיננסיים כוללת סך של 6,239 מיליוני שקלים חדשים ליום 30 בספטמבר 2022 (ליום 30 בספטמבר 2021 - 5,537 מיליוני שקלים חדשים וליום 31 בדצמבר 2021 - 5,777 מיליוני שקלים חדשים) בגין רכישת ביטוח מסבסחי משנה בינלאומיים לתיוק ערבויות חוק מכר של לווים בענף הנדל"ן בישראל וכן, ערבויות והתחייבויות נוספות למתן אשראי, לרבות ערבויות להבטחת חבות של צד ג'.

(5) מוצג לאחר קיזוז שווי הוגן של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים לצדדים נגדיים החתומים על הסכמי התחשבות נטו.

(6) בגין קיזוז ההפקדות במזומן המהוות בטוחה ונוגעות לעסקאות בגין מכשירים פיננסיים נגזרים.

(7) כולל סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים אשר מוצג לאחר הפחתת סיכון אשראי, בהתאם לעדכון הוראות הדיווח לציבור בחוזר מיום 24 ביולי 2022, בעקבות פרסום הוראה A.203.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 בספטמבר 2022

בעקבות ההשלכות האפשריות של המשבר הכלכלי, כתוצאה ממגפת הקורונה, על מצבם של מוסדות פיננסיים רבים בעולם, במחצית הראשונה של 2020 עלתה תנועתיות מרווחי האשראי במהלך תקופת המשבר. מוסדות פיננסיים רבים חוו הורדת אופק דרוג, וחלקם אף ספגו הורדות דרוג. החל מהמחצית השנייה של 2020 ובמהלך שנת 2021 הסתמנה התייצבות בשווקים הפיננסיים, אם כי המערכת הפיננסית עדיין מגלמת סיכון מוגבר על רקע גלים נוספים של נגיף הקורונה והעליה בשיעורי האינפלציה באזורים שונים בעולם. כתוצאה מהעלייה בשיעורי האינפלציה, בחודשים האחרונים בנקים מרכזיים רבים החלו ליישם מדיניות של ריסון מוניטארי והעלאת שיעורי הריבית. בזמן הקרוב, הם צפויים להמשיך להעלות את שיעורי הריבית, מה שעלול לגרום לתמחור מחדש של נכסים פיננסיים, תנועתיות בשווקים ושינויים בתנאי האשראי. במהלך כל התקופה, ובהתאם להתפתחויות, מבצע הבנק ניטור הדוק של כלל מסגרות החשיפה של הבנק, ניתוח ובחינת הסיכונים הרלוונטיים, לפי פרמטרים שונים, ובהתאמה גם לרמת הפעילות העסקית מול הצדדים הנגדיים עודכנו מסגרות החשיפה השונות (RIGHT SIZING). בהתייחס להשלכות של המלחמה בין רוסיה ואוקראינה אשר פרצה ב-24 בפברואר 2022, הבנק ביצע הערכת סיכון לגבי המוסדות הפיננסיים הרלוונטיים, והתאמת רמת הפעילות על פי הצורך. הבנק ממשיך לעקוב אחר הסיכון.

נכון לימים 30 בספטמבר 2022 ו-31 בדצמבר 2021 אין סיכון אשראי בעייתי (פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת), נטו.

חשיפות האשראי המוצגות לעיל אינן כוללות חשיפות למוסדות פיננסיים שיש להם ערבות מפורשת ומלאה של ממשלות, ואינן כוללות השקעות בניירות ערך מגובי נכסים. למידע נוסף לגבי הרכב חשיפות האשראי בגין מכשירים נגזרים מול בנקים ודילרים/ברוקרים (מקומיים וזרים), ראה ביאור 11.1 לדוחות הכספיים.

חלק מהחשיפות הנכללות בטבלה לעיל נכללות גם במסגרת סיכון אשראי לפי ענפי משק, תחת ענף "שירותים פיננסיים". במסגרת זו נכללים פיקדונות בבנקים, אשראי לציבור, השקעות באגרות חוב של הציבור ונכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים. עסקאות עתידיות, המשוקלות בהתאם לכללי הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 313, נכללות כחלק מסיכון האשראי החוץ מאזני, ואינן נכללות בטבלה לעיל.

במסגרת מדיניות ניהול החשיפות למוסדות פיננסיים זרים, קובע דירקטוריון הבנק, בין היתר, את תיאבון הסיכון, קרי, את מגבלות החשיפות המקסימליות למדינות ולמוסדות פיננסיים זרים, תוך התאמת גובה החשיפה להערכת הסיכון לגבי כל מדינה ומוסד פיננסי. מגבלות החשיפה נקבעות, בין היתר, על בסיס דירוג המדינות והמוסדות הפיננסיים השונים, הערכת הבנק את רמת הסיכון, ובאופן המונע ריכוזיות של החשיפות.

הבנק קובע את היקף החשיפה לכל מוסד פיננסי על בסיס הדירוג האחרון הקיים לאותו מוסד, אשר בוצע על ידי אחת או יותר מחברות הדירוג הבינלאומיות המובילות, ועל בסיס נתונים פיננסיים של המוסד הנבדק. מגבלות החשיפה לכל מוסד כוללות היקפי חשיפה מקסימליים וטווחי זמן מקסימליים לפירעון עבור סוגים שונים של פעילויות ועסקאות. לצורך כך, נלקח בחשבון גם קיומו (או אי קיומו) של הסכם קיזוז לפעולות בנגזרים מול אותו מוסד פיננסי. כמו כן נקבע במסגרת המדיניות, מדרג סמכויות לאישורן של עסקאות ספציפיות בתחום מגבלות החשיפה.

הבנק עוקב אחר פרסומם של דירוגים עדכניים לגבי מוסדות פיננסיים להם הוא חשוף, ובהתאם לצורך מתאים את מגבלות החשיפה ואת החשיפה בפועל לדירוג העדכני. כמו כן, בוחן הבנק באופן שוטף מידע נוסף ככל שקיים וזמין, לגבי אותם מוסדות, במטרה לנטר חשיפות גם במקרים בהם דירוג האשראי אינו משקף בהכרח את תמונת המצב המלאה.

הבנק מביא בחשבון את מועדי הפירעון של חשיפות האשראי במסגרת צרכי הנזילות של הבנק. פיקדונות כספיים מופקדים בדרך כלל לתקופות קצרות, ואילו חשיפה בגין נגזרים והשקעות בניירות ערך הינה לתקופות ממושכות יותר.

סיכון האשראי לדירוג והתפתחות

במסגרת ניהול סיכונים האשראי, נוקט הבנק אמצעים שונים לניהול, בקרת והפחתת סיכונים הנובעים מתמך אשראי לדירוג. תחום הלוואות הדירוג הינו בעל משקל מהותי מכלל סיכון האשראי של הבנק, אך הבנק מעריך את פרופיל הסיכון הגלום במתן אשראי לדירוג כנמוך ביחס לסיכון הגלום בתיק האשראי הכולל של הבנק, היות ותחום זה מאופיין בפיזור גבוה וברמת סיכון נמוכה בשל פיזור רחב של לווים, המשתייכים לענפי המשק השונים, שיעורי מימון נמוכים יחסית, פיזור גיאוגרפי נרחב של הנכסים המשועבדים ושימוש במפחיתי סיכון שונים וביניהם ביטוחי נכס וביטוחי חיים, למזעור סיכונים האשראי בתחום.

הבנק מבצע באופן שוטף פעילויות לבקרה ולניהול הסיכון הגלום באשראי לדירוג, באחריות החטיבה הקמעונאית, החטיבה לבקרת סיכונים וגורמים נוספים בבנק.

מדיניות הבנק בתחום המשכנתאות מבוססת על גישה פרטנית להגבלת הסיכון הספציפי בכל הלוואה באמצעות בחינת מאפייני סיכון שונים, וניתוח הבקשה להלוואה לפי גורמי סיכון הקשורים הן לטיב הלווים והן מהות העסקה שמקבל הבנק.

בעת הערכת טיב הלווים נבחנים בין היתר: יחס החזר מההכנסה, הכנסה לנפש, יציבות ההכנסה, ותק ועוד. בעת אישור הלוואה ניתן משקל גבוה ליחס החזר מההכנסה הקבועה של משק הבית (PTI) וזאת על מנת לבחון את יכולת החזר של משק הבית לרבות בתרחישים של עלית ריבית.

בנוסף נבחנים גורמי סיכון הקשורים לעסקה ולביטחונות, כגון מטרת הלוואה, שיעור המימון, המיקום הגאוגרפי של הבטוחה, מצבאי בדיקות שמאי ועוד.

לעיתים דורש הבנק את קיומם של חיזוקים, כגון ערבים להלוואה, יכולת החזר מוכחת שאינה מבוססת על הכנסה שוטפת של הלווה, וחיזוקים נוספים אחרים. לבנק מודל מתקדם לדירוג אשראי לדירוג הכולל דירוג לכל הלוואה וחישוב פוטנציאל ההפסד במקרה של כשל. מודל זה מהווה חלק ממערך הניטור הקיים של הבנק.

תיאבון ופרופיל הסיכון בתחום המשכנתאות

הבנק קבע במסגרת מדיניות סיכונים האשראי מגבלות שונות על פעילות האשראי לדירוג, בהתחשב בגורמי הסיכון המרכזיים. גורמים אלה נבחנים מעת לעת ובהתאם מתווספות מגבלות על פי הצורך, קרי, על פי פרופיל הסיכון של תיק המשכנתאות בפועל ומגמת התפתחותו והוראות רגולטוריות של בנק ישראל.

מגבלות אלה מהוות כמכלול את תיאבון הסיכון של הבנק בתחום המשכנתאות המוגדר במספר רב של מדדי סיכון הבוחנים היבטי סיכון אשראי וריכוזיות ברמת הביצועים השוטפים והתיק הכולל. מדדים אלה כוללים, בין השאר, את שיעור המימון בהלוואה, מיקום הנכס (סיכון גיאוגרפי), מדד איכות האשראי (ראה להלן במסגרת בקרת האשראי), יחס החזר מההכנסה, מטרת הלוואה, תקופת הלוואה, תמהיל המסלולים בהלוואה, סוג הנכס, איכות המסמכים, ריבית נורמטיבית, עושר פיננסי ומגבלות צולבות על שילוב של מספר פרמטרים.

הבנק מבצע באופן שוטף פעילויות לבקרה ולניהול הסיכון הגלום באשראי לדירוג, באחריות החטיבה הקמעונאית, החטיבה לבקרת סיכונים וגורמים נוספים בבנק. פעילות זו כוללת גם ניטור וניתוח התיק לפי גורמי הסיכון המרכזיים וכן אמידת הסיכון בתיק במודל מתקדם לדירוג אשראי לדירוג הכולל דירוג לכל הלוואה וחישוב ההסתברות לכשל ופוטנציאל ההפסד במקרה של כשל, וביצוע מגוון תרחישי קיצון, הבוחנים את השפעת השינויים בגורמים המאקרו כלכליים על רמת הסיכון של התיק, ובעיקר, השפעת שינוי בשיעור האבטלה, שינויים במחירי הדירוג ושינויים בשיעור הריבית.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 בספטמבר 2022

הבנק מנטר באופן שוטף את פרופיל הסיכון של תיק המשכנתאות, ואת התפתחותו לאורך זמן, לנוכח תיאבון הסיכון שנקבע. בפרט, מתבצע ניטור זה במסגרת מסמך הסיכונים הרבעוני של הבנק, המוצג ונדון בהנהלת הבנק, בועדה לניהול סיכונים של הדירקטוריון ובדירקטוריון. מניטור זה עולה כי מדדי הסיכון המובילים, ממשיכים להימצא ברמה נמוכה יחסית. מדדים אלה כוללים את שיעורי המימון, יחס החזר להכנסה, שיעורי האובדן בכשל, ובפרט שיעורי הפיגור בהלוואות חדשות (בנות שנה), נתון המצביע על איכות החיתום הגבוהה בבנק. יצוין, כי שיעור המימון הממוצע של תיק המשכנתאות של הבנק (לסוף חודש ספטמבר 2022) עומד על כ-53.8% (שיעור המשקף את שיעור המימון בעת מתן האשראי - ראה הרחבה להלן). הבנק אומד, בנוסף, את שיעור המימון ה"אמיתי" בתיק, זאת, בהתבסס על השינויים בערכי הנכסים על פי אומדן הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, אל מול יתרות התיק הנוכחיות. שיעור זה נמוך משיעור המימון המקורי, עקב העלייה המתמשכת במחירי הדיור, הגלומה במלאי המשכנתאות בתיק. נתונים אלה מחזקים את הערכת הבנק כי פוטנציאל ההפסד לבנק בגין תיק המשכנתאות, גם בתרחיש של ירידה מהותית במחירי הדיור, הוא נמוך. בנוסף, בוחן הבנק באופן סדיר את תיק המשכנתאות שלו בתנאי קיצון, כולל תחת שינוי מהותי בתנאי המאקרו, במספר מתודולוגיות. תוצאות מבחני הקיצון מצביעות כי רמת הסיכון של התיק נמצאת בירידה וכי פוטנציאל הנזק מאירוע קיצון חמור במשק הינו נמוך.

התפשטות נגיף הקורונה

הבנק ממשיך לעקוב באופן הדוק אחר התפתחויות והשפעות התפשטות נגיף הקורונה על לקוחותיו, תוך שימת לב לגורמים העשויים להשפיע על רמת הסיכון בתיק המשכנתאות.

רמת הסיכון בתיק האשראי לדיור ירדה ברבעון השני של שנת 2021 לרמתה טרום המשבר, רמת סיכון נמוכה, זאת לאור הירידה המהותית בהיקף האשראי הנמצא בדחייה והחזרה של מרבית הדוחים לתשלום סדיר, ורמתם הנמוכה והיציבה של מדדי הסיכון המרכזיים. הבנק ממשיך לנטר באופן שוטף את הפעילות והיבטי הסיכון בנושא: סכום הדחיות שנותר ושיעורי ההחזר החלקי, תקופת הדחיות, פרופיל הלווים, שיעור המימון ועוד. כמו כן, מבוצע מעקב אחר התפתחות התנהגות הלווים עם סיום תקופת הדחיות.

להלן היקפי מתן המשכנתאות במגזר משקי הבית:

היקפי ביצוע (במיליוני שקלים חדשים)		
שיעור שינוי באחוזים	תשעה חודשים	
	2021	2022
		משכנתאות שבוצעו (לדיור ולכל מטרה)
22.9	27,640	33,981
		מכספי הבנק
		מכספי האוצר:
(19.8)	197	158
		הלוואות מוכוונות
47.9	48	71
		הלוואות עומדות ומענקים
22.7	27,885	34,210
		סך הכל הלוואות חדשות
(16.5)	5,455	4,556
		הלוואות שמוחזרו
16.3	33,340	38,766
		סך הכל ביצועים
0.6	49,145	49,445
		מספר לוויים (כולל מיחזורים)

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 בספטמבר 2022

להלן פרטים בדבר מאפייני סיכון שונים בתיק ההלוואות לדירור⁽¹⁾⁽⁴⁾ ליום 30 בספטמבר 2022 (במיליוני שקלים חדשים):

שיעור מימון	שיעור החזר	גיל ההלוואה ⁽²⁾ (הזמן שחלף ממועד מתן ההלוואה)					סה"כ
		עד 3 חודשים	עד 3 חודשים	עד 3 חודשים	עד 3 חודשים	עד 3 חודשים	
עד 60%	עד 35%	14,404	15,375	29,699	26,443	11,205	100,201
35%-50%	35%-50%	3,159	2,682	4,239	5,317	3,267	19,710
50%-50%	80%-50%	1	8	17	325	907	1,259
מעל 80%	מעל 80%	-	1	1	21	88	111
75%-60%	עד 35%	12,244	12,055	17,522	11,179	3,015	58,385
35%-50%	50%-35%	3,208	2,157	1,950	1,873	974	11,327
80%-50%	80%-50%	1	2	6	70	233	312
מעל 80%	מעל 80%	-	-	-	1	20	21
מעל 75%	עד 35%	139	136	277	237	953	1,768
35%-50%	50%-35%	61	102	138	58	254	620
80%-50%	80%-50%	-	-	-	(14)	58	44
מעל 80%	מעל 80%	-	-	-	-	12	12
סה"כ		33,217	32,518	53,849	45,510	20,986	193,770
	הלוואות שניתנו בסכום מקורי גבוה מ-2 מיליון שקלים חדשים אחוז מסך האשראי לדירור הלוואות בריבית משתנה:	1,402	3,796	3,989	2,570	833	17,988
		18.2%	11.7%	7.4%	5.6%	4.0%	9.3%
	לא צמודות בריבית פריים צמודות למדד ⁽³⁾ במטבע חוץ ⁽³⁾ סך הכל	2,934	11,822	17,488	13,496	7,626	66,980
		910	2,250	1,062	649	3,048	9,729
		178	572	1,143	833	802	4,057
		4,022	16,436	19,693	14,978	11,476	80,766
	הלוואות לא צמודות בריבית פריים מסך האשראי לדירור	38.2%	41.0%	36.4%	29.7%	36.3%	34.6%
	הלוואות צמודות למדד בריבית משתנה מסך האשראי לדירור	11.8%	6.8%	5.6%	2.0%	14.5%	5.0%
	הלוואות בשיעור מימון גבוה מ-75% מסך האשראי לדירור	0.4%	0.6%	0.7%	0.6%	6.1%	1.3%

(1) יתרת הלוואות לדירור לאחר הפרשה להפסדי אשראי.

(2) יתרות האשראי המוצגות לעיל מחולקות לקבוצות גיל בהתאם למועד בו החל הביצוע הראשון של ההלוואה, וכן כוללות באותה קבוצת גיל גם את יתרות האשראי שניתנו בפועל בתקופות מאוחרות יותר.

בנוסף, מחזורים של הלוואות, אינם משנים את גיל ההלוואה, כלומר יתרת ההלוואה משויכת למועד המקורי של העמדת ההלוואה. אופן טיפול זה רלוונטי גם למחזור של הלוואות "מוכונות" שהועמדו במקורן באחריות המדינה ומוחזרו להלוואות באחריות הבנק.

(3) בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים, נכללות הלוואות בהן מתעדכן שיעור הריבית בתדירות של עד 5 שנים (ולא עד בכלל).

(4) הנתונים ליום 30 בספטמבר 2022 מוצגים לאחר יישום אופן החישוב, כאמור בביאור 9 לדוחות הכספיים, ללא השפעה מהותית.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 בספטמבר 2022

מאפייני תיק האשראי לדירור של הבנק

מדיניות הבנק בתחום המשכנתאות מבוססת על גישה שמרנית, תוך הגבלת הסיכון הספציפי בכל הלוואה באמצעות בחינת מאפיינים שונים. מאפיינים אלה כוללים את שיעור המימון, שיעור החזר ביחס להכנסה הקבועה של הלווה, ויכולת הלווה לעמוד בהחזרים השוטפים גם בתרחישים של שינוי בריבית. במקרים בהם ניתנות הלוואות בעלות מאפיינים שאינם עומדים באחד או יותר מהסטנדרטים שקבע הבנק למאפיינים האמורים, מחייב הבנק את קיומם של חיזוקים אחרים, כגון ערבים להלוואה, יכולת החזר מוכחת שאינה מבוססת על הכנסה שוטפת של הלווה, ועוד. בשנים האחרונות, לאור ההתרחבות בשוק הדירור והריבית הנמוכה יחסית ששוררת במשק, הגביר הבנק את האמצעים הננקטים לניסיון וצמצום הסיכון, באופן שבא לידי ביטוי במאפייני הסיכון של הלוואות, כפי שיפורט להלן (כל הנתונים להלן נכונים ליום 30 בספטמבר 2022).

שיעור המימון

אחד הפרמטרים המרכזיים המשמשים את הבנק למזעור הסיכון בתיק האשראי לדירור הינו שיעור המימון (היחס שבין סכום הלוואה לבין שווי הנכס המשמש כביטחון).

שיעור המימון הממוצע של תיק המשכנתאות של הבנק ליום 30 בספטמבר 2022 עומד על 53.9%, בהשוואה ל-53.8% ביום 30 בספטמבר 2021 ול-53.4% ליום 31 בדצמבר 2021. מתוך היקפו הכולל של תיק האשראי של הבנק, בסך 194.1 מיליארדי שקלים חדשים, כ-98.7% ניתן בשיעור מימון מקורי נמוך מ-75%, המבטיח את הלוואה גם במקרה קיצון של ירידה של 25% בשווי הנכס המשמש לביטחון.

שיעור המימון בדיווח זה הינו שיעור המימון ההיסטורי שחושב במועד אישור הלוואה, והוא אינו מביא בחשבון פירעונות שוטפים, המקטינים את יתרת הלוואה, ושינויים בשווי הנכסים המשמשים כביטחון. העלייה המשמעותית במחירי הדירור החל מסוף שנת 2008, ומנגד צמצום יתרות הלוואות בגין הפירעונות השוטפים, מביאים לירידה בשיעור המימון ה"אמיתי", העדכני להיום, וכאמור לעיל, בהתבסס על השינויים בערכי הנכסים על פי אומדן הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, אל מול יתרות התיק הנוכחיות. שיעור זה נמוך משיעור המימון ההיסטורי. היקף הלוואות שניתנו בשיעור מימון גבוה מ-75% בשנתיים האחרונות, מגיע ל-0.5 מיליארדי שקלים חדשים, המהווים כ-0.2% בלבד מתיק הלוואות לדירור.

יצוין בהקשר זה כי שיעור המימון הממוצע של הבנק ליום 30 בספטמבר 2022, בהתחשב ביתרות לסילוק עדכניות (ללא עדכון של ערך הנכס בעקבות שינויים במחירי הדירור) היה יורד כדלקמן: בהלוואות שגילן עד שנה, בשיעור של כ-3.7%. בהלוואות שגילן שנה עד 5 שנים, בשיעור של כ-4.2%, בהלוואות שגילן מעל 5 שנים, בשיעור של כ-18.1% ובסך כל הלוואות, בשיעור של כ-8.9%.

שיעור הלוואות שניתנו בשיעור מימון גבוה (מ-75%) מסך תיק האשראי לדירור של הבנק הינו 0.7% באשראי שניתן לפני שנה ועד שנתיים, 0.6% באשראי שניתן לפני 3 חודשים ועד שנה, ו-0.4% באשראי שניתן ברבעון השלישי של שנת 2022.

שיעור החזר מההכנסה הקבועה

שיעור המימון בהלוואה לדירור משמש מדד למידת הסיכון בהלוואה המבוססת רק על שווי הביטחון, ללא קשר למאפייני הלווה. לכן, בנוסף על כך, בעת אישור משכנתא, מחייב הבנק את הלווה להציג יכולת לעמוד בפירעונות השוטפים של הלוואה כסדרם, בעיקר באמצעות חישוב שיעור החזר החדשי מתוך ההכנסה הקבועה של הלווה, נטו לאחר מיסים והפקדות לחיסכון ארוך טווח.

שיעור החזר הממוצע בתיק האשראי לדירור של הבנק הוא 26.3%. כ-83.0% מתוך תיק המשכנתאות של הבנק ניתן ללווים ששיעור החזר שלהם נמוך מ-35% (שיעור החזר הממוצע ללווים אלה: כ-23.2%). כ-16.0% מתוך המשכנתאות ניתן ללווים בעלי שיעור החזר של 35% עד 50% (שיעור החזר הממוצע ללווים אלה: כ-39.3%). כ-0.9% מתוך המשכנתאות ניתן ללווים בעלי שיעור החזר של 50% עד 80% (שיעור החזר הממוצע ללווים אלה 59.4%) וכ-0.1% בלבד ניתנו ללווים בעלי שיעור החזר גבוה מ-80% (שיעור החזר הממוצע ללווים אלה: כ-91.9%).

הלוואות ששיעור החזר בהן גבוה, הינן הלוואות הניתנות ללווים בעלי היקף גדול של רכוש נוסף, או שההכנסה הפנויה לנפש לאחר הפחתת התשלום בגין המשכנתא גבוהה, או כאשר יכולת החזר שלהם אינה מבוססת בהכרח על הכנסה שוטפת, או בהתקיים חיזוקים נוספים להלוואה, מעבר לנכס הממושכן וליכולת החזר של הלווה עצמו, כגון ערבים בעלי איתנות פיננסית שלעיתים אף משלמים חלק מההחזר החדשי. בנוסף, בעת אישור הלוואה ללקוחות אלו ניתן משקל גבוה ליחס החזר מההכנסה בהתאם "לריבית נורמטיבית" וזאת על מנת לבחון את יכולת החזר של משק הבית בתרחיש של עליית ריבית.

לפרטים בדבר עדכון שבוצע בחישוב יחס החזר להכנסה (PTI), ראה באור 9 לדוחות הכספיים.

הלוואות בריבית משתנה

הבנק מאפשר ללקוחותיו ליטול הלוואות לדירור הכוללות חלק בריבית משתנה הן במסלול הצמוד (מדד, מטבע חוץ) והן במסלול הלא צמוד (הלוואות שקליות).

ביום 27 בדצמבר 2020 פרסם בנק ישראל עדכון להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 329 בנושא מגבלות למתן הלוואות לדירור. העדכון כולל ביטול מגבלת ריבית הפריים, כך שנוותרתה המגבלה שלפחות שליש מסך המשכנתא יינתן בריבית קבועה, ועד שני השלישים הנותרים יינתנו בריבית משתנה.

התיקונים להוראה לפי החוזר הינם החל מיום 17 בינואר 2021. עבור הלוואה לדירור המיועדת למימון פירעון מוקדם של הלוואה בבנק או בבנק אחר יחול התיקון מיום 28 בפברואר 2021.

הבנק מעמיד לרשות לקוחותיו את הידע והמומחיות של עובדיו לצורך הבנת הסיכונים בהלוואה בריבית משתנה והאופן בו ניתן לצמצם או להימנע מסיכון זה. הבנק מייעץ ללקוחותיו לייחס משקל ראוי לסיכון זה ולנהוג בזהירות בהחלטתם על הרכב הלוואה.

היקף הלוואות צמודות הפריים שניתנו בשנתיים האחרונות, המהוות את מרכיב הסיכון העיקרי במשכנתאות אלה, מגיע ל-28.4 מיליארדי שקלים חדשים, המהווים כ-14.6% מתיק הלוואות לדירור.

יצוין כי לפני אישור הלוואה לא צמודה בריבית פריים, בדומה לאישורי הלוואות במסלולים אחרים בריבית משתנה, בוחן הבנק את יכולת החזר של הלווה בתרחיש בו יעלה שיעור ריבית הפריים לשיעור "ריבית נורמטיבית".

היקף הלוואה

היקף הלוואות שנתן הבנק בסכום מקורי גבוה מ-2 מיליוני שקלים חדשים הגיע ביום 30 בספטמבר 2022 ל-18.0 מיליארדי שקלים חדשים, המהווים כ-9.3% בלבד מתיק האשראי לדירור של הבנק.

לפרטים נוספים בדבר סיכון האשראי לדירור, ראה דוח הסיכונים לשנת 2021 באתר האינטרנט של הבנק.

סיכון תפעולי

תיאור הסיכון והתפתחותו

הסיכון התפעולי הינו מהותי בשל קיומו בכל תחומי הפעילות ובכל יחידות הבנק. לסיכון התפעולי פוטנציאל פגיעה ברווח, בהכנסות, בהון ובמוניטין הבנק, ויש לו יחסי גומלין עם סיכונים אחרים כגון: סיכון שוק, סיכון אשראי, סיכון נזילות, סיכון מוניטין וסיכונים נוספים. אירועים תפעוליים מתרחשים לעיתים שלא בשליטת הבנק, ועלולים להתפתח כתוצאה מאירועים חיצוניים, בחלקם לא צפויים, בעלי סיכון התממשות שלא ניתן להערכה מראש כגון: אסון טבע (רעידת אדמה, שיטפון), מגיפה ואירוע ביטחוני. לפיכך, ניהול יעיל של הסיכון הינו הכרחי בתהליכי ניהול סיכונים בבנק.

הסיכון התפעולי מובנה בכל המוצרים, הפעילויות, התהליכים והמערכות של הבנק. עם ההתפתחות בשווקים הגלובליים, והעלייה במורכבות הפעילות הפיננסית והתשתיות הטכנולוגיות התומכות, גברה ההבנה כי חשיפת הבנק להפסדים פוטנציאליים כתוצאה מכשלים בפעילות התפעולית השוטפת, עלולה לפגוע בפעילותו העסקית.

הסיכון התפעולי מוגדר על ידי בנק ישראל כסיכון להפסד כתוצאה מאי נאותות או מכשל של תהליכים פנימיים, אנשים, מערכות או כתוצאה מאירועים חיצוניים.

הבנק הגדיר מסגרת לניהול סיכונים תפעוליים, הכוללת הגדרה של הממשל התאגידי המפרט את תחומי הסמכות והאחריות של קווי ההגנה, ואת חשיבותה של הטמעת תרבות נאותה לניהול הסיכונים התפעוליים בבנק.

הסיכון התפעולי בבנק מטופל באופן אקטיבי ובמטרה לתמוך בפעילות היחידות העסקיות, לשפר את התהליכים העסקיים העיקריים הכרוכים בפעילותם, ועל ידי כך, להגדיל את הערך העסקי, ולא רק למזער את ההפסדים הצפויים מהסיכון התפעולי.

האירועים התפעוליים מסווגים לשבע קטגוריות סיכון בהתאם לעקרונות באזל: מעילה (הונאת הבנק בידי עובדיו), הונאה חיצונית (הונאת לקוח את הבנק), פרקטיקות עבודה ובטיחות סביבת העבודה (הפסדים הנובעים מפעולות שאינן עולות בקנה אחד עם חוקים או הסכמים בנושא עבודה), פרקטיקות הקשורות ללקוחות, מוצרים ועסקים (אי עמידה בחובות כלפי לקוח), נזק לנכסים פיסיים, ביצוע, הפצה וניהול תהליכים ושיבושים עסקיים וכשלי מערכות. הבנק מנהל ומודד את הסיכון התפעולי גם לפי קטגוריות אלה.

המשכיות עסקית

הבנק מיישם את הוראת ניהול בנקאי תקין 355 בנושא ניהול המשכיות עסקית. במהלך הרבעון השלישי של שנת 2022, המשיך הבנק לעקוב ולנטר אחר מצב התחלואה. הבנק ממשיך ומשמר את כל מערכי החרום במידה ותהיה התפרצות מחודשת. הבנק ממשיך לעקוב אחר שיעור החולים והמבודדים ומקפיד לשמר נהלים והנחיות עדכניים בהתאם להנחיות בנק ישראל והמדינה ובכלל זה את יכולת העבודה מרחוק.

במהלך הרבעון השלישי המשיך הבנק ביישום תוכנית העבודה השנתית ותוכנית התרגול לשנת 2022, ובכלל זה: תרגול מקיף בתרחיש סייבר שבחן את השפעותיו של תרחיש ייחוס מסוג זה על תפקוד המערכים העסקיים והתפעוליים של הבנק, במסגרת התרגול נפתחו חמל"ים חטיבתיים וחדר מצב אשר התמודדו עם אירועים עסקיים ותפעוליים במתאר טכנולוגי המושפע מאירוע סייבר. בנוסף בחן הבנק במסגרת נייר בנק ישראל בנושא של התמודדות עם אירוע של כשל טכנולוגי הפוגע בתהליך עסקי מהותי בחדר העסקות את תוכניות הפעולה לאירוע כשל טכנולוגי מתמשך הפוגע בשרות חיוני בחדר העסקות ואת הנהלים ותהליכי העבודה החליפיים לעניין זה. במסגרת הבחינה הוצגו הפתרונות ודרכי פעולה להפחתת השפעת האירוע והמשך מתן שרות, גם במקרה של כשל טכנולוגי.

לעניין הבקרה הקבוצתית, גם ברבעון זה, המשיך הבנק לשמור על קשר רציף מול יחידות המשכיות העסקית בקבוצה ושלוחותיו בחוץ לארץ.

אבטחת מידע והגנת הסייבר

סיכון אבטחת מידע וסייבר - סיכון אבטחת מידע הינו סיכון הנובע מליקויים בהגנה על מערכות המחשב של הבנק והמידע הנכלל בהן. סיכון הגנת הסייבר נובע מאירוע בו מתבצעת תקיפה של מערכות המחשב על ידי או מטעם יריבים חיצוניים או פנימיים לבנק.

הוראה 361 בנושא ניהול הגנת הסייבר, מתווה עקרונות לניהול נאות של סיכונים סייבר באופן המחייב הרחבה והתאמה של המסגרת לניהול סיכונים טכנולוגית המידע, בהיבט תפיסת מרחב האיום ויכולות ההגנה הנדרשות. בהתאמה, אושרה בבנק אסטרטגיה ומדיניות הגנת סייבר מקיפה ונקבעו קווי ההגנה ליישומה, מונה מנהל אבטחת מידע והגנת סייבר הכפוף למנהל החטיבה לבקרת סיכונים ובאחריותו, בין היתר, קביעת מדיניות אבטחת המידע והגנת הסייבר בבנק, פיתוח תוכנית עבודה להגנת הסייבר, מעקב אחר יישום תוכנית העבודה בתחום זה ובחינה של אפקטיביות מערכות ותהליכי אבטחת המידע והגנת הסייבר.

מערכות הבנקאות הישירה בבנק כוללות תהליכי אבטחת מידע בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 367 ובכלל זה מנגנוני הזדהות, אופן שליחת מידע ללקוחות וזיהוי פעולות חריגות.

רמת הסיכון במהלך הרבעון השלישי של שנת 2022 נותרה בינונית. במהלך רבעון זה, זוהו מספר ניסיונות הונאה בודדים כנגד לקוחות (באמצעות מתקפות דיג) במסגרתם נגנבו פרטי הזדהות שלהם לחשבון במטרה לבצע פעולות לא מורשות בחשבונותיהם. לאור מנגנוני ההגנה המופעלים בבנק, על אף ניסיונות הונאה אלו, לא בוצעו פעולות לא מורשות בחשבונות הלקוחות.

הבנק ממשיך לחזק ולשפר את מנגנוני ההגנה המופעלים במערכות הבנק על מנת להמשיך ולצמצם את היכולת להונות את הלקוחות ולבצע פעולות לא מורשות בחשבונותיהם. פעולות אלו הינן חלק מתהליכי התחקור והפקת הלקחים הקיימים בבנק בהקשר לאיום המתפתח.

מערך אבטחת המידע של הבנק פועל בצורה מלאה ורציפה, תוך שיפור וחיזוק יכולות ומנגנוני הגנה בהתאם להתרחבות האיומים ולצרכים המתגרים בהם הבנק נדרש לעמוד.

יצוין כי מגפת הקורונה והשלכותיה על מגוון פעילויות וארגונים העצימה ברמה עולמית את סיכון הסייבר. הפעילות שהבנק נקט וממשיך לבצע לאורך כל התקופה, הותירה את רמת הסיכון בבנק ללא שינוי.

סיכון טכנולוגיית המידע

סיכון טכנולוגיית המידע הינו סיכון הנובע מכשל של מערכות הבנק כתוצאה מליקויים בזמינות וביצועי המערכות, ביצועים לא נכונים וחוסר תמיכה של המערכות בצרכים העסקיים של הבנק.

במשך השנים האחרונות התרבו הסיכונים הכרוכים בניהול טכנולוגיית המידע, כפונקציה של פיתוח והטמעת טכנולוגיות חדשות והתפתחויות של סיכונים ואיומים חדשים. לבד ממצב שגרר מסגרת ניהול טכנולוגיית המידע מטפלת במצבי כשלים מערכתיים כגון: תקלות מערכת ובהיערכות למצב חירום.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 30 בספטמבר 2022

זאת על מנת להבטיח לבנק שמירה על רצף פעילות עסקית גם בעת התראה או חירום. בכך ניתן יהיה למזער סיכוי מוניטין וסיכונים עסקיים העלולים להתפתח במצבים אלו.

מנהלת חטיבת הטכנולוגיה היא האחראית על ניהול נכסי טכנולוגיית המידע ומסגרת הניהול מעוגנת במסמך מדיניות ייעודי התואם לעקרונות שנקבעו במסמכי המדיניות לניהול ובקרת סיכונים שונים בבנק. מדיניות ניהול נכסי טכנולוגיית המידע תואמות את דרישות הפיקוח על הבנקים ובפרט את העקרונות שנקבעו בהוראות ניהול בנקאי תקין 357 - ניהול טכנולוגיית המידע, 350 - ניהול הסיכון התפעולי, 355 - ניהול המשכיות עסקית ו-361 - ניהול הגנת הסייבר.

תיאבון הסיכון מוגדר כמותית ואיכותית בתרחישי שגרה וחירום, כאשר תיאבון הסיכון של הבנק בהיבטים התפעוליים לסיכון טכנולוגיית המידע נכלל במסגרת ניהול תיאבון הסיכון של הסיכון התפעולי. תיאבון הסיכון בהיבטים הטכנולוגיים מוגדר בשורה של מדדים, לרבות רמות הסיכון במפת סיכונים טכנולוגיים ותיאבון סיכון פרטני בגורמי סיכון שונים.

הבנק מפעיל מגוון אמצעים להפחתת הסיכונים, בין השאר באמצעות אינדיקטורים (KRI) ומערכות תומכות. יצוין, כי מוקד SOC (Security Operation Center) הפועל 24/7, אחראי על ניטור תשתיות ומערכות הבנק, ופועל לניתוח לוגים ואיתור אנומליות בזמן אמת, להתנהגות חריגה של משתמשים ומערכות ברשת, בהיבטי אבטחת מידע והגנת הסייבר. כמו כן, לבנק מוקד NOC (Network Operation Center) - הפועל אף הוא 24/7, ומשמש כגוף תפעולי להצגת תמונה אחודה של תשתיות הארגון, יכולת ניטור וחיזוי תקלות, ופועל לניתוח לוגים ואיתור אנומליות, בהיבטי הסיכונים הטכנולוגיים. במחצית הראשונה של שנת 2022 המשיך הבנק לפעול לחיזוק יכולות איתור התקלות בשלבים מוקדמים והרחיב את השימוש בבטיים לשיפור אפקטיביות ניטור זמינות המערכות.

לאור ההתפתחויות הקיימות בשוק הפיננסי וגילן של המערכות הקיימות בבנק, החל הבנק ברבעון הראשון של 2019 בפריקט להחלפת מערכת הליבה של שוק ההון על בסיס פלטפורמה חדשה.

כמו כן, החל הבנק במהלך 2019 פריקט החלפת מערכת ה-CRM אשר תיושם באופן מדורג במהלך מספר שנים. בחודש מרץ 2022, עלו מספר אבני דרך לפיילוט ייצורי, לאחריו הן תפרסנה ברחבי הבנק לצד המשך פיתוח אבני הדרך הבאות.

במסגרת תהליך קליטת בנק אגוד, מנוהלת בחטיבת הטכנולוגיה של הבנק תוכנית מיזוג טכנולוגית המורכבת מפריקטים רבים שתכליתם העברת הפעילות של בנק אגוד, המבוססת מערכות בנק לאומי ובנק אגוד, ושילובם במערכות הבנק.

מידע זה הינו מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968, המידע מתבסס על הנחות, עובדות ונתונים (להלן ביחד: "הנחות") שהובאו בפני דירקטוריון הבנק. ההנחות עלולות שלא להתממש בשל גורמים שאינם בשליטת הבנק בלבד.

רמת הסיכון במהלך הרבעון ולאורך משבר הקורונה נותרה בעינה. חטיבת הטכנולוגיה פעלה באופן מלא לתמיכה מלאה בתפקוד השוטף של הבנק ובצרכים הטכנולוגיים שנדרשו לפעילותו בשגרת החירום. לא חלו אירועים ו/או תקלות מהותיות בתקופה זו. יצוין כי בבנק יחב הושבתו מערכות המחשוב ביום 30 ביוני 2022 עד לשעה 10:30 בבוקר, בשל עבודות תחזוקה שהתמשכו מעבר למתוכנן. לא נרשמו אירועים מיוחדים בשל ההשבתה ולקוחות הבנק ניתן מענה מלא.

סיכון משפטי

הסיכון המשפטי הוגדר במסגרת הוראת ניהול בנקאי תקין 350 בנושא סיכונים תפעוליים והוא כולל העדר אפשרות לאכוף באופן משפטי קיומו של הסכם, וכן כולל, אך אינו מוגבל, לחשיפה לקנסות או צעדי עונשין כתוצאה מפעילות פיקוחית, כמו גם מהסדרים פרטניים. הסיכון המשפטי כולל גם סיכונים הנובעים מחשיפה משפטית בשל התנהלות הבנק עם מחזיקי העניין השונים שלו (כגון: לקוחות, ספקים וצדדים שלישיים אחרים).

בגדר הסיכון המשפטי נכללים סיכונים הנובעים מהוראות חקיקה, הוראות רגולטוריות, פסיקה של ערכאות שיפוטיות או מעין שיפוטיות והסיכונים המשפטיים הנובעים מפעילות הבנק השוטפת. מנהלת הסיכונים המשפטיים בבנק הינה היועצת המשפטית הראשית. הבנק פועל באורח מתמיד על מנת למזער במידת האפשר את הסיכונים המשפטיים הנלווים לפעילותו השוטפת וכן פועל להנחלת תרבות, הלכה למעשה, של איתור הסיכון המשפטי ומזעורו באופנים שונים.

החטיבה המשפטית של הבנק מנתחת באורח שוטף את מרכיבי הסיכון המשפטי, את גבולותיו (כפי שנובעים למשל מזהות הצד הנגדי, מאופן יצירת הבטוחות וכדומה) וכן את מאפייניו הספציפיים, תוך בחינה של רמת הסיכון והחשיפה אליו בשים לב לקווי הפעילות העסקית השונים של הבנק, ובהתאמה נותנת ייעוץ משפטי שוטף לבנק, על יחידותיו השונות.

בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2022, רמת הסיכון המשפטי נותרה ברמה נמוכה-בינונית.

לפרטים נוספים בדבר הסיכון התפעולי ראה דוח הסיכונים לרבעון השלישי של שנת 2022 באתר האינטרנט של הבנק.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 30 בספטמבר 2022

סיכון שוק וריבית

תיאור הסיכון והתפתחותו

סיכון שוק (Market Risk) - הינו הסיכון להפסד בפוזיציות מאזניות וחוזי מאזניות הנובע משינוי בשווי ההווגן של מכשיר פיננסי עקב שינוי בגורמי הסיכון בשוק (שיעורי ריבית, שערי חליפין, מחירי מניות, סחורות ואינפלציה).

סיכון ריבית בתיק הבנקאי (Interest Rate Risk in the Banking Book) - הינו הסיכון לרווחי הבנק (שינוי בהכנסות) או לשווי הכלכלי של הבנק, הנובע בעיקר, משינויים במבנה עקומי הריבית הרלבנטיים לפעילות הבנק, תזוזות שונות שאינן זהות של עקומים שונים שבהם הבנק משתמש לתמחור וניהול החשיפות שלו, או מהעובדה ששינוי בריבית יכול לגרום לשינוי במבנה הנכסים וההתחייבויות של הבנק, כתוצאה ממימוש אופציות לפירעון מוקדם, בגין שינוי ברמת הריבית במשק.

סיכון השוק בתיק הסחיר הינו מזערי, על פי מדיניות הבנק. מבנה הבנק המוטה תיק משכנתאות, מייצר שימושים לטווחים ארוכים, אשר כנגדם מגייס הבנק מקורות. הבנק מבצע באופן שוטף, בחינה למתודולוגית אמידת הסיכון בהתאם לפרקטיקה המקובל בעולם.

נציין כי, תיק הנוסטרו של בנק אגוד משקף סיכון שהינו גבוה מתאבון הסיכון של הבנק. יחד עם זאת, ברמת הבנק המאוחד השפעת תיק זה אינה מהותית. הערכת החשיפה של הבנק לסיכונים ריבית לתשעת החודשים הראשונים של שנת 2022, הינה ברמת סיכון נמוכה-בינונית.

ערכי הסיכון הנמדדים למהלך עסקים רגיל ותרחישי קיצון, עלו במהלך רבעון זה, כתוצאה מפעילות בנקאית שוטפת ועליית עקומי ההיוון. בנוסף, הבנק ממשיך לנהל את הפוזיציה המדדית בצורה הדוקה המתבססת על בניית מאזן הצמדה בתדירות יומית ובנייה של פוזיציה חזויה תחת תרחישים שונים.

להלן ערך ה-VAR של קבוצת הבנק (במיליוני שקלים חדשים):

שנת	30 בספטמבר		
	2021	2022	
592	587	583	לסוף התקופה
810 (פברואר)	810 (פברואר)	1,018 (יולי)	ערך מקסימלי במהלך התקופה
521 (אוקטובר)	532 (יולי)	533 (אפריל)	ערך מינימלי במהלך התקופה

מרבית סיכון השוק נובע מסיכון הריבית בתיק הבנקאי, כפי שיוצג להלן. בחינת ה-Back-Testing על מודל ה-VAR ההיסטורי-אנליטי בתיק הכולל, לא הציגה תצפיות של רווח/הפסד החורגת מ"תחזית" מודל ה-VAR. היעדר חריגות כאמור, עומד בקריטריונים, כפי שהוגדרו על ידי ועדת באזל, לבחינת איכות מודל ה-VAR.

ניתוח סיכון הריבית בתיק הבנקאי

להלן השפעת⁽⁴⁾ תזוזה מקבילה של העקום ב-2% על השווי הכלכלי של התיק הבנקאי במונחי EVE (במיליוני שקלים חדשים):

שינוי בשווי הווגן						
מטבע חוץ			מטבע ישראלי			
לא צמוד	צמוד למדד	דולר	אירו	אחר	סך הכל	
30 בספטמבר 2022						
(505)	(2,209)	454	26	18	(2,216)	עלייה של 2%
383	2,360	(455)	12	(20)	2,280	ירידה של 2%
30 בספטמבר 2021						
(737)	(1,700)	372	2	19	(2,044)	עלייה של 2%
(325)	984	(393)	30	(21)	275	ירידה של 2%
31 בדצמבר 2021						
(905)	(1,187)	418	14	16	(1,644)	עלייה של 2%
(82)	427	(439)	14	(17)	(97)	ירידה של 2%

(4) מחושב על סמך נתונים שוטפים המשמשים לצורך ניהול סיכון הריבית בפועל.

במסגרת ערכת התחזית לתזרימים הצפויים מפירעון משכנתאות בבנק, נלקחות בחשבון הנחות לגבי שיעור ואופן הסילוקים המוקדמים. יתרות עובר-ושב בזכות נפרסו על פי הפרקטיקה המקובלת בהתאם להנחיות באזל, קרי למח"מים של 3 עד 4 שנים לסוגי לקוחות שונים. הבנק מבצע באופן שוטף, בחינה למתודולוגית אמידת הסיכון בהתאם לפרקטיקה המקובלת בעולם. בתרחיש מקביל של עליית ריבית ב-1%, קרן ההון בגין ניירות ערך צפויה לרדת בכ-303 מיליוני שקלים חדשים.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 בספטמבר 2022

מידע כמותי על סיכון ריבית - ניתוח רגישות

שווי הוגן נטו מותאם⁽¹⁾ של המכשירים הפיננסיים של הבנק וחברות מאוחדות שלו:

ליום 30 בספטמבר 2022			ליום 30 בספטמבר 2021			ליום 31 בדצמבר 2021		
שקל	מט"ח ⁽²⁾	סך הכל	שקל	מט"ח ⁽²⁾	סך הכל	שקל	מט"ח ⁽²⁾	סך הכל
21,088	1,089	22,177	17,358	445	17,803	18,054	363	18,417
12,922	5,138	18,060	(9,395)	26,029	16,634	14,355	2,250	16,605

שווי הוגן נטו מותאם⁽¹⁾

מזה: תיק בנקאי

השפעת תרחישים של שינויים בשיעורי הריבית על השווי ההוגן נטו מותאם⁽¹⁾ של הבנק וחברות מאוחדות שלו:

ליום 30 בספטמבר 2022			ליום 30 בספטמבר 2021			ליום 31 בדצמבר 2021		
שקל	מט"ח ⁽²⁾	סך הכל	שקל	מט"ח ⁽²⁾	סך הכל	שקל	מט"ח ⁽²⁾	סך הכל
(1,008)	261	(747)	(215)	230	15	57	134	191
(743)	251	(492)	(196)	237	41	95	140	235
483	(357)	126	(120)	(233)	(353)	(297)	(193)	(490)
175	(346)	(171)	(129)	(236)	(365)	(333)	(199)	(532)
(897)	140	(757)	(257)	(1)	(258)	(240)	(32)	(272)
933	(11)	922	249	76	325	311	87	398
413	247	660	214	182	396	314	163	477
(214)	(257)	(471)	81	(187)	(106)	85	(168)	(83)

שינויים מקבילים

עלייה במקביל של 1%

מזה: תיק בנקאי

ירידה במקביל של 1%

מזה: תיק בנקאי

שינויים לא מקבילים

התללה⁽³⁾

השטחה⁽⁴⁾

עליית ריבית בטווח הקצר

ירידת ריבית בטווח הקצר

(1) שווי הוגן נטו של המכשירים הפיננסיים, למעט פריטים לא כספיים ולאחר השפעת התחייבות לזכויות עובדים וייחוס לתקופות של פקדונות לפי דרישה.

(2) לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ.

(3) ירידה בריבית בטווח הקצר ועליה בריבית בטווח הארוך.

(4) עלייה בריבית בטווח הקצר וירידה בריבית בטווח הארוך.

הפער בין חשיפת הבנק לשינויים בריבית על פי השווי ההוגן נטו המותאם לבין רגישות הערך הכלכלי (EVE) המוצגים לעיל, בתזוזה מקבילה של העקום ב-1% עומד על 533 מיליוני שקלים חדשים.

עיקר הפער נובע משימוש בעקומי היוון שונים. עקומי ההיוון המשמשים לניתוח רגישות הערך הכלכלי (EVE) הינם עקומי מחירי המעבר ואילו ריביות ההיוון המשמשות לצורך הצגת השווי ההוגן המותאם נטו הינן ריביות בהן היה ניתן לבצע עסקאות דומות בתאריך המאזן והן משקפות את רמת הסיכון הגלומה ללקוח דומה.

החירוש מאפשר תרחישים בהם עשויה להיווצר ריבית שלילית, ואינו קוטם את הריבית בשיעור של 0%.

לפרטים נוספים ראה ביאור 15 לדוחות הכספיים.

לפירוט נוסף בדבר ההנחות ששימשו לחישוב השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים ראה ביאור 33 בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2021.

יצוין כי שיעור התשואה הפנימי ומשך חיים ממוצע האפקטיבי כפי שמוצגים בחשיפת הבנק לשינויים בשיעורי הריבית בדוח הסיכונים, הינם נתונים ממוצעים ולכן לא ניתן להסיק משינוי ליניארי בהם על רגישות השווי ההוגן המותאם נטו לשינויים בשיעורי הריבית.

השפעת תרחישים של שינויים בשיעורי הריבית על הכנסות ריבית נטו ועל הכנסות מימון שאינן מריבית⁽¹⁾:

ליום 30 בספטמבר 2022			ליום 30 בספטמבר 2021			ליום 31 בדצמבר 2021		
הכנסות ריבית	הכנסות מימון שאינן מריבית ⁽³⁾	סך הכל	הכנסות ריבית	הכנסות מימון שאינן מריבית ⁽³⁾	סך הכל	הכנסות ריבית	הכנסות מימון שאינן מריבית ⁽³⁾	סך הכל
753	110	863	1,272	54	1,326	1,291	30	1,321
752	89	841	1,272	53	1,325	1,291	47	1,338
(1,404)	(282)	(1,686)	(1,167)	(53)	(1,220)	(1,158)	(36)	(1,194)
(1,404)	(262)	(1,666)	(1,167)	(56)	(1,223)	(1,157)	(59)	(956)

שינויים מקבילים⁽²⁾

עלייה במקביל של 1%

מזה: תיק בנקאי

ירידה במקביל של 1%

מזה: תיק בנקאי

(1) לטווח של שנה.

(2) שינויים בריבית חסרת סיכון.

(3) כולל השפעת שווי הוגן, רווחים (הפסדים) מפעילות באגרות חוב והשפעת צבירת ריבית על פעילות בנגזרים.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 בספטמבר 2022

להלן ההנחות העיקריות שבבסיס הנתונים לעיל, התואמות את האופן בו מנהל הבנק את סיכוני הריבית:

- יתרות עובר ושב בזכות נפרסו על פי הפרקטיקה המקובלת בהתאם להנחיות באזל, קרי למח"מים של 3 עד 4 שנים לסוגי לקוחות שונים.
 - בחישוב רגישות הכנסות מריבית, לא מתבצעת קטימה של הריבית חסרת סיכון לשיעור מינימאלי של 0.0%. באותו אופן, בחישוב רגישות ההכנסות מימון שאינן מריבית, לא מתבצעת קטימה של ריביות ההיוון בשיעור ריבית 0.0%.
 - לאור השינוי בסביבת הריבית, עודכנו ההנחות ההתנהגותיות ביחס ליתרות עובר-ושב בזכות ותיק ניירות הערך. ההנחה היא, כי בתרחיש של עליית ריבית יהיה מעבר מיתרות עובר ושב, לפיקדונות נושאי ריבית, ושינויים בהיקפי אגרות החוב בתיק הנוסטרו.
- לפירוט נוסף בדבר ההנחות ששימשו לחישוב השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים ראה ביאור 15 לדוחות כספיים אלה וכן, ביאור 33 לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2021.

ניתוח החשיפה למדד ושער חליפין

להלן ניתוח רגישות הון קבוצת הבנק לשינויים בשערי חליפין עיקריים ובמדד המחירים לצרכן (לפני השפעת מס), ליום 30 בספטמבר 2022, גידול (שחיקה) בהון (במיליוני שקלים חדשים):

	תרחיש קיצון היסטורי ⁽¹⁾		תרחישים		
	עלייה מקסימלית	ירידה של 10%	ירידה של 5%	עלייה של 5%	עלייה של 10%
מדד ⁽²⁾	274.2	(2,419.9)	(1,209.9)	1,209.9	2,419.9
דולר	7.9	(21.2)	(11.9)	13.1	26.1
ליש"ט	0.2	(0.4)	(0.2)	0.2	0.4
יין	0.2	0.6	0.2	0.2	0.6
אירו	0.7	4.2	1.0	0.9	1.3
פר"ש	(0.2)	0.2	0.1	(0.1)	(0.2)

(1) תרחישי הקיצון חושבו על בסיס שינויים יומיים בשערי החליפין ושינויים חודשיים במדד ב-10 השנים האחרונות.
(2) רגישות ההון לעלייה ולירידה של 3% במדד המחירים לצרכן הינה 726.0 ו-726.0 (מיליוני שקלים חדשים, בהתאמה).

משבר הקורונה גרם לירידה בציפיות האינפלציה, עקב ירידה צפויה בביקושים. הבנק ממשיך לנהל את הפוזיציה המדדית בצורה הדוקה המתבססת על בניית מאזן הצמדה בתדירות יומית ובניה של פוזיציה חזויה תחת תרחישים שונים.
לפרטים נוספים בדבר סיכון שוק וריבית, ראה דוח הסיכונים באתר האינטרנט של הבנק.

סיכון מחירי מניות

לפרטים בדבר סיכון מחירי מניות, ראה דוח הסיכונים לשנת 2021 באתר האינטרנט של הבנק.
לפרטים בדבר השקעות במניות ראה ביאור 5 בדוחות כספיים אלה, וכן ביאורים 12 ו-15 א' בדוחות הכספיים לשנת 2021.

סיכון נזילות ומימון

תיאור הסיכון והתפתחותו

סיכון נזילות - סיכון הנובע מאי הוודאות לגבי זמינות המקורות, ויכולת מימוש נכסים בזמן קצוב ובמחיר סביר.
סיכון מימון - סיכון הנובע ממחסור במקורות מימון או עלויות גבוהות מידי לגיוס מקורות.
סיכון הנזילות מנוהל בכפוף למגבלות הדירקטוריון וההנהלה, תוך מאמץ למזער הפסדים הנובעים מהשקעת עודפי נזילות בנכסים עם נזילות גבוהה, אך בעלי תשואה נמוכה.
במהלך תשעת החודשים הראשונים של שנת 2022 לא נרשמו חריגות ממגבלות הדירקטוריון.
במהלך הרבעון השלישי של שנת 2022, רמת הכוונות בבנק עמדה על "צהובה" בעקבות המשך הלחימה באוקראינה והתנודתיות בשווקים. רמת הכוונות כוללת צעדים אופרטיביים אשר נועדו להבטיח כי הבנק שומר על רמת נזילות נאותה בעתות משבר. בפועל לא נצפו כל אירועים ו/או אינדיקטורים שיש בהם בכדי להצביע על התממשות של אירוע נזילות.
בחודש מאי 2022 אישר הפיקוח על הבנקים פטור לבנק אגוד מיישום הוראת ניהול בנקאי תקין 342 "ניהול סיכון נזילות" והוראת ניהול בנקאי תקין 221 "יחס כיסוי הנזילות", והעברת ניהול הנזילות הלכה למעשה לבנק. החל מיום 1 ביוני 2022, הבנק מנהל את סיכון הנזילות עבור בנק אגוד כאשר מדידת יחסי הנזילות בבנק הינם על בסיס טולו, בראייה ממוזגת, קרי יחד עם נתוני בנק אגוד. בקרות על חישוב היחסים מופעלות על ידי הקו השני בבנק. דסק הנזילות בבנק אגוד ממשיך לפעול ולנהל את הנזילות העסקית באגוד, תוך שמירה על מגבלות נזילות פנימיות שהוגדרו בבנק.
לפרטים נוספים בדבר מקורות המימון, ראה פרק התפתחויות במקורות המימון לעיל.

לפרטים נוספים בדבר סיכון המימון ראה דוח הסיכונים לשנת 2021 באתר האינטרנט של הבנק.

יחס כיסוי הנזילות

בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 221 - "יחס כיסוי נזילות", הדרישה הרגולטורית המזערית הינה 100%. כחלק ממדיניות ניהול הסיכונים, דירקטוריון הבנק קבע כי תישמרנה כריות ביטחון נוספות מעבר ליחס המזערי הרגולטורי כך שיעד יחס כיסוי הנזילות של הבנק והקבוצה בשנת 2022 יעמוד על שיעור הגבוה ב-5% מהדרישה המזערית. היחס מנוהל ומדווח בסך כל המטבעות יחדיו ובמטבע חוץ בנפרד, הן ברמת הבנק והן על בסיס קבוצתי. היחס

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 30 בספטמבר 2022

בתאגיד הבנקאי בלבד והן היחס במאוחד מחושב יומית, ומדווח בדוח כממוצע התצפיות היומיות, בתקופת 90 הימים שקדמו לתאריך הדוח. הוראה זו הינה בנוסף לניהול סיכון הנזילות תחת מודלים פנימיים, כנדרש בהוראה 342.

יחס כיסוי הנזילות הממוצע (מאוחד, כולל נתוני בנק אגוד) לרבעון השלישי של שנת 2022 הסתכם ב-119%. כאמור לעיל, במהלך תקופה זו, לא נרשמו חריגות ממגבלות יחס זה.

יחס מימון יציב נטו

הוראת ניהול בנקאי תקין 222 "יחס מימון יציב נטו" קבעה יחס מימון יציב מינימאלי בשיעור של 100% ("NSFR רגולטורי"), בין מימון יציב זמין ומימון יציב נדרש. כחלק ממדיניות ניהול הסיכונים, דירקטוריון הבנק קבע כי תישמרנה כריות ביטחון נוספות מעבר ליחס המזערי הרגולטורי כך שיעד יחס מימון יציב נטו של הקבוצה יעמוד על שיעור הגבוה ב-5% מהדרישה המזערית. היחס מנוהל ומדווח בסך כל המטבעות יחדיו על בסיס מאוחד. היחס על בסיס מאוחד ליום 30 בספטמבר 2022 עמד על 116%.

ליום 30 בספטמבר 2022 הסתכמה יתרת שלוש קבוצות המפקידים הגדולות בקבוצת הבנק ב-16.0 מיליארדי שקלים חדשים. גיוס המקורות ומצב הנזילות בבנק - במהלך תשעת החודשים הראשונים של שנת 2022 עלתה יתרת פיקדונות הציבור בבנק מ-307.9 מיליארדי שקלים חדשים ביום 31 בדצמבר 2021, ל-345.3 מיליארדי שקלים חדשים ביום 30 בספטמבר 2022, גידול של 12.2%.

במגזר הלא צמוד, הגיעה יתרת פיקדונות הציבור לסך של 260.4 מיליארדי שקלים חדשים, עלייה של 7.8% לעומת לסוף שנת 2021, ובמגזר צמוד המדד הגיעה יתרת פיקדונות הציבור לסך של 23.2 מיליארדי שקלים חדשים, עלייה של 7.8% לעומת לסוף שנת 2021, ובמגזר מטבע חוץ עלתה יתרת פיקדונות הציבור ל-61.8 מיליארדי שקלים חדשים, עלייה של 16.0% לעומת סוף שנת 2021.

לפרטים נוספים בדבר יחס כיסוי הנזילות ראה דוח הסיכונים באתר האינטרנט של הבנק.

סיכונים אחרים

סיכון ציות ורגולציה

תיאור הסיכון והתפתחותו

סיכון הציות (Compliance Risk) הינו הסיכון להטלת סנקציה להפסד פיננסי מהותי או לנזק תדמיתי, אשר הבנק עלול לספוג כתוצאה מכך שאינו מקיים את "הוראות הציות".

סיכון הציות כולל גם את סיכון ההוגנות (Conduct risk), וכן את סיכון חוצה גבולות, סיכון הלבנת הון וסיכון מימון טרור המוצגים בנפרד להלן.

מנהל סיכון הציות והרגולציה הוא מנהל החטיבה לבקרת סיכונים. קצין הציות הינו האחראי לניהול השוטף של הסיכון.

סיכון הציות נותר ללא שינוי במהלך תשעת החודשים הראשונים של שנת 2022 והוא מוגדר ברמה נמוכה-בינונית.

הערכת הסיכון נובעת, בין היתר, מהמשך הטיפול בסיכונים שסווגו ברמות הגבוהות, שיפור הבקרה, קיום הדרכות, ממציא סקרים ודוחות ביקורת וייעול תהליכי העבודה בתחום, תוך שילוב שיפורים טכנולוגיים. ברבעון הנוכחי, הבנק פעל ליישם את ההוראות הרלוונטיות של הרגולטורים השונים. כמו כן, קיים הבנק בקרות שוטפות במטרה לנטר סיכונים ציות העלולים להתהוות בתקופה זו.

לבנק תוכניות אכיפה פנימית בדיני נירות ערך ובדיני התחרות הכלכלית.

לפרטים נוספים בדבר סיכונים הציות השונים והרגולציה ראה דוח הסיכונים לשנת 2021 באתר האינטרנט של הבנק.

סיכון חוצה גבולות

תיאור הסיכון והתפתחותו

סיכון חוצה גבולות (Cross Border Risk) הוא הסיכון להפסד כספי (לרבות בשל הליכים משפטיים, קנסות או סנקציות על ידי רשויות חוק או גורמים אחרים בישראל ובמדינות זרות) ולפגיעה במוניטין, הנובעים מאי עמידה של הבנק בהוראות דין שמקורן במדינות אחרות, בין הוראות המחייבות את הבנק, ובין הוראות שאינן מחייבות אך אי קיומן עלול להסב לבנק נזקים, או מפעילות בחוץ לארץ של לקוחות הבנק בניגוד להוראות דין כלשהו.

סיכון חוצה הגבולות כולל גם, אך לא רק, סיכון לנזק, לרבות פגיעה במוניטין, בשל תביעות או הליכי אכיפה אחרים מצד רשויות במדינות זרות, בקשר עם דיני מס זרים החלים על לקוחות מסוימים של הבנק, חוקי איסור הלבנת הון ומימון טרור, סנקציות של גופים בינלאומיים ורשויות זרות, או דין אחר. סיכון חוצה הגבולות חל גם בשלוחות הבנק בחוץ לארץ; בפעילות עם לקוחות תושבי-חוץ.

סיכון חוצה הגבולות כולל גם את הסיכון הנובע מהחובות הנגזרות מדיני מס אמריקאים, החלים על פעילות קבוצת הבנק מחוץ לארצות הברית (Foreign Account Tax Compliance Act - FATCA, וכן QI - qualified intermediary). הסיכון נובע גם מהחובות הנגזרות מהתקן שפורסם על ידי ארגון ה-OECD (Common Reporting Standard - CRS).

תיאבון הסיכון של הבנק לסיכונים חוצי גבולות הינו אפסי.

סיכון חוצה הגבולות נותר ללא שינוי במהלך תשעת החודשים הראשונים של שנת 2022 והוא מוגדר נמוך-בינוני. הבנק מנהל את הסיכון, על ידי עדכון נהלים, מיכון תהליכי עבודה, הגדרת רמת סיכון חוצה גבולות בחשבונות, קיום הדרכות, פעילות תושבי חוץ בסניפים מתמחים, והגדרת שגרות עבודה בתהליכים הנדרשים לביצוע הדיווחים הן במסגרת ה-FATCA והן במסגרת ה-CRS.

בנוסף הבנק עוקב אחרי עדכוני רגולציה ממדינות הרלוונטיות לו ולשלוחותיו אחת לרבעון, ומיישם אותם במידה והם רלוונטיים לפעילותו.

בעקבות הפלישה של רוסיה לאוקראינה, הוטלו על ידי OFAC, האיחוד האירופי, UN, בריטניה ועוד מספר מדינות, סנקציות על גופים/יחידים/בנקים ברוסיה, וכן על אזורים ספציפיים באוקראינה. הבנק יישם סנקציות אלו ועדכן את תהליכי העבודה במטרה לעמוד במשטר הסנקציות ולוודא כי לא נעשות פעולות שמטרתן עקיפת הסנקציות הנ"ל.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 30 בספטמבר 2022

סיכון הלבנת הון

תיאור הסיכון והתפתחותו

סיכון הלבנת הון הינו הסיכון להפסד כספי (לרבות בשל הליכים משפטיים, קנסות או סנקציות על ידי רשויות או גורמים אחרים בישראל ובמדינות זרות) ולפגיעה במוניטין, אשר עלולים להיגרם בשל הפרת הוראות הדין השונות הקשורות בחובות המוטלות על הבנק בקשר עם הלבנת הון.

תיאבון הסיכון של הבנק בכל הקשור לסיכון הנובע מהלבנת הון הינו אפסי.

סיכון הלבנת הון נותר ללא שינוי במהלך תשעת החודשים הראשונים של שנת 2022 והוא מוגדר נמוך-בינוני. הערכת הסיכון נובעת בין היתר, מהמשך ניהול ממוקד סיכון, הבא לידי ביטוי בעדכון נהלים ותהליכי העבודה, לרבות מיכון תומך וייעול תהליכים, פעילות הדרכה והטמעה לצד בקורות ממוקדות סיכון בקו הראשון והשני, טיוב מסמכים וסיווגים וכן נקיטת פעולות אפקטיביות לצורך מניעת הישנות אירועים חריגים וכשלי ציות. מערכת מא"ה (מערכת איסור הלבנת הון) לאיתור פעילות בלתי רגילה ולדיווחים לרשות לאיסור הלבנת הון פועלת בצורה שוטפת בסניפים ומאפשרת בקרה הדוקה על הפעילות הבנקאית.

סיכון מימון טרור

תיאור הסיכון והתפתחותו

סיכון מימון טרור הינו הסיכון להפסד כספי (לרבות בשל הליכים משפטיים, קנסות או סנקציות על ידי רשויות או גורמים אחרים בישראל ובמדינות זרות) ולפגיעה במוניטין, אשר עלולים להיגרם בשל הפרת הוראות הדין השונות הקשורות בחובות המוטלות על הבנק בקשר עם מימון טרור.

תיאבון הסיכון של הבנק בכל הקשור לסיכון הנובע מימון טרור הינו אפסי.

סיכון מימון טרור נותר ללא שינוי במהלך תשעת החודשים הראשונים של שנת 2022 והוא מוגדר נמוך. הערכת הסיכון נובעת בין היתר, מהערכת הסיכונים אשר בוצעה בבנק, מהמשך ניהול ממוקד סיכון, הבא לידי ביטוי בעדכון נהלים ותהליכי העבודה, לרבות מיכון תומך וייעול תהליכים, פעילות הדרכה והטמעה לצד בקורות ממוקדות סיכון בקו הראשון והשני, וכן נקיטת פעולות אפקטיביות לצורך מניעת הישנות אירועים חריגים וכשלי ציות, ולבקרה ההדוקה על הפעילות הבנקאית.

סיכון מוניטין

תיאור הסיכון והתפתחותו

סיכון המוניטין מופה על ידי הבנק כסיכון מהותי, שכן, מאירועי עבר ניתן ללמוד כי פגיעה במוניטין של גוף פיננסי עשויה להביא לאובדן ערך משמעותי. סיכון המוניטין הינו סיכון עצמאי, אך יכול בנוסף לנבוע מהתממשות סיכונים אחרים בבנק, כגון, התממשות אירוע סיכון תפעולי, אירוע סייבר או אחר. כמו כן, פגיעה במוניטין הבנק יכולה לגרום להתממשות של סיכונים אחרים, ובפרט, סיכון הנזילות, במסגרתו תהיה דרישה גוברת של לקוחות למשיכת פיקדונות.

במהלך תשעת החודשים הראשונים של שנת 2022 רמת סיכון המוניטין נותרה נמוכה. הבנק ממשיך ומנטר את השפעת מיזוג בנק אגוד באופן שוטף. עד כה לא זוהתה השפעה מהותית על סיכון המוניטין של הבנק.

לפרטים נוספים בדבר סיכון המוניטין ראה דוח הסיכונים לשנת 2021 באתר האינטרנט של הבנק.

סיכון אסטרטגי-עסקי

תיאור הסיכון והתפתחותו

סיכון אסטרטגי-עסקי הינו סיכון בזמן אמת או פוטנציאל עתידי לפגיעה ברווחים, בהון או במוניטין הבנק, הנובע מהחלטות עסקיות שגויות, הטמעה לא נאותה של החלטות, או בהיערכות לא מספקת לשינויים בסביבה העסקית. קרי, הסיכון שהבנק בחר אסטרטגיה שגויה או שהוא לא יוכל לממש את התוכנית העסקית והאסטרטגית על פי התכנון. מהותיות הסיכון האסטרטגי-עסקי מחייבת את הבנק לנקוט אמצעים שיאפשרו את ניהול הסיכון, תוך נקיטת אמצעים להערכה ולזיהוי מקדים של אירועים, העלולים למנוע את יישום האסטרטגיה.

הבנק פועל במסגרת תוכנית אסטרטגית חמש שנתית, אשר האחרונה אושרה בדירקטוריון הבנק בחודש אפריל 2021 ועקרוניתה פורסמו לציבור. התוכנית האסטרטגית נבחנה ואתגרה על ידי בקרת סיכונים, בהיבטי המיקוד העסקי, פרופיל הסיכון והיתכנות המימוש. סטייה מהותית מאסטרטגיית הבנק מחייבת את אישור דירקטוריון הבנק. הסיכון מנוטר באופן שוטף על ידי חטיבת מידע ודיווח כספי ומאותר על ידי החטיבה לבקרת סיכונים.

לפרטים נוספים בדבר הסיכון האסטרטגי-עסקי, ראה דוח הסיכונים לשנת 2021 באתר האינטרנט של הבנק.

לפרטים בדבר סיכונים סביבתיים ראה פרק סקירת הסיכונים בדוח הדירקטוריון והנהלה לשנת 2021.

מדיניות ואומדנים חשבונאיים קריטיים, בקרות ונהלים

מדיניות ואומדנים חשבונאיים קריטיים

הדוחות הכספיים של הבנק ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ובהתאם להוראות הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים והנחיותיו.

בעיקר הנושאים, הוראות אלה מבוססות על כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית. בנושאים הנותנים, שהם פחות מהותיים, ההוראות מבוססות על תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) ועל כללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP). כאשר תקני דיווח כספי בינלאומי (IFRS) מאפשרים מספר חלופות, או אינם כוללים התייחסות ספציפית למצב מסוים, נקבעו בהוראות אלה הנחיות יישום ספציפיות, המבוססות בעיקר על כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית.

עיקרי המדיניות החשבונאית מפורטים בביאור 1 בדוחות הכספיים לשנת 2021.

יישום כללי החשבונאות על ידי הנהלה בעת עריכת הדוחות הכספיים כרוך לעיתים בהנחות, בהערכות ובאומדנים שונים, המשפיעים על הסכומים ועל התוצאות העסקיות המדווחים במסגרת הדוחות הכספיים. חלק מההנחות, ההערכות והאומדנים הינם קריטיים למצב הכספי או לתוצאות הפעולות המשתקפות בדוחות הכספיים של הקבוצה, וזאת עקב מהותיות הנושא, מורכבות החישובים או מידת ההיתכנות של התממשות נושאים השרויים בחוסר ודאות.

לפרטים בדבר המדיניות החשבונאית בנושאים קריטיים, ראה פרק מדיניות ואומדנים חשבונאיים קריטיים בדוח הדירקטוריון והנהלה לשנת 2021. לפרטים בדבר שינויים במדיניות חשבונאית קריטית ובאומדנים חשבונאיים קריטיים בנושא הפרשה להפסדי אשראי והוראות נוספות ראה פרק שינויים במדיניות חשבונאית קריטית ובאומדנים חשבונאיים קריטיים לעיל.

בקרות ונהלים

בהתאם להוראות הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים המבוססות על דרישות סעיפים 302 ו-404 של ה-Sarbanes-Oxley Act האמריקאי, חתמו המנהל הכללי של הבנק והחשבונאי הראשי, כל אחד בנפרד, על הצהרה המצורפת לדוחות הכספיים בנושא "בקרות ונהלים לגבי הגילוי" (להלן: "הצהרה על הגילוי").

הצהרה על הגילוי כאמור, מתייחסת לבקרות ולנהלים אשר תוכננו להבטיח שמידע אשר נדרש הבנק לגלות בהתאם להוראות הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים, נצבר, מעובד ומועבר להנהלת הבנק באופן המאפשר קבלת החלטות במועד המתאים, בהתייחס לדרישות הגילוי. כן מתייחסת ההצהרה, לקביעתה של בקרה פנימית על דיווח כספי, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי, ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות הפיקוח על הבנקים והנחיותיו.

הערכת בקרות ונהלים לגבי הגילוי

הנהלת הבנק, בשיתוף עם המנהל הכללי והחשבונאי הראשי של הבנק, העריכו ליום 30 בספטמבר 2022 את האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק. על בסיס הערכה זו, המנהל הכללי של הבנק והחשבונאי הראשי הסיקו כי לתום התקופה שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2022, הבקרות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק הינם אפקטיביים כדי לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע שהבנק נדרש לגלות בדוח הרבעוני בהתאם להוראות הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים ובמועד שנקבע בהוראות אלו.

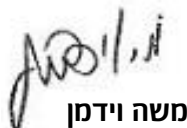
שינויים בבקרה הפנימית

במהלך הרבעון השלישי של שנת 2022 לא אירע כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי, אשר השפיע באופן מהותי או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי על הבקרה הפנימית של הבנק על הדיווח הכספי.

משה לארי

מנהל כללי

משה ידמן

יושב ראש הדירקטוריון

תאריך אישור הדוחות הכספיים:

רמת גן, ד' בכסלו התשפ"ג

28 בנובמבר 2022

הצהרת המנהל הכללי – גילוי ובקרה פנימית

ליום 30 בספטמבר 2022

הצהרה (Certification)

אני, משה לארי, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח הרבעוני של בנק מזרחי טפחות בע"מ (להלן: "הבנק") לרבעון שהסתיים ביום 30 בספטמבר 2022 (להלן: "הדוח").
 2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
 3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים הרבעוניים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
 4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקרות ונהלים לגבי הגילוי⁽⁴⁾ ולבקרה הפנימית של הבנק על הדיווח הכספי⁽⁴⁾, וכן:
 - א. קבענו בקרות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקרות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - ב. קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו;
 - ג. הערכנו את האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן
 - ד. גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון זה שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי; וכן
 5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון, לוועדת הביקורת ולועדת המאזן של הדירקטוריון של הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 - א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן
 - ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.
- אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

משה לארי

מנהל כללי

28 בנובמבר 2022

ד' בכסלו התשפ"ג

(4) כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון והנהלה".

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 30 בספטמבר 2022

הצהרה (Certification)

אני, מנחם אביב, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח הרבעוני של בנק מזרחי טפחות בע"מ (להלן: "הבנק") לרבעון שהסתיים ביום 30 בספטמבר 2022 (להלן: "הדוח").
 2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
 3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים הרבעוניים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
 4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקרות ונהלים לגבי הגילוי⁽⁴⁾ ולבקרה הפנימית של הבנק על הדיווח הכספי⁽⁴⁾, וכן:
 - א. קבענו בקרות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקרות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - ב. קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידע סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולחוראות המפקח על הבנקים והנחיותי;
 - ג. הערכנו את האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן
 - ד. גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון זה שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי; וכן
 5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון, לוועדת הביקורת ולועדת המאזן של הדירקטוריון של הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 - א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן
 - ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת הנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.
- אין באמור לעיל כדי לגרום מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

מנחם אביב

סגן מנהל כללי
חשבונאי ראשי

28 בנובמבר 2022
ד' בכסלו התשפ"ג

(4) כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון והנהלה".